

ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชน
ในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร

รายงานการวิจัย
ของ
ร่ำพึง พรวัฒนา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
มีนาคม 2547

ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชน
ในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ
ร่ำฟื้น พัฒนา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
มีนาคม 2547

๑๓๐๖๖๖ ๑

ร่ำพึง พรวัฒนา. (2546). ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน
เกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัย กศม. (การศึกษาผู้ใหญ่).

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลย์.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป
ของประชาชนในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้านคือ ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล
ด้านกฎหมายครอบครัว ด้านกฎหมายมรดก ด้านกฎหมายกู้ยืมและด้านกฎหมายซื้อขาย
และเปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป จำแนกตาม สถานภาพในครัวเรือน
อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ตลอดจนความต้องการลักษณะของการ
ให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มอย่างเจาะจงโดยเลือกใช้ทุกหลังคา
เรือนและเลือกเอาเฉพาะผู้ที่ เป็นพ่อบ้าน แม่บ้านหรือตัวแทนหลังคาเรือนละ 1 คน ได้กลุ่มตัว
อย่างทั้งหมด 123 คนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ
ค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบความแตกต่างเป็น
รายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร มีความต้องการ
ความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพใน
ครัวเรือนแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวมและรายด้านแตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ แตกต่างกัน
มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ
4. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษา
แตกต่างกันมีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว ความรู้
ด้านกฎหมายมรดก ความรู้ด้านกฎหมายกู้ยืม และความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพการสมรส แตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านกฎหมายมรดก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ แตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกฎหมายมรดก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

8. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร มีความต้องการลักษณะของการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยลักษณะที่มีความต้องการมากที่สุดคือการจัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป

**KNOWLEDGE NEEDS IN GENERAL LAWS OF PEOPLE
AT KETPHAIROGH COMMUNITY BANGKOK**

**AN ABSTRACT
BY
RAMPUNG PORNWATTANA**

**๑
346
๕463๓**

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
At Srinakharinwirot University
March 2004**

Rampueng Pornwattana. (2004). *Knowledge Needs in General Laws of People at Ketphairogh Community Bangkok*. Research report. M.Ed. (Adult Education). Bangkok , Srinakharinwirot University.
Advisor : Assoc. Prof. Sauwanee Lewan.

The purposes of this research were to investigate needs of general of people at Ketphairogh community, Bangkok knowledge, on 5 aspects, namely, person law, family law, inheritance law, loan law, and commercial law, Then to compare those knowledge needs according to people's family status, age, education level, marriage status, occupation, income, including type of knowledge service concerning general law.

The subjects consisted of 123 people in which one husband or wife as a representative in each household, through purposive random sampling. 5-Rating-scale questionnaire was Administered then data were analyzed by frequency, percentage, standard deviation, t-test, F-test, and Sheffe' method.

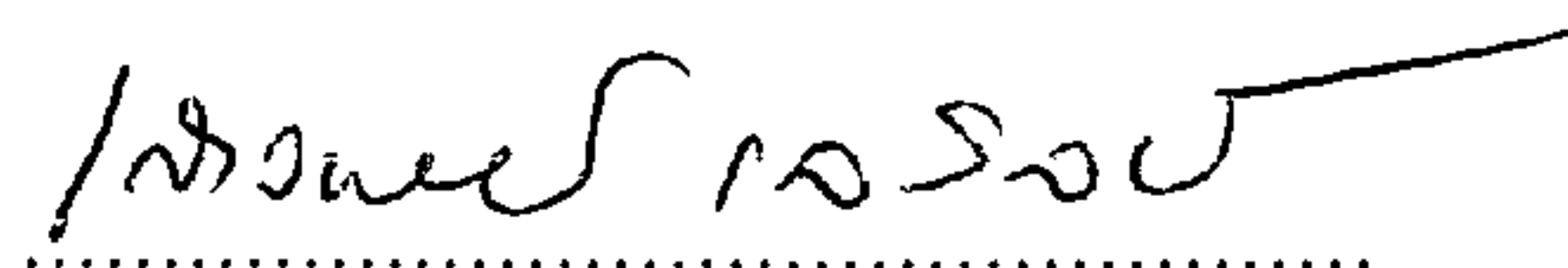
The results revealed that :

1. People living in Ketphairogh community, Bangkok Needed knowledge in general law at a high level as a whole and on each aspect.
2. People living in Ketphairogh community, Bangkok had no statistical significant difference with different family status as a whole and on each aspect.
3. People living in Ketphairogh community, Bangkok had no statistical significant difference both with different age as a whole and on each aspect.
4. People living in Ketphairogh community, Bangkok had significant difference at .01 level. When considered each aspect, it was found that family law, inheritance law, loan law significant difference at .05 level.
5. People living in Ketphairogh community, Bangkok had no statistical significant difference with different marriage status as a whole and on each aspect.
6. People living in Ketphairogh community, Bangkok had no statistical significant difference among those of needs by people living in KhetPairoe community, Bangkok with different occupation as a whole. When considered each aspect, it was found that had significant difference at .05 level in inheritance law.
7. People living in Ketphairogh community, Bangkok with different income had significant difference at .05 level as a whole. When considered each aspect, it was found that inheritance law had significant difference at .05 level.

8. People living in Ketphairogh community, Bangkok needed type of knowledge service concerning general law as training in general law.

อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณารายงานการวิจัยฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

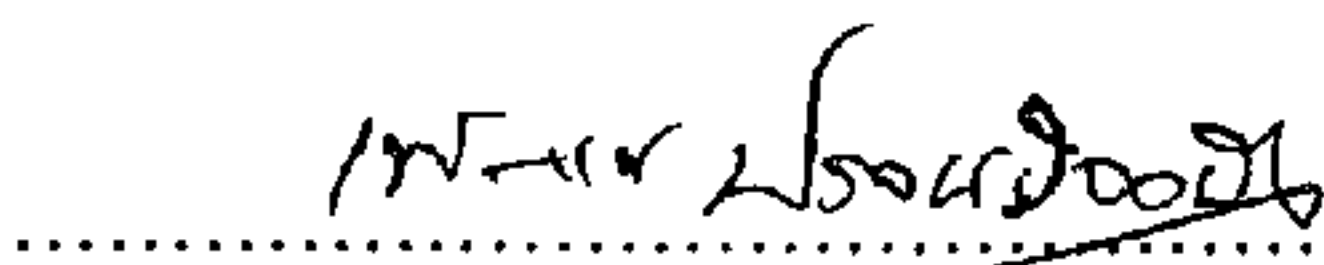

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

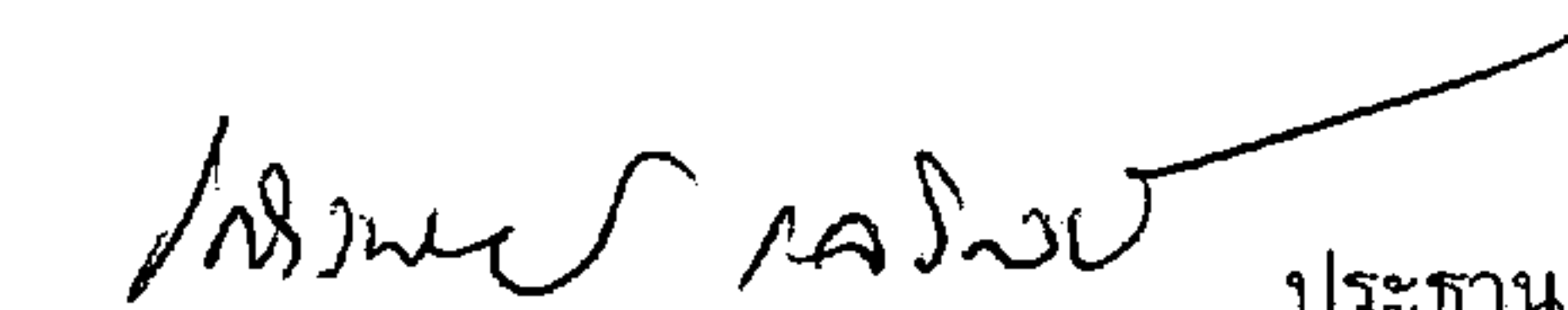

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญแข ประจณปัจจนิก)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนอง โลหิตวิเศษ)

อนุมัติให้รับรายงานการวิจัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

วันที่ 31 มีนาคม 2547

ประกาศคุณูปการ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาความช่วยเหลือและความเมตตาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย อาจารย์ที่ปรึกษาการทำรายงานการวิจัยที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและให้แนวคิดในการจัดทำรวมทั้งคอยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาที่ทำรายงานการวิจัยจนทำให้รายงานการวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข ประจณปัจจนิก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ดร.ราณี รัชนพงษ์ อาจารย์กัมปนาท บริบูรณ์ และคณาจารย์ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ทุกท่าน ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้แก่ผู้วิจัยเสมอมา จนกระทั่งรายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ พ.ต.อ.ม.ล.พร้อมพงษ์ สนิทวงศ์ กองกำกับ 3 เลขาธิการงานตำรวจแห่งชาติ ถนนพระราม 1 เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 16330 คุณไพศาล พุ่มมะเตือ บริษัท พีแอนด์พี จำกัด 66 อาคารคิวดาต้า อโศก ชั้น 15 ถนนสุขุมวิท ซอยสุขุมวิท 21 คลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10120 คุณประวิณ เกตุลอย ที่อยู่ 1299/21 ซอยวิชรธรรมสาธิต 57 แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร 10260 ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามเครื่องมือการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณประวิณและนางเคลือบ เกตุลอย พร้อมทั้งครอบครัวทุกคน และคุณศิริลักษณ์ ศรีตะปัญญะ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยและคณะกรรมการบริหารงานชุมชนเขตไพเราะทุกคนพร้อมทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณทวด คุณโสภณ คุณพอน ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้วิจัยและเป็นการกำลังใจในการทำวิจัยเป็นอย่างดี จนผู้วิจัยได้มีโอกาสสำเร็จการศึกษาในวันนี้

คุณความดีและประโยชน์อันเกิดจากรายงานการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ คุณพ่อ คุณแม่ ครูและอาจารย์ ซึ่งเป็นผู้ให้ชีวิตและสิ่งดีงามในชีวิตแก่ผู้วิจัยและผู้มีพระคุณทุกท่าน

ร่ำพึง พรวัฒนา

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	2
	ชุมชนเกตุไผเราะ	3
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ	9
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้	9
	กฎหมายทั่วไปสำหรับประชาชน	18
	ประวัติความเป็นมาและการบริหารงานของชุมชนเกตุไผเราะ	31
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
	สมมติฐานในการวิจัย	37
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	38
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	38
	วิธีสร้างเครื่องมือ	39
	วิธีการรวบรวมข้อมูล	39
	การวิเคราะห์ข้อมูล	40
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	การเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	67
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	67
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	68
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
อภิปรายผล	72
ข้อเสนอแนะ	79
ข้อเสนอแนะทั่วไป	79
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	79
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	84
ประวัติย่อผู้วิจัย	101

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา	42
2	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน	43
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน.....	45
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายว่าด้วย บุคคลจำแนกเป็นรายข้อ	46
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายว่าด้วย ครอบครัวเป็นรายข้อ	47
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายว่าด้วยมรดก จำแนกเป็นรายข้อ	48
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายว่าด้วยกู้ยืม จำแนกเป็นรายข้อ	49
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายซื้อขาย จำแนกเป็นรายข้อ	50
9	เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม สถานภาพในครัวเรือน โดยรวมและ รายด้าน	52
10	เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม อายุ โดยรวมและรายด้าน	53

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

11	เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและ รายด้าน	54
12	ทดสอบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	55
13	ทดสอบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านความรู้กฎหมายครอบครัว เป็นรายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา	56
14	ทดสอบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ความรู้ด้านกฎหมายมรดก เป็นรายคู่ จำแนกตาม ระดับการศึกษา	57
15	ทดสอบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ความรู้ด้านกฎหมายกู้ยืม เป็นรายคู่ จำแนกตาม ระดับการศึกษา	58
16	ทดสอบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย เป็นรายคู่ จำแนก ตามระดับการศึกษา	59
17	เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพสมรส	60
18	เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน	61
19	ทดสอบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ความรู้ด้านกฎหมายมรดก เป็นรายคู่ จำแนก ตามอาชีพ	62
20	เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้	63

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เกิดุไฟเราะ กรุงเทพมหานคร เป็นรายคู่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	64
22 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เกิดุไฟเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายมรดก โดยรวม..... ..	65
23 ความต้องการลักษณะของการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชน ในชุมชนเกิดุไฟเราะ กรุงเทพมหานคร มีความต้องการมากที่สุดคือข้อ 1 การจัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป	66

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยปัจจุบันกำลังพัฒนาตามกระแสสังคมโลกโดยก้าวเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น การปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องต่อความทันสมัยดังกล่าวจึงมีความจำเป็น การที่สถานะแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองถูกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้เกิดการทางด้านสังคมคือกฎหมาย พัฒนาเปลี่ยนแปลงตามโดยรัฐสภาตรากฎหมายใหม่และแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเก่าขึ้นใช้บังคับเพื่อความทันสมัยและสอดคล้องต่อวิถีแห่งความเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประชาชนรวมถึงผู้ศึกษากฎหมาย การติดตามอย่างใกล้ชิดรวดเร็วพร้อมรับรู้ข้อมูลทางกฎหมายด้วยความฉับไวคือความจำเป็นซึ่งนักกฎหมายผู้ศึกษาและประชาชนจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะในเรื่องของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องครอบครัวและมรดกซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวมากที่สุด ครอบครัว ถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญเป็นเรื่องที่มีปัญหามากที่สุดเพราะครอบครัวเกิดจากความผูกพันของบุคคล (พิชัย นิลทองคำ 2543 : คำนำ)

ปัจจุบันนี้ประชาชนส่วนมากไม่มีใครที่จะรู้กฎหมายว่าเป็นอย่างไรบ้างถ้าเราอยู่ในสังคมต้องรู้จักปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสังคมรวมทั้งกฎหมายควบคู่กันไปต้องรู้จักพัฒนาทัศนคติวิสัยทัศน์ให้กว้างไกลทางด้านกฎหมายเพื่อป้องกันตนเองในเวลาที่มีปัญหาขึ้นว่าต้องทำอะไร ในลักษณะเกี่ยวกับกฎหมายที่ประชาชนควรรู้ เช่น เมื่อมีการตายเกิดขึ้นจะต้องแจ้งภายในกี่ชั่วโมง และถ้าผู้ตายมีทรัพย์สินจะต้องจัดการอย่างไรกับทรัพย์สินของผู้ตายถือว่าเป็นมรดกก็ต้องร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกต่อไป เมื่อได้รับหมายศาลให้ไปเป็นพยานจะต้องไปหรือไม่ ถ้าไม่ไปจะเกิดอะไรขึ้นจะเป็นผลดีผลเสียอย่างไรแก่ตัวเราประชาชนควรต้องให้ความสนใจทางด้านกฎหมายบ้างพอสมควรซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับพุทธศักราช 2540 มีจุดเด่นในเรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แก่ประชาชน (วารสารสหราชอาณาจักร. 2544. คำนำ)

ในสังคมที่พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบันจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ในการวางระเบียบแบบแผนของการอยู่ร่วมกันในด้านต่าง ๆ และยิ่งสังคมได้ขยายตัวกว้างขึ้นกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะ เพิ่มขึ้นตามไปด้วยการจัดระเบียบของสังคม ซึ่งมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาจึงจำเป็นต้องใช้กฎหมายให้เหมาะสมสะดวกและรวดเร็วเพื่อช่วยในการขจัดปัญหาความขัดแย้งทางด้านกฎหมายอยู่ในสังคมให้หมดสิ้นไปสิทธิเสรีภาพ นั้นเป็นสิ่งสำคัญในอันที่จะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการดำรงชีวิตอยู่อย่างสมศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ จึงเป็นสิ่งที่มีความค่าและหวง

แทนของมนุษย์ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องคุ้มครองป้องกันและพิทักษ์รักษาไว้ให้สิทธิเสรีภาพดำรงอยู่ จากอดีตที่บุคคลแต่ละคนต้องทำหน้าที่พิทักษ์รักษาสิทธิเสรีภาพของตนเอง มาสู่การก่อตั้งเป็นชุมชนเป็นสังคมขึ้นและกลายมาเป็นหน้าที่ของรัฐในการคุ้มครองป้องกันรักษาสิทธิเสรีภาพของสมาชิกในสังคม (สัญญาลักซ์ ปัญวัฒนลิขิต. 2540 : บทคัดย่อ)

มรดกโดยเฉพาะมรดกที่เป็นทรัพย์สินที่ดิน เงินทองปัญหาที่มีอยู่เสมอคือหลังจากเจ้ามรดกตายแล้วการแบ่งมรดกของเจ้ามรดกให้แก่ทายาททั้งหลายว่าใครจะได้รับและได้รับเท่าไรจะเป็นปัญหาซึ่งมักจะมีการเถียงว่าตนเองมีสิทธิมากกว่าผู้อื่นจนบางทีกลายเป็นเรื่องการแย่งมรดก ญาติพี่น้องทะเลาะเบาะแว้งกันความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิในการรับมรดกน่าจะช่วยลดปัญหาที่จะได้เถียงกันไปได้บ้างและเจ้ามรดกถ้าได้รู้และดำเนินการอย่างรัดกุมถูกต้องตามกฎหมายก็จะทำให้ทายาทไม่มีปัญหากัน (พลเอกประสิทธิ์ ฤทธิ์รักษา. 2537 : คำนำ)

กฎหมายเป็นสิ่งที่ใกล้ชิดกับสังคมการเมือง เศรษฐกิจและมนุษย์แต่ละยุคสมัย กฎหมายจึงมีความสำคัญทางสังคมโดยเฉพาะประมวลกฎหมาย ผลที่สืบเนื่องจากแนวความคิดทางการเมืองและสังคมยุโรปสมัยนั้น ซึ่งมีวิธีการศึกษากฎหมายโดยมิใช่อ่านและทำความเข้าใจตัวบทที่เป็นลายลักษณ์อักษรแต่เพียงอย่างเดียวโดดๆ ทว่ายังศึกษาและหาคำอธิบายถึงหลักกฎหมายต่างๆ เช่น ความรู้ด้านกฎหมายเรื่องว่าด้วยบุคคล ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว ความรู้ด้านกฎหมายมรดก ความรู้ด้านกฎหมายการกู้ยืม ความรู้ด้านกฎหมายการซื้อขาย เป็นต้น ประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้กฎหมายระบบประมวลกฎหมายนั้นมีลักษณะพิเศษต่างไปจากพระราชบัญญัติธรรมดาโดยประมวลกฎหมายนั้นคือการรวบรวมเอากฎหมายเรื่องใหญ่ซึ่งเป็นหลักรวมไว้ที่เดียวกันแล้วจัดหมวดหมู่ให้เป็นระเบียบกับสร้างข้อความคล้องจองสัมพันธ์ เชื่อมโยงกัน ก้าวถึงกันและกันอยู่ตลอดเวลา ประมวลกฎหมายเกิดมาจากความคิดในระบบกฎหมายโรมันโดยมีประเทศภาคพื้นยุโรปตอนกลางนำมาเนรมิตขึ้นใหม่และประเทศต่างๆ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี ตุรกี ไทย ลอกเลียนทำตามแบบอย่าง เฉพาะประมวลกฎหมายแพ่งของไทยบัญญัติตามแบบอย่างประมวลกฎหมายแพ่งของเยอรมัน (พิชัย นิลทองคำ. 2543 : คำนำ)

กฎหมายมีความหมายต่อวิวัฒนาการทางกฎหมายของไทยอย่างยิ่งเพราะจากเคยเป็นมาแต่โบราณ สู่การยอมรับระบบคอมมอนลอว์ (Common Law) ของอังกฤษเข้ามาใช้ชั่วคราวนำไปยังการปรับเปลี่ยนเป็นระบบซีวิลลอว์ (Civil Law) ซึ่งเป็นระบบกฎหมายของภาคพื้นยุโรปตอนกลาง อันมีนิติวิธีหมายถึงวิธีคิด วิธีใช้และวิธีตีความกฎหมายที่แตกต่างกัน แนวคิด พื้นฐานทางกฎหมายคือ เรื่องสิทธิและหน้าที่ คำว่า สิทธิ หน้าที่ สำคัญที่สุดในกฎหมาย เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดไว้ไม่ว่าในกฎหมายใด ๆ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 4 “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”

ชุมชนเกตุไพเราะ มีเนื้อที่ 18 ไร่ ได้รับการจดทะเบียนเป็นชุมชนตามประกาศ กรุงเทพมหานคร ที่ ป 219/2535 เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2535 ชุมชนเกตุไพเราะ ตั้งอยู่ที่ ซอยสุขุมวิท 101/1 ถนนสุขุมวิท แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร รวม ประชากรทั้งหมด 1,174 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการ และรัฐวิสาหกิจ

การบริหารงานของชุมชนเกตุไพเราะ

ด้วยเหตุที่มีผู้อาศัยในชุมชนพันกว่าคนจึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนขึ้นโดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 7 ท่าน คือ

1. นายประวิณ	เกตุลอย	ประธานกรรมการชุมชน
2. นายชาลี	บุญนะสิน	รองประธานกรรมการ
3. นายสุธี	มากพิชัย	เลขานุการ
4. นายเที่ยง	บัวคลี	เหรัญญิก
5. นางอุษา	ทองประยูร	นายทะเบียน
6. นางมะลิ	มูลม่อม	ประชาสัมพันธ์
7. นางสมใจ	ภักดีวงศ์	ปฎิคม

โดยมีเจตนารมณ์ร่วมกันของคณะกรรมการชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเกตุไพเราะดังนี้คือ

1. สร้างความสามัคคีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยส่งเสริมให้ผู้อาศัยในชุมชนรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณะอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมโดยรวม
2. เพิ่มบทบาทและให้โอกาสแก่ผู้อาศัยในชุมชน เพื่อให้ข้อเสนอแนะ ความคิดริเริ่มร่วมปฏิบัติร่วมแทรกในกลไกต่าง ๆ และตรวจสอบติดตามการดำเนินงานในกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อประชาชน
3. ส่งเสริมความเข้าใจร่วมกันระหว่างคณะกรรมการชุมชนและผู้อาศัยในชุมชนโดยไม่จำกัดเพศ วัย ฐานะทางสังคม เชื้อชาติ และศาสนา รวมทั้งเสริมสร้างแนวคิดสร้างสรรค์ของผู้อาศัยในชุมชน และให้ความสำคัญในแนวคิดของเสียงส่วนน้อย
4. ส่งเสริมให้ประชาชนตื่นตัวและตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมศึกษาเรียนรู้และหาแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ
5. ให้ผู้อาศัยในชุมชนมีการบริหารจัดการเป็นเอกเทศโดยมีกติกาเป็นของตนเอง
6. ดูแล บำรุงรักษา สิ่งแวดล้อมในชุมชน ให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ร่มรื่น สวยงาม
7. ประสานหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนที่ให้การสนับสนุนการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในชุมชน
8. บริหารงบประมาณด้านกองทุนของชุมชนอย่างโปร่งใส

9. สรรหาบุคคลที่มีความชำนาญด้านกฎหมายและการกีฬาเพื่ออบรมทักษะก้าวหน้าแก่ผู้อาศัยในชุมชนเป็นครั้งคราว

10. จัดรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ ข้อมูลพื้นฐานในด้านกฎหมายทั่วไปสถิติจำนวนผู้มาใช้กิจกรรมอบรมกฎหมาย และลานกีฬา

11. ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์

กิจกรรมในชุมชนเหตุไฟเราะ ได้แก่

1. ร่วมกันร้องเพลงสดุดีในวันพ่อและวันแม่แห่งชาติ
2. แจกของขวัญของเล่นในวันเด็กแห่งชาติ
3. การจัดเวรยามของตำรวจอาสาสมัครเป็นชุดคอยเฝ้าระวังภัยร้ายจากยาเสพติดไม่ให้เข้ามาในชุมชนได้

4. ร่วมกันจัดงานทรวงน้ำพระรดน้ำขอพรผู้สูงอายุเนื่องในวันสงกรานต์

5. จัดประชุมกลุ่มออมทรัพย์ในวันที่ 1 – 7 ของเดือน

6. ประชุมคณะกรรมการชุมชน เดือนละ 2 ครั้ง

7. จัดอบรมความรู้ด้านกฎหมายเบื้องต้นในวันเสาร์หรืออาทิตย์ต้นเดือน

ผู้วิจัย เข้าไปสัมผัสกับประชาชนและได้มีการพูดคุยกับประธานชุมชนเกี่ยวกับเรื่องกฎหมายที่ประชาชนควรรู้ทำให้ประธานชุมชนให้ความสนใจตรงจุดนี้พอสมควร และประธานชุมชนอยากให้ทางสำนักงานจัดอบรมเฉพาะประธานและกรรมการของชุมชนให้มีความรู้ทางด้านกฎหมายให้มากขึ้น เพื่อที่จะช่วยกันพัฒนาให้ชุมชนเจริญก้าวหน้าและชุมชนยังมีสำนักงานกฎหมายตั้งอยู่ได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนในชุมชนในเวลาที่มียุทธหรือมาขอคำแนะนำปรึกษาด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยให้ความสนใจชุมชนนี้ก็ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในชุมชนดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา หรือมีปัญหาในเรื่องการฟ้องร้องคดีก็จะช่วยทำคดีให้ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเห็นเป็นจุดที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาความต้องการของประชาชนในชุมชนเหตุไฟเราะ ในเรื่องกฎหมายของประชาชนที่แท้จริงต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปและความต้องการลักษณะการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชน ในชุมชนเหตุไฟเราะ กรุงเทพมหานคร ว่ามีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปเพื่อพัฒนาชุมชนให้มีความรู้ทางเรื่องกฎหมายทั่วไป และเป็นการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองเวลาที่มีปัญหากฎหมายเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพของตนเองด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ระ กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน คือ ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว ความรู้ด้านกฎหมายมรดก ความรู้ด้านกฎหมายกฏียัม ความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ระ กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม สถานภาพในครัวเรือน อายุ การศึกษา การสมรส อาชีพ และรายได้
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบความต้องการการบริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ระ กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษานี้ ทำให้ได้ข้อมูลและแนวทางเกี่ยวกับความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ระ กรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นประโยชน์หรือแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการอบรมกฎหมายทั่วไปให้แก่ประชาชนในชุมชนให้เป็นคนที่มีคุณภาพในสังคม
2. เพื่อเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายทั่วไปให้แก่ประชาชนในชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ระ กรุงเทพมหานคร โดยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไปทำให้ประชาชนอยู่ได้อย่างสงบสุข
3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนอื่นและเป็นการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้ดีขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา การศึกษานี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปและความต้องการการบริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ระ กรุงเทพมหานคร
2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ระ จำนวน 123 หลังคาเรือน จำนวนคน 1,174 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มอย่างเจาะจง โดยเลือกใช้ทุกหลังคาเรือนและเลือกเอาเฉพาะผู้ที่ เป็นพ่อบ้านหรือแม่บ้านหรือตัวแทนหลังคาเรือนละ 1 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 123 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะ แบ่งเป็น

4.1.1 สถานภาพในครัวเรือน จำแนกเป็น

4.1.1.1 พ่อบ้าน

4.1.1.2 แม่บ้าน

4.1.1.3 หรือตัวแทน

4.1.2 อายุ แบ่งเป็น

4.1.2.1 20 - 30 ปี

4.1.2.2 30 - 40 ปี

4.1.2.3 41 ปีขึ้นไป

4.1.3 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น

4.1.3.1 ประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาตอนต้น

4.1.3.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย

4.1.3.3 ปริญญาตรี

4.1.4 สถานภาพการสมรส แบ่งเป็น

4.1.4.1 โสด

4.1.4.2 สมรส

4.1.5 อาชีพ แบ่งเป็น

4.1.5.1 เจ้าของธุรกิจ

4.1.5.2 รับราชการ

4.1.5.3 ค้าขาย

4.1.5.4 รับจ้าง

4.1.5.5 รัฐวิสาหกิจ

4.1.6 รายได้ต่อเดือน แบ่งเป็น

4.1.6.1 ต่ำกว่า 6,000 บาท

4.1.6.2 6,000 – 10,000 บาท

4.1.6.3 สูงกว่า 10,000 บาทขึ้นไป

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชน ในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน ได้แก่

- 4.2.1 ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล
- 4.2.2 ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว
- 4.2.3 ความรู้ด้านกฎหมายมรดก
- 4.2.4 ความรู้ด้านกฎหมายกู้ยืม
- 4.2.5 ความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป หมายถึง ความประสงค์ที่จะได้รับความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปจากทนายความหรือผู้ที่มีความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปที่จะให้คำแนะนำและปรึกษาปัญหากฎหมายได้เวลามีปัญหาเกิดขึ้นหรือมีหมายเรียกจากศาลว่าต้องทำอะไรในการศึกษาครั้งนี้แบ่งความต้องการออกเป็น ดังนี้ คือ

1.1 ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล หมายถึง เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการแจ้งเกิด แจ้งการตาย การศึกษาเล่าเรียน เด็กในเกณฑ์เข้าเรียน หลักฐานที่ต้องเตรียมไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ศึกษาธิการ ข้อพึงปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาของเด็ก โทษ การมีบัตรประชาชน การบรรลุนิติภาวะ และการรับราชการทหาร

1.2 ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว หมายถึง กฎหมายที่เกี่ยวกับการแต่งงาน สิทธิและหน้าที่ของสามี สิทธิหน้าที่ของภรรยา

1.3 ความรู้ด้านกฎหมายมรดก หมายถึง กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ตาย เช่น เงินสด ที่ดิน เครื่องประดับ รถยนต์ การจัดการมรดกของผู้ตายต้องเป็นทายาทโดยธรรมหรือผู้รับพินัยกรรม

1.4 ความรู้ด้านกฎหมายกู้ยืม หมายถึง การกู้ยืมเงินกันระหว่างบุคคล 2 คนขึ้นไปมีการเขียนสัญญาการกู้ยืมเงิน ชื่อสัญญากู้ยืมเงินมาเขียนกันโดยมีการตกลงกันระหว่างคนกู้ยืม การคิดดอกเบี้ย การชำระหนี้

1.5 ความรู้ด้านกฎหมายการซื้อขาย หมายถึง การแลกเปลี่ยนสิ่งของ ผู้ซื้อกับผู้ขาย การได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน

2. ความต้องการการบริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป หมายถึง ความประสงค์ที่จะได้รับการบริการทางเรื่องกฎหมายทั่วไปในชุมชนเขตไพเราะโดยการแนะนำของทนายความอย่างถูกต้องตามกระบวนการของศาล เช่น การจัดอบรม การจัดทำสิ่งพิมพ์ ฯลฯ

3. ชุมชนเกตุไพเราะ หมายถึง ชุมชนที่เป็นที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยฐานะไม่ค่อยดีหาเช้ากินค่ำ ส่วนมากจะมีอาชีพรับจ้างเป็นรายวันงานกรรมกรและชุมชนได้รับการพัฒนามาจากสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมของสลัมซึ่งอยู่อย่างแออัดให้มีสภาพที่ดีขึ้นโดยได้จดทะเบียนเป็นชุมชนเกตุไพเราะกับสำนักงานเขตพระโขนง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความต้องการการบริการและความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูโพราะ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรียงลำดับดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้
3. กฎหมายทั่วไปสำหรับประชาชน
4. ประวัติความเป็นมาและการบริหารงานของชุมชนเขตคูโพราะ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

มนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการในชีวิตบางคนมีความต้องการคล้ายคลึงกันบางคนก็แตกต่างกันไปตามสภาพทางสังคม ความต้องการของมนุษย์เป็นเรื่องที่ซับซ้อนมาก มีนักวิจัยทางการศึกษาหลายท่านพยายามศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ที่แท้จริง ในที่สุดพบว่ามนุษย์โดยนั้นมีความต้องการที่แท้จริงอยู่คือความต้องการที่จะปรับปรุงตัวเองโดยวิธีธรรมชาติและความต้องการที่จะรักษาภาวะ การสมดุลทางธรรมชาติของมนุษย์ บ่อยครั้งที่มักพบว่าความต้องการของคนนั้นมักถูกกำหนดโดยสังคมโดยสังคมให้มนุษย์ที่อยู่ฐานะต่างกันมีความต้องการแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความต้องการไว้หลายทัศนะดังนี้

โมแฮมมัด อับดุลกาเดร์ และสมจิตร์ สร้อยสุริยา (2520 : 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความต้องการ คือ สิ่งซึ่งได้มาช่วยให้รู้สึกดีใจ ชื่นใจ พอใจ และอาจช่วยให้เกิดความสำเร็จในชีวิต ในทำนองเดียวกัน

ณรงค์ จริยวิทย์ยานนท์ และปริยานุช จริยวิทย์ยานนท์ (2526 : 36 - 37) ได้กล่าวว่า ความต้องการ คือสภาวะของการขาดสิ่งที่จะมาบำบัดความยากอันจะทำให้เกิดความพอใจ

สุรกุล เจนอบรม (2530 : 6) ได้ให้ความหมายของ ความต้องการว่า หมายถึง ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลที่อยากจะได้รับการตอบสนองต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะมีระดับแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

โยธิน คັນสนุท (2535 : 42) ได้ให้ความหมายของ ความต้องการว่า หมายถึง การขาดบางสิ่งบางอย่างของอินทรีย์อาจเป็นด้านสรีระความพอใจในงานเป็นผลจากการที่ความต้องการทางกายและทางใจของบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการของบุคคลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2544 : 124) ได้ให้ความหมายของ ความต้องการว่า หมายถึง แรงผลักดันที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลเพราะในชีวิตของคนเรานั้นจะต้องมีการดิ้นรนเพื่อหาทางตอบสนองความต้องการต่างๆ ที่เกิดขึ้นและทิศทางของพฤติกรรมก็จะถูกกำหนดโดยแรงผลักดันของความต้องการที่เกิดขึ้นในขณะนั้น

ฮูล (Houle . 1977 : 35) ได้ให้ความหมายว่า เป็นเงื่อนไขหรือสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองในบางสิ่งมักจะใช้เพื่อแสดงถึงความขาดแคลนในบางสิ่งของบุคคล ความต้องการด้วยตนเองหรืออาจเกิดจากที่คนอื่นเห็นว่าจะต้องได้รับการตอบสนองในบางสิ่ง

สุนทร โคตรบรรเทา (kohtbantau 1978 : 25) กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง ความแตกต่างระหว่างผลลัพธ์เป็นจริงกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์หรือความต้องการเป็นความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็น

1.1 ทฤษฎีความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Basic Human Need)

โนลล์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2542 : 130 – 131., อ้างอิงมาจาก Malcolm S. Knowles. 1970) นักการศึกษาผู้ใหญ่ที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกันได้แยกความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ออกเป็น 6 ด้านคือ

1) ความต้องการทางกายภาพ (Physical Need) เป็นสิ่งที่สามารถแลเห็นและสังเกตได้ง่ายส่วนมากมนุษย์เรามีความต้องการทางด้านนี้เพื่อความคงอยู่ของร่างกาย

2) ความต้องการในความเจริญงอกงาม (Growth Need) นักจิตวิทยาส่วนมากมีความเห็นตรงกันว่าความต้องการด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะพาไปสู่ส่วนอื่นของความต้องการซึ่งก็ตรงกับความต้องการกระทำตนตามความสามารถที่แท้จริง (Self- Actualization) ตามทฤษฎีของมาสโลว์นั่นเอง

3) ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย (The Need for Security) เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้วว่าสัตว์โลกย่อมมีสัญชาตญาณสำหรับการป้องกันตัวเองความต้องการด้านความปลอดภัยทางร่างกายถ้าหากความต้องการความมั่นคงไม่ได้รับการสนองตอบจะเกิดอาการทางพฤติกรรมผิดปกติตามมาด้วยคือเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงโดยการถอนตัวเองออกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งหลาย

4) ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ (The Need For New Experience) เมื่อคนแสวงหาความมั่นคงเขาอาจจะต้องผจญภัยและมีการเสี่ยงอยู่บ้าง ดังนั้น ก็อาจจะเกิดความเบื่อหน่ายต่องานประจำที่ซ้ำซาก (Routive) เมื่อความต้องการด้านนี้เกิดสับสนขึ้นบุคคล

จะเกิดความว้าวุ่นใจจนเกิดอาการทางพฤติกรรมเหนื่อยอ่อนและเขาต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ รวมทั้งแนวความคิดใหม่เป็นการชดเชย

5) ความต้องการทางด้านจิตใจและอารมณ์ (The Need for Affection) คนเราทุกคนต้องการได้รับความรักรวมทั้งการที่ได้รับผลสำเร็จในบางครั้งก็มีสาเหตุมาจากความต้องการทางด้านนี้ โดยอาจจะเรียกได้ว่าเป็นความต้องการทางด้านสังคม มีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น การมีประสบการณ์ร่วมกันได้รับความสุขร่าเริงและอาจต้องประสบความโศกเศร้า ถ้าหากความต้องการทางด้านนี้ไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดอาการ 2 ด้านคือ การถอนตัวออกจากกลุ่ม หรือ มีลักษณะก้าวร้าว แสดงอาการเป็นศัตรู

6) ความต้องการได้รับการยอมรับ (The Need for Recognition) มนุษย์ส่วนมากต้องการได้รับความรู้สึกว่ามีคุณค่าได้รับการยกย่องนับถือจากคนอื่น ๆ ในบางด้านที่ตัวเขามีอยู่ความต้องการทางด้านนี้ทำให้เขา มีการรวมกลุ่มทางสังคมเป็นชุมชนสถาบันต่าง ๆ ทำให้เขาสามารถแสวงหาสถานภาพทางสังคมในการยอมรับและความสนใจจากสมาชิกภายในกลุ่ม

มาสโลว์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2544 : 157 – 159., อ้างอิงมาจาก Abraham H. Maslow. 1943) ได้เสนอลักษณะของลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) โดยแยกออกเป็นลำดับขั้นที่สำคัญ 5 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. ความต้องการทางด้านร่างกายหรือทางสรีรวิทยา (Bodily Need of Physiological Needs) เป็นความต้องการที่มาสโลว์และนักจิตวิทยาเห็นว่าเป็นความต้องการระดับแรกสุด ได้แก่ อาหาร น้ำ เพื่อบรรเทาความหิวความต้องการทางเพศ การพักผ่อนนอนหลับการได้หย่อนใจ

2. ความต้องการได้รับความปลอดภัย (Safety Needs) จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการขั้นที่ 1. ได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็จะแสวงหาความมั่นคงการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ถ้าหากไม่ได้รับการสนองตอบ คนเราอาจหาทางหลบหนีไปจากสภาพนั้นๆ ก็ได้

3. ความต้องการความรักและการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม (Love and Belonging) เพราะว่าต้องการได้รับความอบอุ่นการยอมรับจากสมาชิกหรือเพื่อน ๆ ในกลุ่มต้องการทราบว่าตนเองมีฐานะอย่างไรในกลุ่มนั้น

4. ความต้องการได้รับการยกย่องในด้านความมีชื่อเสียงและเกียรติยศ (Self – esteem Needs) หมายถึงลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการได้รับความเคารพความเชื่อมั่นอื่นๆ ทำให้เกิดความรู้สึกมีเกียรติมีเสรีภาพ และความมีชื่อเสียงในด้านต่างๆ

5. ความต้องการได้กระทำตนตามความสามารถที่เป็นจริง (Self -actualization) เป็นขั้นสุดท้ายของความต้องการและเป็นความต้องการสูงสุดของบุคคลเพื่อแสดงถึงสิ่งที่มีความสามารถและศักยภาพที่จะกระทำได้ตามความต้องการทั้ง 5 ขั้นต้นของมาสโลว์นี้ เรียงลำดับจากความจำเป็นมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ไนท์ (Knight. 1975 : 99) อธิบายว่า สิ่งที่จะให้เป็นไป หมายถึง การค้นหาความต้องการของบุคคลที่สำรวจหรือพฤติกรรมจะให้เป็นไปในอนาคต ส่วนสิ่งที่เป็นอยู่หมายถึงการค้นหาพฤติกรรมของบุคคลที่ทำการสำรวจว่าปัจจุบันเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมต้องการที่จะให้เป็นไปในอนาคต

1.2 ความต้องการทางการศึกษา (Education Needs)

กู๊ด (Good. 1973 : 383) ได้ให้ความต้องการทางการศึกษาว่าเป็นความรู้ทักษะ และทัศนคติ โดยเฉพาะที่จะต้องบรรลุและทำให้บุคคลพอใจในประสบการณ์การเรียนรู้

คูลมส์ (Coombs. 1974 : 15) ได้กล่าวถึงความต้องการทางการศึกษาของปัจเจกชนไว้โดยแบ่งประเภทไว้ดังนี้

1. ความต้องการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเรื่องทั่วไป เช่น การเรียนรู้หนังสือ การอ่านออกเขียนได้มีความเข้าใจอย่างง่าย ๆ ในเรื่องทางวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเอง เป็นต้น
2. ความต้องการในการศึกษาเพื่อปรับปรุงชีวิตยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น เช่น ความรู้พื้นฐาน ทักษะ และทัศนคติพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณค่าชีวิตให้ดีขึ้น อาทิ วิชาสุขอนามัย โภชนาการ การจัดการบ้าน การวางแผนครอบครัว เป็นต้น
3. ความต้องการในการศึกษา เพื่อระดับความเป็นอยู่ของชุมชนให้รับรู้เกี่ยวกับสถาบัน การปกครองท้องถิ่นและประเทศตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ ของการดำเนินการปกครองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ สหกรณ์ โครงการพัฒนาชุมชน เป็นต้น
4. ความต้องการในด้านการศึกษาด้านอาชีพ เช่น ความรู้และทักษะเฉพาะซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีพ เป็นต้น

โนลส์ ได้กล่าวถึง ความต้องการทางการศึกษาว่า หมายถึง บางสิ่งบางอย่างที่บุคคลจะได้เรียนรู้เพื่อจะได้เป็นผลดีสำหรับตัวเอง ผลดีสำหรับองค์กรหรือผลดีของสังคม ความต้องการด้านการศึกษาที่จริงแล้วก็คือช่องว่างระหว่างระดับความสามารถของบุคคลแต่ละคนในปัจจุบัน ระดับความสามารถที่สูงกว่า และที่บุคคลหรือองค์กรหรือสังคมคาดว่าจะต้องมีประสิทธิภาพก่อน (อุ่นตา นพคุณ. 2526 : 148., อ้างอิงมาจาก Knowles. 1980 : 88)

1.3 ทฤษฎีความต้องการของเฮิร์ชเบิร์ก (Herzberg)

เฮิร์ชเบิร์ก (สนใจ ลักษณะ 2543:74-75., อ้างอิงมาจาก F.Herzberg 1959) ได้เสนอทฤษฎีที่เน้นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานโดยค้นพบสาเหตุจูงใจ 2 สาเหตุ หรือ 2 องค์ประกอบจึงมักเรียกทฤษฎีของเขาว่าทฤษฎีสององค์ประกอบ (Two-Factor Theory) ใน 2 องค์ประกอบนี้คือองค์ประกอบสุขอนามัย (HYGIENE) และสิ่งจูงใจ (Motivator) โดยมีสาระสำคัญคือ (สนใจ ลักษณะ. 2543 :74-75., อ้างอิงมาจาก F.Herzberg 1959)

1. องค์ประกอบด้านสุขภาพอนามัย (Hygiene) หรือสภาพการทำงานภายนอก ถ้าจัดองค์ประกอบด้านนี้เหมาะสมจะเกิดประโยชน์ช่วยลดความไม่พอใจในงานลงแต่ถึงมีองค์ประกอบนี้สมบูรณ์ก็ไม่ได้ช่วยให้บุคคลรักและพอใจในงานแต่อย่างใดเพราะการลดความไม่พอใจ ในงานเป็นคนละเรื่องกันกับความรักและความพอใจในงาน ต้องอาศัยองค์ประกอบที่สอง ด้วยองค์ประกอบด้านสุขภาพอนามัยคือการจัดลักษณะงานเงื่อนไขในการทำงานและบรรยากาศในการทำงานทางกายภาพ (Phhysical) และทางสังคม (Social) ให้ลดความไม่พึงพอใจการทำงาน องค์ประกอบนี้จะเกี่ยวข้องกับ

1. เงินเดือน
2. ความมั่นคงในการทำงาน
3. สถานที่ ตำแหน่ง หน้าที่
4. สภาพเงื่อนไขวิธีทำงาน
5. สิ่งแวดล้อม เครื่องมือเครื่องใช้
6. ลักษณะการบังคับบัญชา
7. คุณภาพของการช่วยเหลือแนะนำ
8. คุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและกับผู้มีอำนาจหน้าที่สูงกว่า

2. องค์ประกอบสิ่งจูงใจ (Motivator) หรือสภาพการทำงานภายใน (Intrinsic jobcondition) เป็นองค์ประกอบที่ช่วยสร้างความรักพึงพอใจในการทำงานซึ่งจะเป็นที่มาของการมีขวัญกำลังใจ เต็มใจสร้างผลงานที่มีคุณภาพให้กับองค์กรแต่ถ้าขาดองค์ประกอบนี้ก็ไม่ได้ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงานแต่อย่างใดการขาดองค์ประกอบนี้จะทำให้บุคคลทำงานได้ผลงานต่ำกว่าเป้าหมายการจัดองค์ประกอบนี้เน้นที่ลักษณะเนื้อหาของงานโดยตรง (Content) เช่น

1. งานตรงความถนัด ความสามารถ
2. ได้งานตรงความสนใจ
3. งานท้าทาย
4. ดัดสินคุณค่าของคนที่ผลสัมฤทธิ์ของงาน
5. การได้รับการยอมรับนับถือในหน้าที่การงาน
6. การเห็นแนวทางเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
7. มีโอกาสเป็นไปได้ที่จะได้รับการเลื่อนระดับตำแหน่งในการทำงาน

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

ความหมายของการเรียนรู้ นักจิตวิทยาและนักวิชาการให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ดังนี้

เบอร์ตัน (สววัฒน์ วัฒนวงศ์ . 2538 : 38., อ้างอิงมาจาก Burton . 1963 : 7) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลและเป็นปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งจะทำให้บุคคลได้สนองความต้องการของบุคคลนั้นและจะทำให้บุคคลนั้นสามารถต่อสู้กับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมต่อไป

แฮร์ริส และชวาน (สววัฒน์ วัฒนวงศ์ . 2538 : 38 ; อ้างอิงมาจาก Harris and Schwahn . 1961 : 1 – 2) ให้ความหมายว่าการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการมีประสบการณ์ นอกจากนั้นทั้งสองคนยังได้แยกให้เห็นถึงประเด็นที่สำคัญๆ ประการซึ่งเกี่ยวข้องกับ การเรียน

1. การเรียนรู้ในฐานะเป็นผลผลิต (Learning as product) โดยการเน้นให้เห็นความสำคัญของผลลัพธ์ขั้นสุดท้ายนั่นคือผลการเรียนรู้ (Outcome of learning) ซึ่งได้รับมาจากประสบการณ์

2. การเรียนรู้ในลักษณะที่เป็นกระบวนการ (Learning as process) โดยที่จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์และกระบวนการที่ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้หรือสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้จนกระทั่งทำให้บุคคลเกิดการการเรียนรู้

3. สิ่งทีก่อให้เกิดการเรียนรู้ (Learning as function) เป็นการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาสาเหตุที่สำคัญๆในการก่อให้เกิดการเรียนรู้ อาทิ แรงจูงใจความตั้งใจในการเรียนรู้หรือการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of leaning) ซึ่งสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์ทั้งสิ้น

โรเจอร์ (สววัฒน์ วัฒนวงศ์ . 2538 : 38- 39., อ้างอิงมาจาก Rogers . 1986 : 43) ในฐานะที่เป็นศาสตราจารย์ทางด้านการศึกษาผู้ใหญ่จากประเทศอังกฤษกล่าวถึงการเรียนรู้ว่ามักจะหมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจทั้งนี้โดยขึ้นอยู่กับความสามารถในการจำได้นอกจากนั้นยังอธิบายเพิ่มเติมด้วยว่าการเรียนรู้ในความหมายของการเปลี่ยนแปลงนั้นสามารถที่จะพิจารณาได้ใน 2 ลักษณะคือ

1. เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะเป็นไปโดยอัตโนมัติ (Automatic) ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ โดยเฉพาะการเรียนรู้ตามอชยาศัยหรือการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการซึ่งเป็นไปโดยที่ผู้เรียนอาจจะไม่ได้ตั้งใจ (Unintended learning)

2. เป็นการเปลี่ยนแปลงโดยการตั้งใจและต้องใช้ความพยายาม(Purpose and effort) นั่นก็คือต้องการมีการวางแผนในการเรียนการกำหนดขั้นตอนในการเรียนและผู้เรียนจะมีความรอบรู้เชี่ยวชาญหลังจากได้เรียนแล้ว

ความหมายของการเรียนรู้ นักจิตวิทยาและนักวิชาการให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1975 : 194) กล่าวว่า การเรียนรู้หมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมในการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

พะยอม วงศ์สารสี (526 : 77) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนี้เป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรไม่ใช่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนมีวุฒิภาวะหรือได้รับยาเสพติดหรือการที่ผู้เรียนได้รับอุบัติเหตุ

วไลพร ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม (2527 : 24 - 25) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมนี้สามารถทำให้ผู้เรียนเผชิญกับเหตุการณ์ชนิดเดียวกันในลักษณะที่แตกต่างไปจากเดิม การเรียนรู้ขอบเขตกว้างขวางและสลับซับซ้อน จนกล่าวได้ว่าบุคลิกภาพของคนเรานั้นเป็นผลของการเรียนรู้แทบทั้งสิ้น

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2532 : 81) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในมนุษย์เราจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ

อารี พันธุ์ณี (2538 : 10) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวรอันเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544 : 87) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการได้รับสิ่งเร้าและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวควรมีลักษณะที่ถาวรพอสมควร ซึ่งก็คือ การได้รับประสบการณ์นั่นเอง

จากความหมายของการเรียนรู้พอสรุปได้ว่าการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรเพื่อพร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์ชนิดเดียวกันในลักษณะที่ต่างไปจากเดิม

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2532 : 81 - 82) ได้กล่าวว่ามี นักจิตวิทยากล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นในตัวบุคคลได้และจะมีปริมาณมากน้อยหรือมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ หลายประการคือ

1. แรงจูงใจ (Motive) เปรียบเสมือนบันไดขั้นต้นของการที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ คนเราจะเรียนรู้ได้ดีหากเขามีแรงจูงใจในบทเรียนที่เขาเรียน เช่น เรื่องนั้นแปลกน่าตื่นเต้นหรือตรงกับความต้องการของเขา

2. กระบวนการ (Teaching Procedure) ในบางครั้งผู้เรียนมีความตั้งใจที่จะเรียนเรื่องนั้นอยู่แล้วแต่กลับเป็นว่าเขาไม่เข้าใจเรื่องนั้นมากนักทั้งนี้เป็นเพราะกระบวนการสอนของครูไม่ดีพอ กระบวนการสอนที่จะส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นกระบวนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้อย่างแจ่มแจ้งไม่สับสนงงงวย เช่น มีการอธิบายดีการยก

ตัวอย่างได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงทำให้ผู้เรียนเห็นภาพพจน์สอนได้ตรงกับที่ผู้เรียนจะรับรู้ได้สรุปก็คือกระบวนการสอนจะต้องประกอบด้วยวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

3. กระบวนการเรียน (Studying Procedure) เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าการเรียนรู้ของคนเรานั้นเกิดจากการที่ประสาทสัมผัส (Sense) ได้รับการเร้าจากสิ่งเร้า (Stimulus) บุคคลจะสามารถเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งเร้านั้นอย่างถูกต้องมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าการเรียนรู้นั้นจะมีประสิทธิภาพเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับระดับความเข้มแข็งของสิ่งเร้าการเรียนรู้นั้นจะมีประสิทธิภาพเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับระดับความเข้มแข็งของสิ่งเร้าการเรียนรู้นั้นจะมีโอกาสสัมผัสกับสิ่งเร้าโดยตรงมากน้อยเพียงใดด้วยดังนั้น ผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนของเขานั้นจะมีโอกาสสัมผัสมากจึงเกิดความเข้าใจและการรับรู้ที่ถูกต้องกว่าผู้เรียนที่เรียนจากคำบอกเล่าหรือจากการท่องจำแต่เพียงอย่างเดียวซึ่งตรงกับปรัชญาการศึกษาของดิวอี้ว่า "Learning by Doing"

ในทัศนะของกาเย่ (สาธิต บุญไชโย. 2542 : 36, อ้างอิงมาจาก Gagne, 1985 : 3 - 4) อธิบายว่า การเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ประการคือ

1. ผู้เรียนเป็นบุคคลผู้รับสิ่งเร้าที่เป็นข้อมูลกิจกรรมตลอดจนข่าวสารต่างๆ ผ่านทางระบบประสาทสัมผัสเข้าสู่สมองเพื่อการแปลความหมายและสั่งการออกไปยังตัวส่งปฏิบัติการ (Effectors) คือระบบกล้ามเนื้อและระบบต่อมให้แสดงพฤติกรรมตอบสนองที่สามารถสังเกตเห็นได้ออกมาว่าเขาได้เกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้วในบางกรณีสิ่งเร้าในการเรียนรู้ที่บุคคลรับเข้าสู่สมองจะถูกเก็บไว้ในระบบความจำของผู้เรียนและอาจนำออกมาแสดงเมื่อไรก็ได้ตามที่ต้องการในส่วนนี้ความจำจึงเป็นการแปลความหมายสิ่งเร้าที่แสดงออกมาเป็นการกระทำที่สามารถสังเกตเห็นได้ในรูปของการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ

2. สถานการณ์การเรียนรู้ในจิตวิทยาการเรียนรู้สถานการณ์ที่สามารถกระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียนได้เรียกว่าสถานการณ์ที่เป็นสิ่งเร้าซึ่งย่อยๆ มากมายหากสถานการณ์หนึ่งถูกจำแนกออกมาให้ปรากฏเด่นชัดเราก็จะเรียกว่าเป็นสิ่งเร้า

3. เนื้อหาในความจำของผู้เรียน เนื้อหาเป็นเนื้อหาที่ได้ทำการจัดระเบียบหมวดหมู่ไว้แล้วอย่างดีทั้งนี้โดยเชื่อมโยงกับสถานการณ์การเรียนรู้ในครั้งก่อนหน้านั้น

4. การตอบสนองที่เป็นผลมาจากปัจจัยนำเข้าต่างๆ โดยคำว่า การตอบสนองสามารถให้ความหมายได้ทั้งกว้างและชี้เฉพาะ เช่น ถ้าคน ๆ หนึ่งกล่าวถึงการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อเฉพาะส่วนหรือการแสดงออกของร่างกายทุกส่วนในการเดินการตอบสนองก็จะเป็นผลมาจากปัจจัยนำเข้ามากกว่าลักษณะของปัจจัยนำเข้า

การเกิดการเรียนรู้ตามแนวคิดของกาเย่ เริ่มจากการที่ผู้เรียนได้รับสถานการณ์ที่เป็นสิ่งเร้าและเนื้อหาที่อยู่ในระบบความทรงจำทำให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้จะนำไปสู่การสรุปได้ว่า ผู้เรียนคนนั้นได้เกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้วนั่นเอง

การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่ง บลูม (Bloom, 1956 : 7 - 8) ได้อธิบายการเปลี่ยนแปลงที่แสดงถึงการเรียนรู้ไว้ 3 ประการคือ

1. การเปลี่ยนแปลงด้านการรับรู้ความเข้าใจและความคิดหมายถึงการเปลี่ยนแปลงในความสามารถที่จะรู้เข้าใจสิ่งที่ได้เรียนรู้ ตลอดจนสามารถนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้ประโยชน์และแก้ปัญหาต่างๆ
2. การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้สึกเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจเจตคติค่านิยมความเชื่อความรู้สึกในเรื่องเกี่ยวกับความดี เป็นต้น
3. การเปลี่ยนแปลงด้านทักษะ ความชำนาญในการปฏิบัติหรือการกระทำจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งสามด้านของบลูมเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งพฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายใน

2.1 ทฤษฎีการสอนและการเรียนรู้ผู้ใหญ่

นักการศึกษาได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ดังนี้ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2544 : 222 - 224, อ้างอิงมาจาก Knowles, 1978 : 55 - 59)

1. ทฤษฎีแอนดราโกจี (Andragogy) เป็นทฤษฎีที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ว่าการเรียนรู้ของผู้ใหญ่นั้นแตกต่างจากการเรียนรู้ของเด็กผู้ที่นำความคิดสำคัญเกี่ยวกับศาสตร์ว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ท่านหนึ่งคือ นักการศึกษาผู้ใหญ่ชาวอเมริกันชื่อ มัลคัม เอส โนลส์ (Malcolm S. Knowles) ท่านผู้นี้พยายามชี้ให้เห็นความสำคัญของศาสตร์การศึกษาผู้ใหญ่โดยบัญญัติศัพท์ขึ้นมาหนึ่งคำคือ แอนดราโกจี (Andragogy) เพื่อให้หมายถึง ศิลปะและศาสตร์ในการช่วยให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ (Art and Science of Helping Adult Learner)

ทฤษฎีการสอนผู้ใหญ่คาดว่าจุดที่บุคคลบรรลุความสำเร็จในด้านมโนภาพแห่งตนในทางการเป็นผู้นำตนเองก็คือ ลักษณะทางจิตวิทยาของการเป็นผู้ใหญ่ถ้าหากเขาเกิดความรู้สึกว่าตัวเองไม่ได้รับการยอมรับในสถานการณ์ต่างๆ เลยเขาอาจจะเกิดความเครียดและอาจจะต่อต้านและสิ่งที่สำคัญก็คือ ต้องพยายามทำให้ผู้ใหญ่เกิด "Self - directing" ในการเรียนการสอนให้มากที่สุดด้วย

2. บทบาทของประสบการณ์ (The Role of Experience) ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับการมีประสบการณ์ก็เพราะเราเชื่อว่าบุคคลที่เริ่มบรรลุนิติภาวะแล้วเขาก็จะได้สะสมประสบการณ์ที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ซึ่งประสบการณ์นั้นนับว่าเป็นแหล่งที่มีคุณค่าสูงยิ่งสำหรับการเรียนรู้ (Rich resource for learning) รวมทั้งเป็นการช่วยขยายโลกทัศน์ของผู้ใหญ่คนอื่นๆ ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทั้งหลายด้วย

3. ความพร้อมในการเรียน (Readiness to learn) ข้อตกลงเบื้องต้นนี้ก็คือว่าบุคคลจะมีวุฒิภาวะและเกิดความพร้อมในการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการพัฒนาทางชีววิทยาและแรงกดดันทางด้านความต้องการเกี่ยวกับวิชาการส่วนที่เกิดความพร้อมมากขึ้นก็คือผลพัฒนาของภาระหน้าที่ (Tasks) ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับบทบาททางสังคมความแตกต่างกัน

ระหว่าง Andragogy กับ Pedagogy ก็คือในการสอนผู้ใหญ่ที่ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ถ้าหากเขาเกิดความต้องการส่วนในการสอนเด็กนั้นเรามักจะยึดถือเอาเด็กควรจะต้องเรียน (Ought to) ในสิ่งนั้นสิ่งนี้เพราะคิดว่าอาจจะจะมีประโยชน์กับอนาคตของเด็กต่อไป

4. การทำให้การเรียนรู้มีความเหมาะสม (Orientation learning) ข้อตกลงประการสุดท้ายนี้ก็คือว่าเด็กๆ จะได้รับการวางเงื่อนไขให้ได้รับการเรียนรู้ในลักษณะการยึดเอา เนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง (Subject – centered) ในขณะที่ผู้ใหญ่ส่วนมากมักจะมีการเรียนรู้โดยอาศัยปัญหาเป็นศูนย์กลาง (Problem - centered) ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดนี้เป็นผลลัพธ์มาจากความแตกต่างของการเห็นคุณค่าของเวลานั้นเองเด็กจะเลื่อนหรือผัดผ่อนไปก่อนก็ได้ตัวอย่างเช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาารู้ไว้เพื่อจะนำเอาไปใช้ได้บ้างในวัยรุ่นหรือเพื่อจะสามารถเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมได้ส่วนการเรียนรู้ระดับมัธยมก็เพื่อให้มีคุณสมบัติพอเข้าเรียนวิทยาลัยหรืออุดมศึกษาได้และการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยก็เพื่อจะเป็นฐานในการทำงานและประกอบอาชีพหรือสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมดียิ่งขึ้นในทางตรงกันข้ามผู้ใหญ่เข้ามาเรียนและยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการศึกษาก็เพราะว่าเขาขาดความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหาปัจจุบันดังนั้น เขาจึงต้องการที่จะนำไปใช้ในอนาคตอันใกล้หรือโดยเร็วที่สุดหมายความว่าต้องการนำเอาไปใช้อย่างปัจจุบันทันทีทันใดดังนั้นเขาจึงต้องการได้รับการเรียนรู้โดยอาศัยปัญหาเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนจะเห็นได้ว่าวิธีการเรียนรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มุ่งให้บุคคลมีความรู้ทักษะทัศนคติที่จำเป็นสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ซึ่งเป็นวิธีเดียวกันกับการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานทั้งนี้แล้วแต่ว่าหน่วยงานหรือองค์กรใดจะเน้นหนักวิธีการใดเท่านั้น

3. กฎหมายทั่วไปสำหรับประชาชน

สิทธิและเสรีภาพหน้าที่ของประชาชนไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยไทย ฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2540 ถือว่าหัวใจสำคัญของการเมืองคือ ประชาชนจึงได้ปรับการเมืองให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศมากขึ้น ด้วยการเพิ่มสิทธิเสรีภาพให้ประชาชนในด้านต่างๆ พร้อมทั้งทำให้สิทธิและเสรีภาพนั้นมีผลเป็นจริงในทางปฏิบัติ ฉะนั้นการคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของคนเราจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักรู้ และจะต้องไม่ล่วงล้ำ สิทธิ เสรีภาพของบุคคลอื่น ซึ่งถือเป็นกติกาของสังคมที่จะกำหนดสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของบุคคลว่าจะใช้ทำอะไรก็ได้ ตราบเท่าที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น โดยรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบันได้ให้การรับรองสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค ตลอดจนหน้าที่ของประชาชนคนไทยไว้ดังนี้ (กฎหมายเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของประชาชน. กรุงเทพฯ : ร.ส.พ.)

1. การรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
2. การรับรองความเสมอภาคของบุคคล

3. สิทธิในชีวิตและร่างกาย
4. สิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคล
5. สิทธิและเสรีภาพในการศึกษาหาความรู้
6. สิทธิในการได้รับการรักษาพยาบาล
7. สิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ
8. สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะและข้อมูลทางราชการ
9. สิทธิในการแจ้งความร้องทุกข์
10. สิทธิของบุคคลวัยต่างๆ

3.1 ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล

เกี่ยวข้องกับวงจรชีวิตมนุษย์เราทุกคนเริ่มมีชีวิตตั้งแต่คลอดจากครรภ์มารดาต่อจากนั้นก็กลายเป็นทารกที่จะอยู่ในความดูแลเลี้ยงดูของพ่อแม่จนโตเป็นหนุ่มสาวและมีครอบครัวซึ่งจะเปลี่ยนสถานะเป็นพ่อแม่มีลูกสืบสายโลหิตต่อไปจนในที่สุดก็ต้องถึงแก่ความตาย นี่คือนิยามวงจรชีวิตของมนุษย์ทุกคน

สำหรับกฎหมายซึ่งเป็นผลผลิตของสังคมและทุกสังคมจะต้องมีกฎหมายนั้นจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตของคนในสังคมตั้งแต่เริ่มคลอดจนถึงแก่ความตายตามวงจรชีวิตที่ได้กล่าวมาแล้ว ในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับวงจรชีวิตนี้จะแยกออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เริ่มชีวิตใหม่

- . การเกิด
- . บุตรใคร
- . บุตรบุญธรรม

ตอนที่ 2 ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

- . การศึกษา
- . บัตรประจำตัวประชาชน
- . ครอบครัว

ตอนที่ 3 จบชีวิตเก่า

- . การตาย
- . มรดก (การตกทอดทรัพย์สินของผู้ตาย)

ตอนที่ 1 เริ่มชีวิตใหม่

ก. การเกิด เมื่อเด็กคลอดจากครรภ์มารดาแล้ว กฎหมายกำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง

ข. บุตรใคร เด็กที่คลอดจากครรภ์มารดาโดยธรรมชาติย่อมรู้ได้ว่าใครเป็นแม่ของเด็กนั้น แต่สำหรับพ่อมีปัญหาว่าใครเป็นพ่อที่ชอบด้วยกฎหมายของเด็กที่คลอดออกมานั้น กฎหมายจึงต้องกำหนดไว้เป็นพิเศษในเรื่องนี้

ค. บุตรบุญธรรม ถ้าหากสามีภริยาไม่มีบุตรแต่อยากมีเด็กไว้เลี้ยงดู จึงไปขอบุตรของบุคคลอื่นมาเลี้ยงเสมือนเป็นบุตรของตน ในกรณีนี้ย่อมทำได้ด้วยชอบกฎหมายโดยการจดทะเบียนรับเป็นบุตรบุญธรรม ดังนั้นจึงต้องพิจารณาว่ากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างไรบ้าง

ก. การเกิด

การเกิดเป็นจุดเริ่มต้นของสภาพบุคคลและเป็นจุดเริ่มต้นที่กฎหมายเข้ามามีบทบาท เมื่อมีเด็กเกิดในครอบครัว กฎหมายได้กำหนดหน้าที่ที่จะต้องแจ้งการเกิดดังต่อไปนี้

1. กรณีเด็กเกิดในบ้านเมื่อหญิงตั้งครรภ์และได้คลอดลูกในบ้านของตนเองผู้มีหน้าที่แจ้งเด็กเกิดคือ “เจ้าบ้าน” หรือตามกฎหมายก็คือผู้เป็นหัวหน้าครอบครัว อาจจะเป็นผู้อยู่ในฐานะเจ้าของบ้าน หรือหากเช่าบ้านคนอื่น ก็คือผู้อยู่ในฐานะผู้เช่า หรือผู้อยู่อาศัยในฐานะอื่น ๆ อย่างเช่น กรณีที่เจ้าของบ้านยกบ้านให้อยู่ฟรี ๆ ผู้ที่ได้รับการยกให้อยู่ก็เป็นเจ้าบ้านได้เหมือนกัน นอกจากเจ้าบ้านแล้วบิดาหรือมารดาของเด็กเป็นผู้มีหน้าที่แจ้งเช่นเดียวกันการแจ้งเกิดนี้จะต้องแจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ที่เด็กเกิดภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เกิด เช่น เด็กเกิดวันที่ 5 มกราคม 2530 ก็จะต้องแจ้งภายใน 15 วัน คือ อย่างช้าวันที่ 20 มกราคม 2530 หรือถ้าเด็กเกิดวันที่ 25 มกราคม 2530 จะต้องแจ้งอย่างช้าวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2530 เป็นต้น

2. กรณีเด็กเกิดนอกบ้าน การเกิดนอกบ้านคือ เกิดในที่ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่บ้านของตน เช่น เกิดที่บ้านของญาติหรือในป่า ผู้มีหน้าที่แจ้งเกิดคือบิดาและมารดาของเด็กโดยต้องแจ้งแก่นายทะเบียนท้องที่ที่คนเกิดนอกบ้านหรือท้องที่ที่จะพึงแจ้งได้นับแต่วันที่เกิด ซึ่งหมายความว่าเมื่อเด็กเกิดแล้วบิดาหรือมารดาจะต้องแจ้งภายใน 15 วันนับแต่วันเกิด แต่หากไม่สามารถแจ้งแก่นายทะเบียนในท้องที่ที่เด็กเกิดได้ภายใน 15 วัน เช่นเกิดน้ำท่วมอย่างหนักเป็นเวลานานไม่อาจไปแจ้งท้องที่ที่เด็กเกิดได้ทันเวลาก็สามารถแจ้งแก่นายทะเบียนท้องที่อื่น ๆ

3. โทษ ผู้มีหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นทั้งกรณีเด็กเกิดในบ้าน เด็กเกิดนอกบ้านและผู้พบเด็กถูกทิ้งถ้าฝ่าฝืนไม่ทำตามหน้าที่ ย่อมมีความผิด อาจถูกปรับได้ไม่เกิน 1,000 บาท

ข. บุตรใคร

ปัญหาเรื่องความเป็นบิดาและบุตรหรือความเป็นพ่อแม่ลูกนั่นเอง ถ้าดูผิวเผินอาจจะมองเห็นว่าไม่ใช่เรื่องสำคัญเป็นเรื่องที่เราทุกคนรู้จัก กันอยู่ว่าครอบครัวนี้มีใครเป็นบิดามารดาของเด็ก แต่ในทางกฎหมายไม่ได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่รู้จักกัน บางทีเรารู้ว่า ผู้ชายคนนั้นเป็นบิดาของเด็ก แต่กฎหมายกลับไม่ยอมรับว่าเขาเป็นบิดาการที่ชายหญิงจะอยู่กินกันฉันสามีภริยาที่ชอบด้วยกฎหมาย กฎหมายกำหนดว่า จะต้องจดทะเบียนสมรส (จดทะเบียน

สมรส ณ ที่ทำการอำเภอ) ฉะนั้น ในปัญหาที่ว่าใครเป็นบิดามารดาของเด็กจะขอแยกพิจารณาเป็น 2 กรณีคือ

1. เมื่อมีการจดทะเบียนสมรส
2. เมื่อไม่มีการจดทะเบียนสมรส

เมื่อมีการจดทะเบียนสมรส เด็กที่เกิดจากหญิงที่ได้ทำการสมรสตามกฎหมายย่อมเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของชาย เห็นได้ว่ากฎหมายยอมรับว่าชายจะเป็นบิดาของเด็กเมื่อได้มีการจดทะเบียนสมรสแล้ว

เมื่อไม่มีการจดทะเบียนสมรส กรณีเด็กที่เกิดจากหญิงที่ไม่ได้ทำการสมรสตามกฎหมายไม่ว่าจะแต่งงานตามประเพณี หรือพากันหนีไปอยู่ด้วยกัน เด็กนั้นก็ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยของชายเพราะไม่มีการสมรสจึงทำให้ชายและหญิงไม่มีความสัมพันธ์กันแต่ประการใด กฎหมายไม่ยอมรับว่าชายเป็นสามีของหญิง ซึ่งเป็นผลทำให้ชายไม่เป็นบิดาของเด็กตามกฎหมาย

ตามข้อ 2 นี้จะมีทางใดที่จะทำให้เด็กนั้นเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของชายกฎหมายได้กำหนดวิธีไว้ 3 ประการคือ

1. ชายนั้นได้จดทะเบียนสมรสกับหญิงนั้นในภายหลัง
2. ชายคนนั้นได้รับรองบุตร
3. ศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร

ค. บุตรบุญธรรม

บุคคลอาจขอรับบุตรของผู้อื่นมาเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายได้โดยการจดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรมของตนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ตอนที่ 2 ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

เมื่อเด็กเติบโตอยู่ในวัยพอสมควรแล้วจะเกี่ยวข้องกับบ้านเมืองหรือทางราชการหลายประการตั้งแต่เรื่องการศึกษา บัตรประจำตัวประชาชน การรับราชการ ในขณะเดียวกันเมื่อถึงวัยอันสมควรบุคคลก็อาจมีครอบครัวและเกิดความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างสามีภริยาและระหว่างพ่อแม่กับลูก ซึ่งจะแยกกล่าวดังต่อไปนี้

- ก. การศึกษา
- ข. บัตรประจำตัวประชาชน

ก. การศึกษา

ปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเล่าเรียนของเยาวชนในชั้นประถมคือพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 6 อีกทั้งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดการศึกษาสามัญที่ประชาชนทุกคนควรได้รับว่าจะต้องไม่ต่ำกว่า 12 ปี โดย

รัฐบาลเป็น ผู้รับผิดชอบดูแลคุณภาพของการศึกษา ตลอดจนค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งมีเป้าหมายให้เยาวชนไทยมีการศึกษาทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้าน

1. เด็กในเกณฑ์เข้าเรียน เด็กทุกคนที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 8 จนถึงอายุย่างเข้าปีที่ 15 จะต้องเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา ยกเว้นว่าจะสอบได้ชั้นประถมปีที่ 6 แล้ว

ผู้อำนวยการเขตหรือทางอำเภอจะประกาศให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองไปแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กที่ต้องเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา ซึ่งพ่อแม่หรือผู้ปกครองนั้นจะต้องแจ้งการเข้าศึกษา ณ. สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอที่เด็กมีภูมิลำเนาอยู่ในระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคมของปีถัดไป

2. หลักฐานที่ต้องเตรียมไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ศึกษาธิการ

1. สูติบัตรหรือใบแทน
2. สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

3. ข้อพึงปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาของเด็ก

1. พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่างๆ ของเด็กให้ถูกต้องตรงกับทะเบียนบ้านอยู่เสมอ
2. ควรเก็บรักษาสูติบัตรให้ดี
3. เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนแล้วต้องตรวจสอบเอกสารทางทะเบียนที่โรงเรียนให้ถูกต้องตรงกับทะเบียนบ้านและสูติบัตรหากผิดพลาดต้องรีบแก้ไขให้ถูกต้อง

4. โทษ

1. ไม่แจ้งตามรายการสำรวจเด็กตามกำหนดอาจถูกปรับไม่เกิน 100 บาท
2. ถ้าพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กเคยถูกปรับมาแล้วยังขัดขืนอยู่อีก ต่อไปต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ข. บัตรประจำตัวประชาชน

ผู้มีสิทธิทำบัตรประชาชนต้องมีสัญชาติไทยมีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ (ย่างเข้าอายุ 15 ปีก็ขอยื่นทำบัตรประชาชนได้) และอายุไม่เกิน 70 ปีบริบูรณ์ โดยยื่นคำขอทำบัตรประชาชนได้ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอตามท้องที่ที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านแห่งท้องที่นั้นการยื่นขอทำบัตรประชาชนต้องยื่นภายใน 90 วันนับตั้งแต่อายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ บัตรประจำตัวประชาชนมีอายุ 6 ปี เมื่อบัตรหมดอายุให้ใช้บัตรนั้นต่อไปได้จนถึงวันครบรอบวันเกิด เมื่อครบรอบวันเกิดแล้ว ภายใน 90 วันนับแต่วันครบรอบวันเกิดต้องไปขอเปลี่ยนบัตรใหม่ หากฝ่าฝืนถูกปรับไม่เกิน 200 บาท

ค. การรับราชการทหาร

ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 การขึ้นบัญชีทหารกองเกิน ชายผู้มีสัญชาติไทยเมื่อมีอายุย่างเข้า 18 ปีบริบูรณ์ พ.ศ. ได้ให้ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหาร กองเกินภายใน พ.ศ. นั้น ต่อสัสดิ์อำเภอที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ ถ้าไม่สามารถไปลงบัญชีทหาร กองเกินได้ด้วยตนเองต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วและเชื่อถือได้เป็นผู้ดำเนินการแทน

ง. บุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

เรื่องนี้มีหลักฐานในกฎกระทรวงฉบับที่ 39 พ.ศ. 2497 ดังนี้

ข้อ 2. ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องรับราชการ ทหารหรือเพื่อทดสอบความพร้อมพร้อมคือ

1. พระภิกษุ สามเณร นักบวชศาสนาอื่นๆ
2. สมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งรัฐ
3. บุคคลซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเห็นสมควรผ่อนผันเป็นพิเศษ
4. ตำรวจประจำการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ปลัดอำเภอ
5. นายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรี หรือแพทย์ประจำตำบลซึ่งมิใช่ทหารกองหนุน

3.2 ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว

การหมั้น หลังจากชายและหญิงเจริญวัยพอสมควร มนุษย์เราก็จะก้าวเข้าวัย หนุ่มสาววัยผู้ใหญ่เป็นธรรมดาของมนุษยชาติที่ต้องการมีคู่ครองก่อนที่จะมาอยู่รวมกันเป็น ครอบครัวนั้น ชายอาจจะใช้เวลาศึกษาอุปนิสัยใจคอ ความประพฤติของหญิงคู่รัก ว่าเหมาะสมที่จะเป็นแม่บ้านของตนหรือไม่ ส่วนหญิงนั้นอาจต้องศึกษาอุปนิสัยใจคอของชายที่ตนจะทำการสมรสด้วยว่าเป็นอย่างไร ถ้าหากทำการสมรสแล้วจะเป็นพ่อบ้านที่ดีและจะเป็นพ่อที่เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกได้ หรือไม่

1. หลักเกณฑ์ในเรื่องการหมั้น

การหมั้น เป็นสัญญาอย่างหนึ่งที่ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงตกลงกันว่าชายและ หญิงคู่หมั้นจะทำการสมรสกันในอนาคตบุคคลที่จะหมั้นกันได้นั้น ทั้งชายและหญิงจะต้องมีอายุ อย่างน้อย 17 ปีบริบูรณ์

2. ของหมั้น

ของหมั้น คือ ทรัพย์สินที่ฝ่ายชายให้ไว้แก่ฝ่ายหญิงในขณะที่ทำการหมั้น เพื่อ เป็นหลักฐานการหมั้นและประกันว่าจะสมรสกับหญิง

3. สินสอด

สินสอด เป็นทรัพย์สิน ซึ่งฝ่ายชายให้แก่บิดามารดา ผู้รับบุตรบุญธรรม หรือ ผู้ปกครองของฝ่ายหญิงเพื่อตอบแทนการที่หญิงยอมสมรส

4. การผิดสัญญาหมั้น

ถ้าชายหรือหญิงคู่หมั้นไม่ยอมทำการสมรสกับคู่หมั้นของตนโดยปราศจากมูลเหตุอันจะอ้าง กฎหมายได้ถือว่าคู่หมั้นฝ่ายนั้นผิดสัญญา

5. การสมรส

การสมรส หรือที่ภาษาชาวบ้านเรียกว่า “แต่งงาน” นั้นก็คือการที่ชายหญิง 2 คน ตกลงปลงใจที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยาซึ่งตามกฎหมายปัจจุบันนั้นกำหนดว่า การสมรสต้องมีการจดทะเบียนสมรสจึงจะมีผลตามกฎหมาย ดังนั้น ถ้าไม่มีการจดทะเบียนสมรส แม้จะมีการจัดงานพิธีมงคลสมรสใหญ่โตเพียงใดกฎหมายก็ไม่ถือว่าชายหญิงคู่หนึ่งได้ทำการสมรสกันเลยการจดทะเบียนสมรสนั้นให้ไปจดกับนายทะเบียน ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือ กิ่งอำเภอ

6. ประโยชน์ของการจดทะเบียนสมรส

การจดทะเบียนสมรสนั้นนอกจากกฎหมายจะถือว่า ชายหญิงคู่หนึ่งได้เป็นสามีภริยากันตามกฎหมายแล้วยังมีผลที่ตามมาอีกหลายประการ เช่น

1. เป็นหลักประกันความมั่นคงได้ว่า ถ้าได้มีการจดทะเบียนสมรสอีกไม่ได้ ถ้าฝ่าฝืนไปทำการจดทะเบียนซ้ำ ผลก็คือ การจดทะเบียนสมรสครั้งหลังนี้ กฎหมายถือว่าเป็นโมฆะ ผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งจะแจ้งให้นายทะเบียนเพิกถอนหรือจะร้องขอให้ศาลเพิกถอนก็ได้ นอกจากนี้คู่สมรสฝ่ายที่ไปจดทะเบียนซ้อนก็อาจมีความผิดฐานแจ้งความเท็จด้วย

2. ได้รับลดหย่อนค่าภาษีเงินได้

3. ถ้าคู่สมรสเป็นผู้เยาว์ที่มีอายุ 17 ปี ขึ้นไป เมื่อได้จดทะเบียนสมรสแล้ว กฎหมายถือว่าผู้นั้นได้เป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้วและสามารถทำกิจการงานต่างๆ ได้เองโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองและแม้จะหย่ากันก่อนอายุ 20 ปีบริบูรณ์ ก็ยังคงเป็นผู้บรรลุนิติภาวะอยู่

7. การจัดการทรัพย์สินของสามีภริยา

เมื่อทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. สินส่วนตัวกฎหมายถือว่าสินส่วนตัวของใครคนนั้นก็เป็นผู้มีอำนาจจัดการ
2. สินสมรสเนื่องจากกฎหมายเห็นว่าสินสมรสเป็นทรัพย์สินร่วมกันระหว่างสามีภริยาจึงกำหนดให้ 2 ฝ่ายจัดการร่วมกัน

8. ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และบุตร

คือ เด็กที่เกิดมาในระหว่างที่พ่อแม่ยังคงเป็นสามีภริยากันหรือภายใน 310 วัน นับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลง กฎหมายสันนิษฐานว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นสามี

9. สิทธิหน้าที่ระหว่างบิดามารดาและบุตรชอบด้วยกฎหมาย

1. พ่อแม่ต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตรตามสมควรในระหว่างที่บุตรยังเป็นผู้เยาว์ (อายุไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์) ถ้าบุตรบรรลุนิติภาวะแล้ว พ่อแม่ก็ไม่จำเป็นต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตร เว้นแต่บุตรจะเป็นคนพิการ และหาเลี้ยงตนเองไม่ได้ พ่อแม่อีกยังมีหน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูต่อไป

2. บุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูพ่อแม่

3. บุตรมีสิทธิใช้นามสกุลของพ่อ

4. บุตรจะฟ้องบุพการีของตน เป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาไม่ได้ แต่สามารถร้องขอให้ัยการเป็นผู้ดำเนินคดีแทนได้ กฎหมายห้ามเฉพาะการฟ้อง แต่ไม่ห้ามในกรณีที่บุตรถูกฟ้อง แล้วต่อสู้คดี กรณีนี้ยอมทำได้

5. บุตรผู้เยาว์จะต้องอยู่ภายใต้อำนาจปกครองของพ่อแม่โดยพ่อแม่มีอำนาจดังนี้

5.1 กำหนดที่อยู่ของบุตร

5.2 เมื่อบุตรทำผิดก็ลงโทษได้ตามสมควร

5.3 ให้บุตรทำงานตามสมควรแก่ความสามารถและฐานะานุรูป

5.4 เรียกบุตรคืนจากบุคคลอื่น ซึ่งกักบุตรของตนไว้โดยไม่ชอบด้วย

กฎหมาย

5.5 มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของบุตรด้วยความระมัดระวัง

10. การสิ้นสุดการสมรส

เมื่อมีการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมายแล้วการสมรสนั้นจะสิ้นสุดลงด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้

1. เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตาย

2. ศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนการสมรส

3. โดยการหย่านั้นทำได้ 2 วิธี

3.1 หย่าโดยความยินยอม คือ กรณีที่ทั้งคู่ตกลงที่จะหย่ากัน

3.2 โดยคำพิพากษาของศาล

11. ผลของการหย่า

1. ผลของการหย่าโดยความยินยอม

2. การหย่าโดยคำพิพากษาของศาลนั้นมีผลตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แม้จะยังไม่จดทะเบียนหย่าก็ตาม

การสมรสที่ไม่มีการจดทะเบียนกันตามกฎหมายในปัจจุบัน

การสมรสนั้นไม่มีการจดทะเบียนตามกฎหมายแม้จะมีการจัดการแต่งงานใหญ่โตเพียงไรกฎหมายก็ไม่รับรู้ด้วยจึงไม่เกิดผลใดๆ ตามกฎหมาย

3.3 ความรู้ด้านกฎหมายมรดก

ปัจจุบันกฎหมายทั่วไปมีความสำคัญกับชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย และกฎหมายทั่วไปในเรื่องมรดกนี้ก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่เราจะทำความเข้าใจ เพราะถ้าเราไม่มีกฎหมายมรดกแล้วก็จะทำให้สังคมวุ่นวายเช่น การฆ่ากันตาย เพราะแย่งทรัพย์สินสมบัติของผู้ตายเกิดขึ้นมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันก็ได้แต่การใช้กฎหมายในเรื่องมรดกของไทยนั้น ไม่ใช้กับ 4 จังหวัดภาคใต้ คือ ปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูลในกรณีที่ไม่ใช่ไทยและจำเลยเป็นคนอิสลาม

1. มรดกได้แก่อะไรบ้าง

“มรดก” หรือ “กองมรดก” ของผู้ตายนั้นได้แก่ ทรัพย์สินของผู้ตายที่มีอยู่ขณะถึงแก่ความตาย

2. มรดกตกทอดเมื่อใด

มรดกจะตกทอดไปยังทายาททันทีเมื่อเจ้ามรดกตาย การตายของบุคคลในทางกฎหมายมีได้ 2 อย่างคือ ตายโดยธรรมชาติ และตายโดยผลของกฎหมาย

3. ใครมีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตาย

เมื่อบุคคลตายทรัพย์สินหรือมรดกของผู้ตายจะตกทอดให้แก่ใครนั้นกฎหมายให้ความสำคัญกับความตั้งใจของผู้ตายเป็นหลักว่าจะยกทรัพย์สินให้แก่ใคร ถ้าผู้ตายทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ผู้ใดก็จะเป็นไปตามพินัยกรรมแต่ถ้าผู้ตายไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ กฎหมายกำหนดให้มรดกตกทอดให้แก่ทายาทที่เป็นลูกหรือญาติพี่น้องของผู้ตาย ดังนั้น ทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดกกฎหมายจึงแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

3.1 ทายาทโดยธรรม ซึ่งทายาทโดยธรรมตามกฎหมายได้แก่ ญาติและคู่สมรสคือ สามีหรือภรรยาของผู้ตาย

3.2 ผู้รับพินัยกรรม ผู้รับพินัยกรรม หมายถึง บุคคลซึ่งผู้ตายหรือเป็นบุคคลภายนอกทำ พินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ผู้รับพินัยกรรมอาจเป็นญาติพี่น้องของผู้ตายก็ได้ พินัยกรรมนั้นกฎหมายบังคับว่าจะต้องทำเป็นหนังสือและถูกต้องตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้

4. อายุความ

ทายาทผู้ได้รับมรดกอาจตกลงแบ่งมรดกกันเองก็ได้โดยไม่ต้องฟ้องร้องต่อศาลโดยทำสัญญาตกลงกันเองว่าจะให้ใครได้มรดกส่วนไหนบ้าง

ถ้าตกลงกันไม่ได้ก็ต้องฟ้องขอให้ศาลแบ่งมรดกให้ภายใน 1 ปี นับแต่เจ้ามรดกตาย มิฉะนั้นท่านว่าอาจจะเสียสิทธิเพราะคดีขาดอายุความ

3.4 ความรู้ด้านกฎหมายการกู้ยืมเงิน

1. ความหมาย

การกู้ยืมเงินเป็นสัญญาอย่างหนึ่งซึ่งเกิดจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่า “ผู้กู้” มีความต้องการจะใช้เงินแต่ตนเองมีเงินไม่พอ หรือไม่มีเงินไปขอกู้ยืมจากบุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า “ผู้ให้กู้” และผู้กู้ตกลงจะใช้คืนภายในกำหนดเวลาใดเวลาหนึ่ง การกู้ยืมจะมีผลสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีการส่งมอบเงินที่ยืมให้แก่ผู้ที่ยืมในการกู้ยืมนั้นผู้ให้กู้จะคิดดอกเบี้ยหรือไม่ก็ได้

2. ดอกเบี้ย

ในการกู้ยืมเงินกันนี้เพื่อป้องกันมิให้นายทุนบีบบังคับคนจนกฎหมายจึงให้กำหนดอัตราดอกเบี้ยชั้นสูงสุดที่ผู้ให้กู้สามารถเรียกร้องได้ว่าต้องไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี ถ้าเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราดังกล่าวถือว่าข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยนั้นเป็นอันเสียไปทั้งหมดคือไม่ต้องมีการใช้ดอกเบี้ยกันเลยและผู้ให้กู้อาจมีความผิดทางอาญาฐานเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราด้วย คือ อาจต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับตาม พ.ร.บ. ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2575

3. หลักฐานการกู้ยืม

ในการตกลงทำสัญญากู้ยืมเงินนั้นหากว่ากู้ยืมเป็นจำนวนเกินกว่า 50 บาท ต้องทำหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือหรือทำหนังสือสัญญาไว้ต่อกัน เพื่อจะได้ใช้เป็นหลักฐานในการฟ้องร้องบังคับคดีในกรณีที่ไม่นับปฏิบัติตามสัญญา ในหลักฐานแห่งการกู้เป็นหนังสือดังกล่าวนี้ต้องมีข้อความแสดงว่าได้กู้ยืมเงินเป็นจำนวนเท่าใด มีกำหนดใช้คืนเมื่อใดและที่สำคัญจะต้องมีการลงลายมือชื่อผู้กู้เป็นสำคัญ

4. อายุความ

การฟ้องร้องเรียกเงินตามสัญญาจะต้องกระทำภายในกำหนดอายุความ ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ว่าต้องฟ้องร้องภายใน 10 ปี นับแต่วันที่ถึงกำหนดชำระเงินคืน

5. ข้อควรระมัดระวังในการกู้ยืม

- 1) อย่าได้ลงลายมือชื่อในกระดาษเปล่าเป็นอันขาด
- 2) อย่าได้นำโฉนดไปให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้เป็นประกัน
- 3) จะต้องนับเงินให้ถูกต้องครบถ้วนตามสัญญา
- 4) ผู้ยืมจะต้องเขียนจำนวนเงินเป็นตัวหนังสือด้วย

1) สัญญาที่ผู้ต้องทำอย่างน้อย 2 ฉบับ โดยให้ผู้กู้ยืมถือไว้ฉบับหนึ่ง และให้ผู้ให้กู้ยืมถือไว้อีกฉบับหนึ่ง

2) ในสัญญาผู้ควรมีพยานฝ่ายผู้กู้ลงลายมือชื่อเป็นพยานอย่างน้อย

1 คน

6. ข้อปฏิบัติในการชำระเงิน

เมื่อผู้กู้นำเงินไปชำระไม่ว่าจะเป็นการชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตาม ผู้กู้ควรทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ มิฉะนั้นจะอ้างกับผู้ให้กู้ว่าชำระหนี้ให้เขาคืนแล้วไม่ได้

1) รับใบเสร็จรับเงินหรือหนังสือที่มีข้อความว่าได้ชำระหนี้ที่กู้มาแล้ว ทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนและมีลายเซ็นผู้ให้กำกับไว้ด้วย

2) รับหนังสือสัญญากู้เงินที่ได้ทำไว้แก่ผู้ให้กู้คืนมาในกรณีที่ชำระหนี้ครบตามจำนวนเงินที่กู้

3) มีการบันทึกลงในสัญญาว่าได้นำเงินมาชำระแล้วเท่าไรและผู้ให้กู้เซ็นชื่อกำกับไว้ ผู้ให้กู้ต้องเซ็นชื่อกำกับไว้ทุกครั้งที่มีการชำระหนี้ จึงจะอ้างได้ว่าได้ชำระหนี้แล้ว

3.5 ความรู้ด้านกฎหมายการซื้อขาย

สัญญาการซื้อขายนั้น ก็คือ สัญญาที่ผู้ขายโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อและผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย

การโอนกรรมสิทธิ์ หมายถึง การโอนความเป็นเจ้าของในทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นไปให้แก่ผู้ซื้อ ผู้ซื้อเมื่อได้เป็นเจ้าของก็สามารถที่จะใช้ ได้รับประโยชน์ หรือ จะขายต่อไปอย่างไรก็ได้

1. หลักเกณฑ์ในการทำสัญญาซื้อขาย

1) ต้องมีบุคคล คือ ตัวผู้ซื้อและตัวผู้ขาย ซึ่งทั้งสองคนนั้นจะต้องมีความคิด สติปัญญาพอสมควรที่จะตัดสินใจทำสัญญากันได้เอง ซึ่งก็คือ ต้องเป็นคนบรรลุนิติภาวะโดยปกติก็คือมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์

2) ผู้ซื้อต้องมีความต้องการที่จะซื้อและผู้ขายต้องมีความต้องการที่จะขายทรัพย์สินสิ่งนั้นจริง ๆ โดยทั้งสองฝ่ายได้แสดงความต้องการของตนให้อีกฝ่ายหนึ่งรู้ด้วย

3) ผู้ซื้อและผู้ขายต้องมีเป้าหมายในการทำสัญญาซื้อขาย

4) ผู้ขายต้องโอนกรรมสิทธิ์ให้กับผู้ซื้อ

5) ผู้ซื้อต้องตกลงกันว่าจะชำระราคาทรัพย์สินนั้นให้กับผู้ขาย

2. วิธีการในการทำสัญญาซื้อขาย

1) วิธีการในการทำสัญญาซื้อขายโดยปกติ คือ การที่ผู้ซื้อและผู้ขายต่างได้แสดงความจริงใจว่าต้องการซื้อขายทรัพย์สินสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งการแสดงความจริงใจนั้นอาจจะทำ

โดยปากเปล่าก็ได้ หรือทำเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ หรือโดยวิธีการอย่างอื่นก็ได้ และสำหรับตัวทรัพย์สินที่จะซื้อขายกัน โดยวิธีนี้ได้คือ สหกรณ์ทรัพย์สินธรรมดาที่ได้ ซึ่งก็คือทรัพย์สินที่สามารถจะโยกย้ายเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้ เช่น โทรศัพท์ พัดลม โต๊ะ เก้าอี้ รถยนต์ ปากกา ดินสอ ไม้บรรทัด เป็นต้น สำหรับการซื้อขายทรัพย์สินประเภทนี้ เมื่อไม่ต้องทำตามวิธีการเฉพาะอะไร ฉะนั้นเมื่อมีการตกลงซื้อขายกันแล้วกรรมสิทธิ์โอนไปทันที และการเกิดสัญญาซื้อขายยังเป็นการก่อให้เกิด “หนี้” ที่ฝ่าย ผู้ซื้อและผู้ขายจะต้องชำระให้แก่กันอีกด้วย

2) วิธีการเฉพาะที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ผู้ซื้อผู้ขายต้องทำ และถ้าไม่ทำตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว สัญญาซื้อขายนั้นแม้จะได้ตกลงว่าจะซื้อขายก็ไม่อาจบังคับกันได้ เพราะกฎหมายถือว่าเสียเปล่าหรือเป็นโมฆะ คือ ใช้ไม่ได้นั่นเอง

3.สาระสำคัญของสัญญาซื้อขาย

1) ต้องมีการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขาย ปัญหาว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นโอนไปเมื่อไร หลักกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นจะโอนไปยังผู้ซื้อตั้งแต่เมื่อใดตกลงทำสัญญาซื้อขายกัน

2) ต้องมีการตกลงว่าจะชำระราคา เพียงแต่ตกลงกันว่าจะชำระราคาก็เป็นการเพียงพอแล้ว

3) บุคคลที่มีสิทธิทำสัญญา ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายจะต้องเป็นคนบรรลุนิติภาวะ คือ อายุ 20 ปีบริบูรณ์ หรือบรรลุนิติภาวะโดยการสมรส ถ้าทั้งชายและหญิงต่างมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์แล้ว

4. หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ขาย

เมื่อสัญญาซื้อขายเกิดขึ้นแล้วกล่าวคือเมื่อมีการแสดงเจตนาตรงกันระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายในทรัพย์สินผู้ซื้อจะได้ไปซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและผู้ขายจะได้รับราคาของทรัพย์สิน

5. สิทธิของผู้ซื้อ

เมื่อกกล่าวถึง “หนี้” หรือ “หน้าที่” ของผู้ขายแล้ว ย่อมต้องมีสิทธิของผู้ซื้ออยู่ด้วย ซึ่งได้แก่

- 1) สิทธิที่จะได้ตรวจตราดูทรัพย์สินที่ผู้ขายส่งมอบ
- 2) สิทธิที่จะไม่รับมอบทรัพย์สินจากผู้ขาย เมื่อผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินนั้นน้อยเกินไป กว่าที่ได้ตกลงกันหรือมากเกินไป กว่าที่ได้ตกลงกัน
- 3) สิทธิที่จะเรียกให้ผู้ขายปฏิบัติตามการชำระหนี้หรือปฏิบัติตามการชำระหนี้ให้ถูกต้องตรงตามที่ได้ตกลงกันไว้
- 4) สิทธิที่จะยึดหน่วงราคา

6. หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ซื้อ

ผู้ซื้อ มี “หนี้” หรือ “หน้าที่” ที่เกิดจากสัญญาซื้อขายเช่นเดียวกับผู้ขาย ซึ่งถ้าผู้ซื้อไม่ปฏิบัติตาม “หนี้” หรือ “หน้าที่” ดังกล่าวแล้ว ย่อมก่อให้เกิด “ความรับผิด” สำหรับหน้าที่หลักของผู้ซื้อได้แก่

- 1) หน้าที่ในการรับมอบทรัพย์สินที่ซื้อขายตามเวลา
- 2) หน้าที่ในการชำระราคาทรัพย์สินที่ซื้อขายตามราคาที่กำหนดไว้ในสัญญา หรือตามทางการที่คู่สัญญาเคยประพฤติดต่อกัน
- 3) หน้าที่ในการชำระค่าธรรมเนียมในการซื้อขายหากตกลงกันไว้ในสัญญาว่าให้ผู้ซื้อชำระคนเดียวทั้งหมด แต่ถ้าไม่ได้ตกลงกันไว้ผู้ซื้อก็มีหน้าที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมครึ่งหนึ่ง

7. สิทธิของผู้ขาย

เมื่อกกล่าวถึง “หนี้” หรือ “หน้าที่” ของผู้ซื้อแล้ว ย่อมต้องมีสิทธิของผู้ขายเคียงคู่มาด้วย ซึ่งได้แก่

- 1) สิทธิที่จะยึดหน่วงทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะได้รับการชำระราคาจากผู้ซื้อ ซึ่งการยึดหน่วงจะมีได้ก็ต่อเมื่อ ทรัพย์สินที่ขายนั้นอยู่ในความครอบครองของผู้ขาย
- 2) สิทธิที่จะยึดหน่วงทรัพย์สินนั้นไว้ ในกรณีที่ผู้ซื้อกลายเป็นคนล้มละลาย ภายหลังการซื้อขาย แต่ก่อนการส่งมอบทรัพย์สิน หรือในกรณีที่ผู้ซื้อล้มละลายอยู่แล้วในเวลา ที่ทำการซื้อขาย โดยที่ผู้ขายไม่รู้ถึงการล้มละลายนั้น หรือผู้ซื้อทำให้หลักทรัพย์สินที่ให้ไว้เป็น ประกัน การชำระราคานั้นเสื่อมเสีย หรือลดน้อยถอยลง
- 3) สิทธิที่จะเรียกให้ผู้ซื้อชำระหนี้ ซึ่งถ้าผู้ซื้อไม่ชำระ ผู้ขายอาจนำทรัพย์สิน ที่ยึดหน่วงไว้ออกขายทอดตลาดก็ได้
- 4) สิทธิในการริบมัดจำและเรียกค่าเสียหาย
- 5) สิทธิในการเลิกสัญญาและเรียกค่าเสียหายได้อีก

8. อายุความในการฟ้องร้อง

ผู้ขายปฏิบัติการชำระหนี้หรือปฏิบัติหน้าที่ตามสัญญาซื้อขายไม่ถูกต้องผู้มี สิทธิจะฟ้องร้องต่อศาลภายในอายุความตามกรณี ดังต่อไปนี้

- 1) ในกรณีที่ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินให้มากเกินไปหรือน้อยเกินไปกว่าที่ตกลง กันในสัญญา ผู้ซื้อจะต้องฟ้องร้องภายใน 1 ปี นับแต่เวลาที่ส่งมอบทรัพย์สิน
- 2) ในกรณีที่ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินที่ชำรุดบกพร่อง ผู้ซื้อจะต้องฟ้องร้อง ภายใน 1 ปี นับแต่เวลาที่พบเห็นความชำรุดบกพร่องนั้น

3) ในกรณีที่มีการรอนสิทธิ ผู้ซื้อต้องฟ้องร้องภายใน 3 เดือน นับแต่คำพิพากษาเดิมถึงที่สุดหรือนับตั้งแต่วันที่มิขัดกลองยอมความกันหรือวันที่ยอมตามบุคคลภายนอก

4. ประวัติความเป็นมาและการบริหารงานของชุมชนเกตุไพเราะ

ชุมชนเกตุไพเราะ มีเนื้อที่ 18 ไร่ ได้รับการจดทะเบียนเป็นชุมชนตามประกาศของกรุงเทพมหานคร ที่ ป219/2535 เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2535 ชุมชนเกตุไพเราะ ตั้งอยู่ที่ ซอยสุขุมวิท 101/1 ถนนสุขุมวิท เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีประชากรอยู่ 123 หลังคาเรือน รวมประชากรทั้งหมด 1,174 คน

การบริหารงานของชุมชนเกตุไพเราะ

ด้วยเหตุที่มีผู้อยู่อาศัยในชุมชนกว่าพันคน จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนขึ้นโดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 7 ท่านคือ

1. นายประวิณ	เกตุลอย	ประธานกรรมการชุมชน
2. นายชาติ	บุญะสิน	รองประธานกรรมการ
3. นายสุธี	มากพิชัย	เลขานุการ
4. นายเที่ยง	บัวคลี	เหรัญญิก
5. นางอุษา	ทองประยูร	นายทะเบียน
6. นางมะลิ	มูลม่อม	ประชาสัมพันธ์
7. นางสมใจ	ภักดีวงศ์	ปฎิคม

ชุมชนเกตุไพเราะเป็นชุมชนในเขตพระโขนง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ประกอบอาชีพประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว รับราชการและรัฐวิสาหกิจ และที่ชุมชนแห่งนี้มีสำนักงานกฎหมายตั้งอยู่ เพื่อให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนในชุมชนเวลาที่มีปัญหาซึ่งประชาชนของชุมชนมีความเห็นว่าจะมีการจัดอบรมให้แก่คณะกรรมการชุมชนและประชาชนทั่วไปให้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย เพื่อที่จะช่วยกันพัฒนาให้ชุมชนให้มีความสงบและเจริญก้าวหน้าเป็นชุมชนในเขตพระโขนงประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว รับราชการและรัฐวิสาหกิจ และที่ชุมชนแห่งนี้มีสำนักงานกฎหมายตั้งอยู่ เพื่อให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนในชุมชนเวลาที่มีปัญหา ซึ่งประชาชนของชุมชนมีความเห็นว่าจะมีการจัดอบรมให้แก่คณะกรรมการชุมชนและประชาชนทั่วไปให้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย เพื่อที่จะช่วยกันพัฒนาให้ชุมชนให้มีความสงบและเจริญก้าวหน้าต่อไปโดยมีเจตนารมณ์ร่วมกันของคณะกรรมการชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนดังนี้คือ

1. สร้างความสามัคคีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยส่งเสริมให้ผู้อาศัยในชุมชนรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณะอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมโดยรวม
2. เพิ่มบทบาทและโอกาสแก่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชน เพื่อให้ข้อเสนอแนะ ความคิดริเริ่ม
3. ร่วมปฏิบัติและตรวจสอบติดตามการดำเนินงานกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อประชาชน
4. ส่งเสริมความเข้าใจร่วมกันระหว่างคณะกรรมการชุมชนและผู้อาศัยในชุมชน
5. ไม่จำกัดเพศ วัย ฐานะทางสังคม เชื้อชาติ และศาสนา รวมทั้งเสริมสร้างแนวคิดสร้างสรรค์ของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนและให้ความสำคัญในแนวคิดของเสียงส่วนน้อย
6. ส่งเสริมให้ประชาชนตื่นตัวและตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม ศึกษาเรียนรู้ และหาแนวทางแก้ปัญหาต่าง
7. ให้ผู้อาศัยในชุมชนบริหารจัดการเป็นเอกเทศโดยมีกติกาเป็นของตนเอง
8. ดูแล บำรุงรักษา สิ่งแวดล้อมในชุมชนให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ร่มรื่น สวยงาม
9. ประสานหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ให้การสนับสนุนปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในชุมชน
10. บริหารงบประมาณด้านกองทุนของชุมชนอย่างโปร่งใส
11. สรรหาบุคคลที่มีความชำนาญด้านกฎหมาย และการกีฬา เพื่ออบรมทักษะความก้าวหน้าแก่ผู้อาศัยในชุมชนเป็นครั้งคราวจัดรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ ข้อมูลพื้นฐานในด้านกฎหมายทั่วไปสถิติจำนวนผู้มาใช้กิจกรรมอบรมกฎหมายและลานกีฬา
12. ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์

กิจกรรมในชุมชนเกิดไฟเราะ ได้แก่

1. ร่วมกันร้องเพลงสดุดีในวันพ่อและวันแม่แห่งชาติ
2. แจกของขวัญของเด็กเล่นในวันเด็กของชุมชน
3. จัดเวรยามของตำรวจอาสาเป็นชุดคอยเฝ้าระวังภัยจากยาเสพติดไม่ให้เข้ามาในชุมชนได้
4. ร่วมกันจัดงานทรงน้ำพระรดน้ำขอพรผู้สูงอายุเนื่องในวันสงกรานต์
5. จัดประชุมกลุ่มออมทรัพย์ในวันที่ 1-7 ของเดือน
6. ประชุมคณะกรรมการชุมชนเดือนละ 2 ครั้ง
7. จัดอบรมความรู้ด้านกฎหมายในวันเสาร์หรืออาทิตย์ต้นเดือน

7.1 การจัดการฝึกอบรมกฎหมาย

7.1.1 วิธีการจัดโดยประธานชุมชนมีจดหมายเวียนไปตามบ้านต่าง ๆ เพื่อแจ้งให้ประชาชนในชุมชนเข้ารับการฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมายทั่วไป

7.1.2 สถานที่จัดที่บ้านประธานชุมชนเกิดไฟเราะ

7.1.3 เวลาที่จัดในวันเสาร์หรือในวันอาทิตย์ของต้นเดือน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูโพระ กรุงเทพมหานคร ว่ามีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปอย่างไรบ้างเพื่อประชาชนจะได้นำมาพัฒนาตนเองให้มีความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือบุคคลอื่นเวลาที่มีปัญหากฎหมายต่อไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

สัญญาลักษณ์ ปัญวัฒนลิขิต (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การพิจารณาคดีอาญาด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม” มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาว่าการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคลในการพิจารณาคดีอาญา เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อรับรองหลักสากลที่ว่า “ความยุติธรรมเป็นสิ่งที่ไม้อาจจะปฏิเสธหรือผัดผ่อนได้และความยุติธรรมที่ล่าช้า คือ การปฏิเสธความยุติธรรม” ทั้งนี้เพราะผลกระทบของคดีอาญานั้น ส่งผลต่อสิทธิ เสรีภาพของจำเลยโดยตรง ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้อง หากการพิจารณาคดีอาญาล่าช้าจะทำให้สังคมเสียประโยชน์ และทำให้จำเลยอยู่ในสภาพเลวร้ายตลอดการพิจารณาคดี เช่น บางคดีใช้เวลาพิจารณาเกือบ 2 ปี ทำให้จำเลยสูญเสียเสรีภาพ เนื่องจากถูกขังอยู่ระหว่างการพิจารณาคดี ความทรงจำของพยาน ก็ค่อย ๆ ลืมเลือนไปและพยานหลักฐานต่าง ๆ อาจสูญหายไปได้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะได้พิจารณาและศึกษาถึงการพิจารณาคดีอาญาด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรมทั้งในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ และคอมมอนลอว์ โดยจะศึกษาถึงเฉพาะการดำเนินคดีโดยรัฐ ซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ทั้งนี้จะเปรียบเทียบกับของต่างประเทศเพื่อเสนอแนวทางให้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญาที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษโดยเร็ว และในขณะเดียวกันก็คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกล่ามโซ่ด้วย โดยหวังว่าจะสามารถบรรลุมุ่งวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการดำเนินคดีอาญา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้เสนอให้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัดอันได้แก่การกลั่นกรองคดีในทุกองค์การซึ่งจะทำให้คดี ลดน้อยลงและในกรณีที่คดีขึ้นสู่ศาลแล้วการเลื่อนคดีจะต้องทำเท่าจำเป็นเท่านั้น ส่วนปัญหาจำนวนผู้พิพากษาที่ไม่เพียงพอเป็นปัญหาเรื่องการบริหารงานทางยุติธรรมไม่ใช่ประเด็นทางปัญหากฎหมายที่ศึกษาแต่อย่างใด

อาจารย์ มีอินทร์เกิด (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “เงื่อนไขในการรับบุตรบุญธรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย” ได้กำหนดถึงเงื่อนไขในการบุตรบุญธรรมไว้มาปรับใช้ในทางปฏิบัติดีกว่ากันอย่างไร อีกทั้งเพื่อพิจารณาถึงผลดีผลเสียต่างๆ

รวมถึงข้อบกพร่องอันอาจจะมีขึ้นของกฎหมายไทยในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการร่วมกันแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวต่อไป

ศุภทัตติยะ ศุภางคเสน (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “สัญญานิยม : ศึกษาในเชิงทฤษฎี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในสัญญานิยม 4 ปัญหา คือ ปัญหาที่หนึ่ง สัญญานิยมจะเกิดขึ้นเมื่อ คู่สัญญาแสดงเจตนาตกลงกันหรือเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่นิยม ปัญหาที่สอง คำมั่นจะให้นิยมหรือสัญญาจะให้นิยมมีผลบังคับได้ตามกฎหมายหรือไม่ ปัญหาที่สาม วัตถุประสงค์แห่งสัญญานิยมสามารถเป็นวัตถุประสงค์ไม่มีรูปร่างได้หรือไม่ และการส่งมอบวัตถุประสงค์ไม่มีรูปร่างในสัญญานิยมว่าจะทำได้หรือไม่ อย่างไร ปัญหาที่สี่การกำหนดให้มีค่าตอบแทนในสัญญานิยมจะทำให้ลักษณะของสัญญานิยมซึ่งเป็นสัญญาฝ่ายเดียวเปลี่ยนเป็นสัญญาต่างตอบแทนหรือไม่

การศึกษาในหัวข้อนำแนวคิดทางกฎหมายของประเทศอังกฤษซึ่งเป็นประเทศในระบบ Common Law และประเทศฝรั่งเศสและอิตาลีซึ่งเป็นประเทศในระบบ Civil Law มาวิเคราะห์และวิจัยในเชิงเปรียบเทียบกับบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์คำพิพากษาศาลฎีกาและแนวความเห็นของนักวิชาการในประเทศ

ผลการศึกษาปรากฏว่าไม่สามารถนำหลักกฎหมายเรื่องสัญญานิยมของประเทศอังกฤษมาเปรียบเทียบกับกฎหมายไทยในปัญหาที่ศึกษาได้เนื่องจากกฎหมายอังกฤษเป็นกฎหมายระบบ Common Law ซึ่งไม่ได้รับอิทธิพลแนวคิดจากกฎหมายโรมันสำหรับปัญหาที่หนึ่งตามแนวคิดของนักกฎหมายไทยสัญญานิยมเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการส่งมอบทรัพย์สินเพราะการส่งมอบเป็นการกระทำที่ทำให้สัญญาบริบูรณ์ส่วนแนวคิดของนักกฎหมายฝรั่งเศสและอิตาลีมีความเห็นเช่นเดียวกับกฎหมายไทยแต่ปัจจุบันเริ่มมีความเห็นว่าสัญญานิยมเป็นสัญญาที่เกิดจากความตกลงยินยอมการส่งมอบเป็นเพียงการปฏิบัติการชำระหนี้ตามสัญญาเท่านั้นในปัญหาที่สองกฎหมายไทยพบว่าคำมั่นจะให้นิยมหรือสัญญาจะให้นิยมไม่มีผลบังคับตามกฎหมายและศาลไม่อาจใช้คำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาได้แต่กฎหมายฝรั่งเศสและอิตาลีตามความเห็นของนักกฎหมายที่เห็นว่าสัญญานิยมเป็นสัญญาที่เกิดขึ้นจากความตกลงยินยอมคำมั่นจะให้นิยมหรือสัญญาจะให้นิยมก่อนนี้แก่ผู้ให้คำมั่นหรือผู้ให้สัญญา แต่ผู้นิยมไม่อาจบังคับให้มีการส่งมอบทรัพย์สินได้ทำได้แต่เพียงเรียกค่าเสียหายและในกรณีของกฎหมายอิตาลีให้สิทธิเรียกค่าเสียหายเฉพาะกรณีที่มีการกำหนดค่าตอบแทนจากการจะให้นิยม เพราะถือว่าผู้ให้คำมั่นหรือผู้ให้สัญญามีความผูกพันมากกว่าการไม่กำหนดค่าตอบแทน ส่วนปัญหาที่สามพบว่าตามมาตรา 640 และมาตรา 650 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ วัตถุประสงค์แห่งสัญญานิยมคือ “ทรัพย์สิน” ซึ่งหมายความว่ารวมถึงวัตถุประสงค์ไม่มีรูปร่างด้วยอันแสดงให้เห็นว่าไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับประเภทของทรัพย์สินที่เป็นวัตถุประสงค์แห่งสัญญานิยมและการส่งมอบสามารถทำได้โดยวิธีการใด ๆ ก็ได้ อันเป็นผลให้ผู้นิยมสามารถครอบครองใช้สอยหรือมีอำนาจเหนือทรัพย์สินที่นิยมเพราะการส่งมอบคือการโอนการครอบครองทรัพย์สินที่นิยมแก่ผู้นิยมเพื่อให้ผู้นิยมสามารถใช้สอยทรัพย์สินที่นิยมได้โดยไม่ต้องยื่นทรัพย์สินให้แก่กันโดยตรงส่วนกฎหมายฝรั่งเศสพบว่ามีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ไม่มีรูปร่างเป็นวัตถุประสงค์แห่งสัญญานิยมได้และการส่งมอบ

ทำโดยการส่งมอบเอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่แสดงถึงวัตถุไม่มีรูปร่างสำหรับกฎหมายอิตาลีพบว่า ความเห็นยังไม่ลงรอยว่าสามารถยืมวัตถุไม่มีรูปร่าง เช่น สิทธิได้หรือไม่ สำหรับปัญหาที่สื่การ มีคำตอบแทนในสัญญาืมไม่มีผลทำให้ลักษณะของสัญญาืมซึ่งเป็นสัญญาฝ่ายเดียวเป็น สัญญาต่างตอบแทนได้การกำหนดคำตอบแทนในสัญญาืมมีผลเพียงทำให้สัญญาืมเป็น สัญญามีคำตอบแทนเท่านั้นส่วนกฎหมายฝรั่งเศสและอิตาลีไม่ปรากฏมีเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับ เรื่องนี้

จากผลการศึกษา ผู้เขียนเห็นสมควรที่จะแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยบัญญัติให้ผู้ให้คำมั่นจะให้ยืมหรือผู้ให้สัญญาจะให้ยืมที่มีคำตอบแทนมีหน้าที่ต้องส่งมอบ ทรัพย์สินที่จะยืมหากบุคคลดังกล่าวได้รู้หรือควรจะรู้ถึงเหตุจำเป็นหรือวัตถุประสงค์ของการยืม นอกจากนี้ควรบัญญัติรับรองว่าวัตถุไม่มีรูปร่างอาจเป็นวัตถุแห่งสัญญาใด ๆ ที่ต้องการการส่งมอบได้เพื่อตัดปัญหาข้อโต้แย้งว่าไม่มีการส่งมอบและกำหนดวิธีการส่งมอบว่าคู่สัญญาต้องทำการส่งมอบตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด เช่น ทำเป็นหนังสือ หรือมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือ จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่ามีการกระทำที่มีผลเป็นการส่งมอบ เกิดขึ้นแล้ว

ไพโรจน์ ไพบรณี (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “มาตรการคุ้มครองสถาบันครอบครัวตามกฎหมายครอบครัวไทย : ศึกษากรณีการแยกสินสมรส” จากการศึกษาเกี่ยวกับ หลักการแยก สินสมรส (Seperation of Community Property) ในระหว่างที่ชายหญิงยังเป็นสามีภริยากันอยู่ ทั้งในระบบกฎหมายไทยและระบบกฎหมายต่างประเทศแล้วทำให้พบว่า หลักการแยกสินสมรสเป็นหลักกฎหมายที่มีมาตั้งแต่ยุคโรมันกล่าวคือแต่เดิมตามระบบกฎหมายโรมันได้เปิดโอกาสให้ฝ่ายหญิงมีสิทธิเรียกร้องให้แยกทรัพย์สินที่ตนนำติดตัวมา (Dowry) ออกเป็นสินส่วนตัวของตนในระหว่างสมรสได้เพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้อำนาจจัดการของฝ่ายชายซึ่งจะมีอำนาจในการจัดการสินสมรสแต่เพียงผู้เดียวหลักการดังกล่าวได้มีอิทธิพลต่อระบบกฎหมายของประเทศต่าง ๆ เป็นอย่างมากทั้งระบบซีวิลลอว์และคอมมอนลอว์ต่างก็ยอมรับไปปรับใช้เป็นส่วนหนึ่งของระบบกฎหมายครอบครัวไว้อย่างชัดเจน

รูปแบบของการแยกสินสมรสที่ปรากฏอยู่ในระบบกฎหมายของประเทศไทยและระบบกฎหมายของต่างประเทศนั้นสรุปได้ดังนี้

1. การแยกสินสมรสโดยความตกลงของคู่สมรสทั้งก่อนและระหว่างสมรส
2. การแยกสินสมรสโดยการร้องขอของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้แยกสินสมรส
3. การแยกสินสมรสโดยผลของกฎหมายเมื่อคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลาย
4. การแยกสินสมรสในกรณีที่คู่สมรสต้องแยกกันอยู่ต่างหากเป็นการชั่วคราวหลัก การแยกสินสมรสและผลของการแยกสินสมรสในลักษณะที่ 2 และ 3 ได้รับการบัญญัติรองรับไว้

ในกฎหมายครอบครัวไทยอย่างชัดเจนทั้งนี้ตามมาตรา 1484 มาตรา 1598/17 และมาตรา 1492 ส่วนการแยกสินสมรสและผลของการแยกสินสมรสในลักษณะที่ 1 คือโดยความตกลงของคู่สมรสทั้งก่อนและระหว่างสมรสแม้ตามกฎหมายครอบครัวของไทยจะไม่บัญญัติไว้อย่างชัดเจนแต่จากการศึกษาแล้วพบว่าคู่สมรสสามารถกระทำได้เช่นเดียวกันโดยกระทำในลักษณะของสัญญาก่อนสมรสเกี่ยวกับทรัพย์สิน(Ante-Nuptial Agreement) ตามมาตรา 1469 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 79/2529 5974/2538 และ 4744/2539) อย่างไรก็ตามการแยกสินสมรสในลักษณะที่ 4 นั้นตามกฎหมายครอบครัวของไทยยังไม่อาจกระทำได้

เพื่อที่จะให้การปรับใช้หลักการแยกสินสมรสตามระบบกฎหมายไทยมีความสมบูรณ์ ชัดเจน และให้เป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่จะใช้เป็นมาตรการในการคุ้มครองสถาบัน ครอบครัวให้มากที่สุด ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ประการแรก ในกรณีที่การแยกสินสมรสโดยความตกลงของคู่สมรสในระหว่างการสมรส ซึ่งถือเป็นสัญญาเกี่ยวกับทรัพย์สินที่คู่สมรสกระทำขึ้นในระหว่างการเป็นสามีภริยากันตามมาตรา 1469 ซึ่งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิบอกล้างข้อตกลงได้เสมอก่อนการสมรสสิ้นสุดลงหรือภายในกำหนด 1 ปีนับแต่วันที่ขาดจากการสมรสการใช้สิทธิบอกล้างในกรณีนี้ไม่จำเป็นต้องมีเหตุซึ่งเป็นหลักการของสัญญาระหว่างสินสมรสเกี่ยวกับทรัพย์สิน (Post-Nuptial Agreement) ตามมาตรา 1469 ที่ให้สิทธิสามีหรือภริยาที่ทำสัญญาอันตนต้องเสียประโยชน์เพราะอยู่ใต้อิทธิพลความรักใคร่เสน่หาหรือความเกรงใจคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งบอกล้างสัญญานี้ได้โดยไม่ต้องนำคดีมาฟ้องร้องต่อศาลโดยการอ้างเหตุว่าตนสำคัญผิดถูกกลฉ้อฉลหรือถูกข่มขู่อันจะทำให้เกิดความแตกร้างในครอบครัวได้ดังนั้นถ้าข้อตกลงแยกสินสมรสเป็นสัญญาระหว่างสมรสที่เกี่ยวกับทรัพย์สินอย่างเดียวโดยตรง ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจบอกล้างได้เสมอเพราะฉะนั้นในการทำสัญญาแยกสินสมรสจำเป็นอย่างยิ่งที่คู่สมรสจะต้องมีความสุจริตใจต่อกันในการบอกล้างข้อตกลงแยกสินสมรสคู่สมรสไม่ควรกระทำตามอำเภอใจโดยอาศัยช่องทางในกฎหมายดังกล่าวมานี้จนเป็นเหตุให้คู่สมรสอีกฝ่ายต้องถูกเอาเปรียบจนเกินควรจนไม่อาจอยู่ร่วมกันโดยปกติสุขต่อไปได้

ประการที่สอง มูลเหตุที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะต้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งแยกสินสมรสตามมาตรา 1482 (2) นั้นกฎหมายกำหนดไว้เพียงว่าถ้าสามีหรือภริยาฝ่ายซึ่งมีอำนาจจัดการสินสมรสไม่อุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่งจึงเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่งร้องขอต่อศาลเพื่อให้แยกสินสมรสได้ซึ่งในกรณีนี้ไม่รวมถึงการไม่อุปการะเลี้ยงดูบุตรด้วยทั้งๆ ที่หน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรในระหว่างที่ยังเป็นผู้เยาว์นั้นเป็นหน้าที่ร่วมกันในระหว่างสามีภริยาซึ่งทางออกของบุตรตามกฎหมายปัจจุบันในกรณีที่ไม่ได้รับการอุปการะเลี้ยงดูให้การศึกษาตามสมควรนั้นได้แก่การที่ต้องฟ้องร้องดำเนินคดีตลอดจนปัญหาในการบังคับคดีเพื่อชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูจนเป็นเหตุให้บุตรไม่ได้รับความเป็นธรรมตามสมควร เป็นต้น ดังนั้นกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งมีอำนาจจัดการสินสมรสไม่อุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตรตามสมควรแล้วอีกฝ่ายหนึ่งควรจะมีสิทธิ

ร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งแยกสินสมรสได้โดยการเพิ่มเติมมูลเหตุตามมาตรา 1482 (2) และภายหลังจากที่ได้แยกสินสมรสแล้วส่วนที่แยกออกก็จะตกเป็นสินส่วนตัวของแต่ละฝ่ายรวมทั้งดอกผลของสินส่วนตัวก็จะตกเป็นสินส่วนตัวทั้งนี้ตามมาตรา 1492 ซึ่งจะเป็นการสะดวกแก่คู่สมรสฝ่ายนี้ในการที่จะนำไปใช้จ่ายอุปการะเลี้ยงดูบุตรต่อไป

ประการที่สาม เป็นเรื่องการใช้และการตีความถ้อยคำในกฎหมายกล่าวคือความหมายของคำว่า "มีหนี้สินล้นพ้นตัว" ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา 1484 (3) นั้น ให้ถือความหมายตามความเป็นจริงซึ่งหมายถึงการที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่มีอำนาจจัดการสินสมรสมีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินกรณีจะต่างจากความหมายของการมีหนี้สินล้นพ้นตัวตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 8 ซึ่งเป็นบทสันนิษฐานทางกฎหมายที่มีความหมายกว้างและมีไว้เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ในการที่จะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายเท่านั้น

ประการที่สี่ ในกรณีที่คู่สมรสต้องแยกกันอยู่เป็นชั่วคราวทั้งโดยความสมัครใจและโดยคำสั่งของศาลตามระบบกฎหมายไทยไม่มีการกล่าวถึงว่าจะให้สินทรัพย์แยกจากกันตั้งนั้น เพื่อที่จะเป็นการแก้ไขข้อขัดข้องในการใช้อำนาจจัดการสินสมรสในระหว่างที่ทั้งสองฝ่ายต้องแยกกันอยู่ต่างหากเป็นการชั่วคราวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ต้องมีการแยกกันอยู่ตามคำสั่งศาล (Judical Separation) ตามมาตรา 1462 นั้นเมื่อคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคำขอควรที่จะให้ศาลมีอำนาจในการที่จะกำหนดให้สินสมรสที่มีอยู่แล้วและรายได้หรือทรัพย์สินที่คู่สมรสจะได้มาในระหว่างการแยกกันอยู่นั้นให้เป็นสินส่วนตัวของแต่ละฝ่ายด้วย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะที่มีสถานภาพในครัวเรือนต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้านต่างกัน
2. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้านต่างกัน
3. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้านต่างกัน
4. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้านต่างกัน
5. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้านต่างกัน
6. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะที่มีรายได้ต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้านต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีสร้างเครื่องมือ
4. วิธีการรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร มีอยู่ 123 ครัวเรือน จำนวน 1,174 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มอย่างเจาะจงโดยเลือกใช้ทุกหลังคาเรือนและเลือกเอาเฉพาะผู้ที่ เป็นพ่อบ้านหรือแม่บ้านหรือตัวแทนหลังคาเรือนละ 1 คน ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 123 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ความถี่และแบบสอบถามปลายเปิดโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้านคือ

1. ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล
2. ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว
3. ความรู้ด้านกฎหมายมรดก
4. ความรู้ด้านกฎหมายกู้ยืม
5. ความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความต้องการการบริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป

วิธีสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทั่วไปเพื่อเป็นแนวทางในการทำแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยสอบถามและสัมภาษณ์ประชาชนที่อยู่อาศัยในชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ระ กรุงเทพมหานคร เพื่อรวบรวม ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไปเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. นำข้อมูลที่ได้รับมาสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา ภาษา และสำนวน
5. นำแบบสอบถามฉบับที่ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง
6. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของเนื้อหา ก่อนนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่เพื่อขอหนังสือแนะนำตัวจากหัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ถึงประธานชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ระ กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากประชาชนในชุมชน
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 30 กันยายน 2546 ถึงวันที่ 20 ตุลาคม 2546 ได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 123 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำข้อมูลมาจัดระบบเพื่อวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยมีขั้นตอนดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ตรวจสอบให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

1.00- 1.49	หมายถึง	มีความต้องการน้อยที่สุด
1.50- 2.49	หมายถึง	มีความต้องการน้อย
2.50- 3.49	หมายถึง	มีความต้องการปานกลาง
3.50- 4.49	หมายถึง	มีความต้องการมาก
4.50- 5.00	หมายถึง	มีความต้องการมากที่สุด

3. ทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป
 - 3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่า t -test
 - 3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปร 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้การทดสอบค่า F -test เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้นำไปทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe ,smethod)
4. ตอนที่ 3 ความต้องการลักษณะการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูโพเราะ กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พร้อมกับจัดลำดับความต้องการ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูเฒ่า กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล ตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การแปลความหมายมีความเข้าใจตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อ ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน t – distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน F – distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูเฒ่า กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูเฒ่า กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 ความต้องการลักษณะการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูเฒ่า กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร คือ สถานภาพในครัวเรือน อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนคน (N)	ร้อยละ
1. สถานภาพในครัวเรือน		
พ่อบ้าน	48	39.00
แม่บ้าน	47	38.20
ตัวแทน (พี่ชาย, น้องสาว)	28	22.80
รวม	123	100.00
2. อายุ		
20-30 ปี	15	12.20
31-40 ปี	36	29.30
41 ปีขึ้นไป	72	58.50
รวม	123	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	51	41.50
มัธยม	41	33.30
ปริญญาตรี	31	25.20
รวม	123	100.00
4. สถานภาพสมรส		
โสด	20	16.30
สมรส	103	83.70
รวม	123	100.00

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนคน (N)	ร้อยละ
5. อาชีพ		
ธุรกิจ	18	14.60
ราชการ	24	19.50
ค้าขาย	24	19.50
รับจ้าง	43	35.00
รัฐวิสาหกิจ	14	11.40
รวม	123	100.00
6. รายได้		
ต่ำกว่า 6,000 บาท	20	16.30
6,000 – 10,000 บาท	42	34.10
สูงกว่า 10,000 บาท	61	49.60
รวม	123	100.00

จากตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน
เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 123 คน
เมื่อจำแนกตามตัวแปรปรากฏผลดังนี้

สถานภาพในครัวเรือน พบว่า เป็นพ่อบ้านจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00
และรองลงมาเป็นแม่บ้าน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 38.20 และเป็นตัวแทน จำนวน
28 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 ตามลำดับ

จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อย
ละ 58.50 รองลงมาเป็นอายุ 31-40 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 อายุ 20-30
ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับประถมศึกษา จำนวน
51 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 รองลงมามีความรู้ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 41 คน
คิดเป็น ร้อยละ 33.30 มีความรู้ในระดับปริญญาตรี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20

จำแนกตามสถานภาพการสมรส พบว่า ส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวน 103 คน
คิดเป็นร้อยละ 83.70 รองลงมาเป็นโสด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30

จำแนกตามอาชีพ พบว่า รับจ้าง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมา
รับราชการ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 รองลงมาค้าขาย 24 คน คิดเป็นร้อยละ
19.50 รองลงมาธุรกิจ 18 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 รองลงมาเป็น รัฐวิสาหกิจ จำนวน 14
คน คิดเป็นร้อยละ 11.40

จำแนกตามรายได้ พบว่า ส่วนใหญ่รายได้สูงกว่า 10,000 บาท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 49.60 รองลงมา 6,000 บาท ถึง 10,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 34.10 รองลงมา 6,000-10,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 34.10 รองลงมา ต่ำกว่า 6,000 บาท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน
เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร

ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล ด้านกฎหมายครอบครัว ด้านกฎหมายมรดก ด้านกฎหมายกู้ยืม ด้านกฎหมายหมายซื้อขาย โดยรวม รายจ่ายและรายข้อ พบผลการ วิเคราะห์ปรากฏ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของ ประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	ความรู้ด้านกฎหมายทั่วไป	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล	3.97	0.69	มาก
2.	ด้านกฎหมายครอบครัว	3.91	0.80	มาก
3.	ด้านกฎหมายมรดก	4.22	1.06	มาก
4.	ด้านกฎหมายกู้ยืม	3.63	1.05	มาก
5.	ด้านกฎหมายซื้อขาย	3.73	1.02	มาก
	รวม	3.89	0.72	มาก

จากตาราง 3 พบว่าประชาชนในชุมชนเขตไพเราะมีความต้องการความรู้เรื่อง กฎหมายทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับ มากทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือข้อ 3 ด้านกฎหมายมรดก ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมาคือ ข้อ 1 ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล ($\bar{X} = 3.97$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 4 ด้าน กฎหมายกู้ยืม ($\bar{X} = 3.63$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของ
ประชาชนในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคลจำแนกเป็น
รายชื่อ

ข้อ	ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การเกิดและการตาย	4.02	0.86	มาก
2	เกณฑ์การศึกษาเล่าเรียน	4.06	0.74	มาก
3	การทำบัตรประชาชน	3.99	0.77	มาก
4	การเกณฑ์ทหารและการได้รับยกเว้น	3.89	0.92	มาก
5	การบรรลุนิติภาวะ	3.92	0.80	มาก
6	การสาปสูญ	3.97	0.93	มาก
	รวม	3.97	0.63	มาก

จากตาราง 4 พบว่าประชาชนในชุมชนเกตุไพเราะมีความต้องการความรู้เรื่อง
กฎหมายทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สุดคือ ข้อ 2 เกณฑ์การ
ศึกษาเล่าเรียน ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมาคือ ข้อที่ 1 การเกิดและการตาย ($\bar{X} = 4.02$) และข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 4 การเกณฑ์ทหารและการได้รับยกเว้น ($\bar{X} = 3.89$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชน
ในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายครอบครัว จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การหมั้น	3.04	1.27	ปานกลาง
2	การสมรส	3.74	0.96	มาก
3	ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา	3.91	0.94	มาก
4	การจดทะเบียนสมรส	4.07	0.89	มาก
5	การจัดการทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา	4.09	1.02	มาก
6	การอุปการะเลี้ยงดู	4.11	1.02	มาก
7	ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และบุตร	4.27	0.97	มาก
8	ค่าอุปการะเลี้ยงดู	4.30	1.00	มาก
9	การหย่า	3.21	1.59	ปานกลาง
10	อายุความในการฟ้องร้องคดี	4.41	1.13	มาก
	รวม	3.91	.80	มาก

จากตาราง 5 พบว่าประชาชนในชุมชนเขตไพเราะมีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปเกี่ยวกับความรู้กฎหมายด้านครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ ($\bar{X} = 3.74 - 4.41$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อายุความในการฟ้องร้องคดีข้อ 10 ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือข้อ 8 ค่าอุปการะเลี้ยงดู ($\bar{X} = 4.30$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความเห็นปานกลางมี 2 ข้อ คือ ข้อ 1 การหมั้นและข้อ 9 การหย่า ($\bar{X} = 3.04 - 3.21$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือข้อ 1 การหมั้น ($\bar{X} = 3.04$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของ
ประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายมรดก จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ความรู้ด้านกฎหมายมรดก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	มรดก	4.33	1.16	มาก
2	พินัยกรรม	4.38	1.15	มาก
3	ทายาทผู้รับมรดก	4.31	1.11	มาก
4	การแบ่งมรดก	4.22	1.15	มาก
5	การรับมรดกแทน	4.17	1.19	มาก
6	มรดกที่ไม่มีผู้รับ	3.91	1.20	มาก
7	การตัดไม่ได้รับมรดก	3.94	1.20	มาก
8	ญาติและคู่สมรส	4.26	1.12	มาก
9	การร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก	4.33	1.22	มาก
10	อายุความในการฟ้องร้องคดี	4.37	1.18	มาก
	รวม	4.22	1.06	มาก

จากตาราง 6 พบว่าประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ด้านกฎหมายมรดก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือข้อ 2 พินัยกรรม ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือข้อ 10 อายุความในการฟ้องร้องคดี ($\bar{X} = 4.37$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 6 มรดกที่ไม่มีผู้รับ ($\bar{X} = 3.91$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของ
ประชาชนในชุมชนเขตคูโพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายกู้ยืม จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ความรู้ด้านกฎหมายกู้ยืม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การเขียนสัญญากู้ยืม	3.64	1.31	มาก
2	การติดดอกเบี้ยย	3.42	1.30	ปานกลาง
3	บันทึกการกู้ยืม	3.42	1.27	ปานกลาง
4	การใช้เงินคืนแก่ผู้ยืม	3.41	1.25	ปานกลาง
5	การใช้เงินคืนแก่ผู้กู้	3.41	1.21	ปานกลาง
6	การชำระเงินต้น	3.54	1.19	มาก
7	การกู้ยืมเงิน	3.53	1.26	มาก
8	การผิดนัดชำระหนี้	3.63	1.30	มาก
9	การกู้เงินเกิน 50 บาท	4.07	1.24	มาก
10	อายุความในการฟ้องร้องคดี	4.26	1.21	มาก
รวม		3.63	1.05	มาก

จากตาราง 7 พบว่าประชาชนในชุมชนเขตคูโพเราะมีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปด้านกฎหมายกู้ยืมโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = 3.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 6 ข้อคือ ($\bar{X} = 3.53-4.26$) โดยข้อที่อยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ข้อที่ 10 อายุความในการฟ้องร้องคดี ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือข้อ 9 การกู้เงินเกิน 50 บาท ($\bar{X} = 4.07$) และสำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางมี 4 ข้อคือ ($\bar{X} = 3.41-3.42$) โดยข้อที่เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือข้อ 4 การใช้เงินคืนแก่ผู้ยืม ($\bar{X} = 3.41$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป
ของประชาชนในชุมชนเขตคูโพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายซื้อขาย จำแนกเป็น
รายข้อ

ข้อ	ความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	สัญญาซื้อขาย	3.89	1.24	มาก
2	สาระสำคัญของการสัญญาซื้อขาย	3.82	1.26	มาก
3	รับผิดชอบในการรอนสิทธิ์	3.45	1.21	ปานกลาง
4	การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขาย	3.40	1.19	ปานกลาง
5	การตกลงจะชำระราคา	3.43	1.19	ปานกลาง
6	บุคคลที่มีสิทธิ์ทำสัญญาซื้อขาย	3.90	1.29	มาก
7	หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ซื้อ	3.76	1.12	มาก
8	การส่งมอบทรัพย์สินแก่ผู้ซื้อ	3.75	1.11	มาก
9	หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ขาย	3.80	1.14	มาก
10	อายุความในการฟ้องร้องคดี	4.14	1.19	มาก
	รวม	3.73	1.02	มาก

จากตาราง 8 พบว่าประชาชนในชุมชนเขตคูโพเราะ มีความต้องการความรู้เรื่อง
กฎหมายทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับ
มากมี 7 ข้อ ($\bar{X} = 3.75 - 4.14$) และปานกลางมี 3 ข้อ ($\bar{X} = 3.40 - 3.45$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงที่สุดคือข้อ 10 อายุความในการฟ้องคดี ($\bar{X} = 4.14$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ 4
การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขาย ($\bar{X} = 3.40$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชน ในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร

ในตอนนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน คือ ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล ด้านกฎหมายครอบครัว ด้านกฎหมายมรดก ด้านกฎหมายกู้ยืมและ ด้านกฎหมายซื้อขาย จำแนกตามตัวแปร คือ สถานภาพในครัวเรือน อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ ใช้สถิติ 2 กลุ่มใช้การทดสอบค่า t (t -test) ตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปใช้ในการทดสอบค่า F (F -test) ดังปรากฏในตาราง 9 – 23

3.1 เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1 ที่ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะที่มีสถานภาพในครัวเรือน ต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้านต่างกัน ดังปรากฏในตาราง

ตาราง 9 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน
เกตุไพบระะ กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม สถานภาพในครัวเรือน โดยรวมและรายด้าน

ความรู้ด้านกฎหมายทั่วไป	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1.ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	0.95	2	0.47	0.98	0.37
	ภายในกลุ่ม	58.05	120	0.48	-	-
	รวม	59.00	122	-	-	-
2.ความรู้ด้านกฎหมาย ครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	0.19	2	0.09	0.14	0.86
	ภายในกลุ่ม	77.94	120	0.65	-	-
	รวม	78.14	122	-	-	-
3.ความรู้ด้านกฎหมายมรดก	ระหว่างกลุ่ม	4.32	2	2.16	1.95	0.14
	ภายในกลุ่ม	132.76	120	1.10	-	-
	รวม	137.09	122	-	-	-
4.ความรู้ด้านกฎหมายกู้ยืม	ระหว่างกลุ่ม	1.4	2	0.7	0.63	0.93
	ภายในกลุ่ม	13.276	120	1.13	-	-
	รวม	136.22	122	-	-	-
5.ความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย	ระหว่างกลุ่ม	1.99	2	0.99	0.94	0.39
	ภายในกลุ่ม	126.86	120	1.05	-	-
	รวม	128.85	122	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.79	2	0.40	0.70	0.50
	ภายในกลุ่ม	67.41	120	0.57	-	-
	รวม	68.21	122	-	-	-

จากตาราง 9 พบว่าประชาชนในชุมชนเกตุไพบระะ กรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพในครัวเรือนต่างกันมีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

3.2 เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2 ที่ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะ ที่มีอายุ ต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้านต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

ความรู้ด้านกฎหมายทั่วไป	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1.ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	0.46	2	0.23	0.47	0.62
	ภายในกลุ่ม	58.54	120	0.48	-	-
	รวม	59.00	122	-	-	-
2.ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	0.38	2	0.19	0.30	0.74
	ภายในกลุ่ม	77.75	120	0.64	-	-
	รวม	78.14	122	-	-	-
3.ความรู้ด้านกฎหมายมรดก	ระหว่างกลุ่ม	1.43	2	0.71	0.63	0.53
	ภายในกลุ่ม	135.66	120	1.13	-	-
	รวม	137.09	122	-	-	-
4.ความรู้ด้านกฎหมายกัญยา	ระหว่างกลุ่ม	2.17	2	1.08	0.97	0.38
	ภายในกลุ่ม	134.04	120	1.11	-	-
	รวม	136.22	122	-	-	-
5.ความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย	ระหว่างกลุ่ม	0.02	2	0.01	0.01	0.98
	ภายในกลุ่ม	128.82	120	1.07	-	-
	รวม	128.85	122	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.61	2	0.31	0.54	0.59
	ภายในกลุ่ม	68.60	120	0.57	-	-
	รวม	69.21	122	-	-	-

จากตาราง 10 พบว่าประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

3.3 เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 3 ที่ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะ ที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้าน ต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ความรู้ด้านกฎหมายทั่วไป	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1.ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยกฎหมายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2.02	2	1.01	2.12	0.12
	ภายในกลุ่ม	56.98	120	0.47	-	-
	รวม	59.00	122	-	-	-
2.ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	5.36	2	2.68	4.42	0.01
	ภายในกลุ่ม	72.77	120	.60	-	-
	รวม	78.14	122	4.42	-	-
3.ความรู้ด้านกฎหมายมรดก	ระหว่างกลุ่ม	12.14	2	6.07	5.83*	0.04
	ภายในกลุ่ม	124.9	120	1.04	-	-
	รวม	137.09	122	-	-	-
4.ความรู้ด้านกฎหมายกฏียัม	ระหว่างกลุ่ม	9.91	2	4.95	4.70*	0.01
	ภายในกลุ่ม	126.30	120	1.05	-	-
	รวม	136.22	122	-	-	-
5.ความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย	ระหว่างกลุ่ม	10.68	2	5.34	5.42*	0.06
	ภายในกลุ่ม	118.16	120	.98	-	-
	รวม	128.85	122	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	7.26	2	3.63	7.03**	0.00
	ภายในกลุ่ม	61.95	120	0.52	-	-
	โดยรวม	69.21	122	-	-	-

จากตาราง 11 พบว่าประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว ความรู้ด้านกฎหมายมรดก ความรู้ด้านกฎหมายกฏียัมและความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้

เพื่อให้ทราบว่ามีรายคู่ใดบ้างแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ
เชฟเฟ่ ดังปรากฏในตารางที่ 12 – 16

ตาราง 12 ทดสอบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน
 เกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี
		3.73	4.03	4.19
ประถมศึกษา	3.73	-	0.30	0.46*
มัธยมศึกษา	4.03	-	-	0.16
ปริญญาตรี	4.19	-	-	-

จากตาราง 12 พบว่าประชาชนในชุมชนเกตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษา
ในระดับปริญญาตรีมีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวม แตกต่างจากระดับ
ประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
สถิติ

ตาราง 13 ทดสอบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน
 เกตุไผเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านความรู้กฎหมายครอบครัว เป็นรายคู่ จำแนกตามระดับ
 การศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี
		3.73	3.89	4.25
ประถมศึกษา	3.73	-	0.16	0.52*
มัธยมศึกษา	3.89	-	-	0.36
ปริญญาตรี	4.25	-	-	-

จากตาราง 13 พบว่าประชาชนในชุมชนเกตุไผเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีความต้องการความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว แตกต่างกับประชาชนที่มีความรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 ทดสอบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน
 เกตุไพบระะ กรุงเทพมหานคร ความรู้ด้านกฎหมายมรดก เป็นรายคู่ จำแนกตามระดับ
 การศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี
		3.88	4.31	4.65
ประถมศึกษา	3.88	-	0.43	0.77*
มัธยมศึกษา	4.31	-	-	0.34
ปริญญาตรี	4.65	-	-	-

จากตาราง 14 พบว่าประชาชนในชุมชนเกตุไพบระะ กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีความต้องการความรู้ด้านกฎหมายมรดก แตกต่างจากประชาชนที่มีความรู้ในระดับชั้นประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 ทดสอบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน

เกตุไพบระะ กรุงเทพมหานคร ความรู้ด้านกฎหมายกั๊ยั้ม เป็นรายคู้ จั้แนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี
		3.30	3.82	3.94
ประถมศึกษา	3.30	-	0.52	0.64*
มัธยมศึกษา	3.82	-	-	0.11
ปริญญาตรี	3.94	-	-	-

จากตาราง 15 พบว่าประชาชนในชุมชนเกตุไพบระะ กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีความต้องการความรู้ด้านกฎหมายกั๊ยั้ม แตกต่างจากประชาชนที่มีความรู้ในระดับประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 ทดสอบความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน
เกตุไผเราะ กรุงเทพมหานคร ความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย เป็นรายคู่ จำแนกตามระดับ
การศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	ปริญญาตรี	มัธยมศึกษา
		3.39	3.91	4.02
ประถมศึกษา	3.39	-	0.53	0.64*
ปริญญาตรี	3.91	-	0.11	-
มัธยมศึกษา	4.02	-	-	-

จากตาราง 16 พบว่าประชาชนในชุมชนเกตุไผเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษา
ในระดับปริญญาตรีมีความต้องการความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย แตกต่างจากประชาชนที่มีความ
รู้ในระดับมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 4 ที่ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะ ที่มี สถานภาพการสมรส ต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้าน ต่างกัน

ตาราง 17 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร จำแนก ตามสถานภาพการสมรส

ความรู้ด้านกฎหมายทั่วไป	สถานภาพสมรส				t	P
	N = 20 โสด		N = 103 สมรส			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ความรู้กฎหมายด้านบุคคล	3.94	0.72	3.98	0.69	0.22	0.82
2. ความรู้กฎหมายด้านครอบครัว	3.77	3.94	3.94	0.72	0.85	0.39
3. ความรู้กฎหมายด้านมรดก	3.86	1.27	4.29	1.00	1.68	0.09
4. ความรู้กฎหมายด้านกฏียัม	3.40	1.17	3.68	1.03	1.08	0.28
5. ความรู้กฎหมายด้านซื้อขาย	3.60	1.12	3.75	1.01	0.63	0.53
รวม	3.71	0.90	3.93	0.68	1.26	0.21

จากตาราง 17 พบว่าประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพการสมรส แตกต่างกันมีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 5 ที่ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะ ที่มี อาชีพ ต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้าน ต่างกัน

ตาราง 18 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร จำแนก ตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน

ความรู้ด้านกฎหมายทั่วไป	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1.ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3.15	4	0.78	1.67	0.16
	ภายในกลุ่ม	55.84	118	0.47	-	-
	รวม	59.00	122	-	-	-
2.ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2.11	4	0.52	0.82	0.52
	ภายในกลุ่ม	76.02	118	0.64	-	-
	รวม	78.14	122	-	-	-
3.ความรู้ด้านกฎหมายมรดก	ระหว่างกลุ่ม	11.16	4	2.79	2.61*	0.04
	ภายในกลุ่ม	125.93	188	1.06	-	-
	รวม	137.09	122	-	-	-
4.ความรู้ด้านกฎหมายกู้ยืม	ระหว่างกลุ่ม	5.89	4	1.47	1.33	0.26
	ภายในกลุ่ม	130.32	188	1.10	-	-
	รวม	136.22	122	-	-	-
5.ความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย	ระหว่างกลุ่ม	5.56	4	1.39	1.33	0.26
	ภายในกลุ่ม	123.29	188	1.40	-	-
	รวม	128.85	122	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4.06	4	1.01	1.84	0.03
	ภายในกลุ่ม	65.15	188	0.55	-	-
	รวม	69.21	122	-	-	-

จากตาราง 18 พบว่าประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกันโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านกฎหมายมรดก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบเพื่อให้ทราบว่ามีความรู้ใดแตกต่างกันบ้าง จึงนำไปทดสอบรายคู่ดังวิธีของเชฟเฟ่ ดังปรากฏในตาราง 19

ตาราง 19 ทดสอบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน
เกตุไพบระะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายมรดก เป็นรายคู่ จำแนกตามอาชีพ

ความรู้ด้าน		ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ	รับจ้าง	ค้าขาย
กฎหมายมรดก	$\bar{X}$	4.67	4.52	4.36	3.98	3.91
รับราชการ	4.67	-	0.15	0.31	0.69*	0.76*
รัฐวิสาหกิจ	4.52	-	-	0.16	0.54	0.61
ธุรกิจ	4.36	-	-	-	0.38	0.45
รับจ้าง	3.98	-	-	-	-	0.07
ค้าขาย	3.91	-	-	-	-	-

จากตาราง 19 พบว่า ประชาชนในชุมชนเกตุไพบระะ กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพรับราชการกับรับจ้าง มีความต้องการรู้เรื่องกฎหมายมรดกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอาชีพรับราชการกับค้าขาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 5 ที่ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะ ที่มี อาชีพ ต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้าน ต่างกัน

ตาราง 20 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้

ข้อความ	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	p
1.ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	0.26	2	0.13	0.27	0.76
	ภายในกลุ่ม	58.73	120	0.48	-	-
	รวม	59.00	122	-	-	-
2.ความรู้ด้านกฎหมายกฎหมายครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	1.37	2	0.68	1.07	0.34
	ภายในกลุ่ม	76.76	120	0.64	-	-
	รวม	78.14	122	-	-	-
3.ความรู้ด้านกฎหมายมรดก	ระหว่างกลุ่ม	12.08	2	26.04	5.79**	0.04
	ภายในกลุ่ม	125.01	120	1.04	-	-
	รวม	137.09	122	-	-	-
4.ความรู้ด้านกฎหมายกฏียัม	ระหว่างกลุ่ม	6.44	2	3.22	2.97	0.55
	ภายในกลุ่ม	129.77	120	1.08	-	-
	รวม	136.22	122	-	-	-
5.ความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย	ระหว่างกลุ่ม	5.89	2	2.94	2.87	0.60
	ภายในกลุ่ม	122.96	120	1.02	-	-
	รวม	128.85	122	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4.00	2	2.00	3.68*	0.03
	ภายในกลุ่ม	65.21	120	0.54	-	-
	รวม	69.21	122	-	-	-

จากตาราง 20 พบว่าประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายมรดกโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้ด้านกฎหมายมรดกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ามีรายจ่ายใดบ้างแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบเป็นรายจ่าย โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ่ ดังปรากฏตามตาราง 21-23

ตาราง 21 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ของประชาชนในชุมชน
เขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร เป็นรายจ่าย จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

		ต่ำกว่า 6,000	6,000-10,000	สูงกว่า 10,000
รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	3.57	4.19	4.46
ต่ำกว่า 6,000	3.57	-	0.62	0.89*
6,000-10,000	4.19	-	-	0.27
สูงกว่า 10,000	4.46	-	-	-

จากตาราง 21 พบว่าประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป กลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า 10,000 บาท โดยรวมแตกต่างกับกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 22 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชน
เกตุไพบระะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายมรดก โดยรวม

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 6,000	6,000-10,000	สูงกว่า 10,000
		3.57	3.96	4.46
ต่ำกว่า 6,000	3.57	-	0.48	0.49*
6,000-10,000	3.96	-	-	0.01
สูงกว่า 10,000	4.46	-	-	-

จากตาราง 22 พบว่าประชาชนในชุมชนเกตุไพบระะ กรุงเทพมหานคร มีความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไป ด้านกฎหมายมรดก กลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า 10,000 บาท แตกต่างกับกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

**ตอนที่ 4 ความต้องการลักษณะของการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป
ของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร**

ในตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความต้องการลักษณะให้การบริการความรู้เรื่องกฎหมาย
ทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร

จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม 123 ฉบับ มีผู้ระบุความต้องการลักษณะของ
การให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป จำนวน 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 44.71 ดังราย
ละเอียดในตาราง 23

ตาราง 23 ความต้องการลักษณะของการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชน
ในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร

ข้อ	ด้านการให้บริการชุมชน	ความถี่
1	จัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป	18
2	บรรยายกฎหมายทั่วไปเป็นครั้งคราว	13
3	จัดทำสิ่งพิมพ์กฎหมายแจกชุมชน	10
4	จัดตั้งศูนย์ปรึกษากฎหมาย	5
5	ตั้งหอกระจายข่าวกฎหมาย	4
6	ตั้งชมรมกฎหมายเพื่อพัฒนาชุมชน	3
7	จัดกิจกรรมเผยแพร่กฎหมายทั่วไป	2
	รวม	55

จากตาราง 23 พบว่าประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร มีความ
ต้องการลักษณะของการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยข้อที่มีความต้องการมากที่สุด
คือข้อ 1 จัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป จำนวน 18 คน และรองลงมาคือข้อ 2 บรรยาย
กฎหมายทั่วไปเป็นครั้งคราว จำนวน 13 คน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูไพเราะ กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน คือ ความรู้ด้านกฎหมายบุคคล ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว ความรู้ด้านกฎหมายมรดก ความรู้ด้านกฎหมายกู้ยืมและความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูไพเราะ กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม สถานภาพในครัวเรือน อายุ การศึกษา การสมรส อาชีพ และรายได้
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบความต้องการลักษณะการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูไพเราะ กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลและแนวทางเกี่ยวกับความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูไพเราะ กรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นประโยชน์หรือแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการอบรมกฎหมายทั่วไปให้แก่ประชาชนในชุมชนให้เป็นคนที่มีคุณภาพในสังคม
2. เพื่อเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายทั่วไปให้แก่ประชาชนในชุมชนเขตคูไพเราะ กรุงเทพมหานคร โดยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไปทำให้ประชาชนอยู่ได้อย่างสงบสุข
3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนอื่นและเป็นการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้ดีขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อให้การศึกษารั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าที่วางไว้ ผู้วิจัย จึงได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา การศึกษารั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ของประชาชนในชุมชนเขตทุ่งโพธิ์และความต้องการลักษณะการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ กรุงเทพมหานคร

2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน เขตทุ่งโพธิ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 13 หลังคาเรือน จำนวน 1,174 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว่าครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า5 ระดับและแบบสอบถามความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างประชาชนใน ชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้านคือ

1. ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล
2. ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยครอบครัว
3. ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยมรดก
4. ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยกู้ยืม
5. ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยซื้อขาย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความต้องการลักษณะของการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมาย ทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ กรุงเทพมหานคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อขอหนังสือจาก ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอความร่วมมือจากประธานชุมชน เขตทุ่งโพธิ์ เพื่อขออนุญาตให้ประชาชนในชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ตอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัยดำเนินการ แจกแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งสิ้น 123 ฉบับ ได้กลับคืนมาทั้งหมด 123 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละร้อยของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา และนำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows โดยมีขั้นตอนดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไป ตรวจสอบให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

1.00-1.49	หมายถึง	มีความต้องการน้อยที่สุด
1.50-2.49	หมายถึง	มีความต่อน้อย
2.50-3.49	หมายถึง	มีความต้องการปานกลาง
3.50-4.49	หมายถึง	มีความต้องการมาก
4.50-5.00	หมายถึง	มีความต้องการมากที่สุด

3. ทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปร 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้การทดสอบค่า t-test

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปร 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้การทดสอบค่า F-test เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้นำไปทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Sheffe, Method)

4. ตอนที่ 3 ความต้องการลักษณะการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนที่อยู่ในชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทั้งสิ้น 123 คน เมื่อจำแนกตาม

สถานภาพในครัวเรือน พบว่า เป็นพ่อบ้านจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 และรองลงมาเป็นแม่บ้าน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 38.20 และเป็นตัวแทน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 ตามลำดับ

อายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 รองลงมาเป็นอายุ 31-40 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 อายุ 20-30 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20

ระดับการศึกษา พบว่า มีความรู้ในระดับประถมศึกษา จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 รองลงมามีความรู้ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 และมีความรู้ในระดับปริญญาตรี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20

สถานภาพการสมรส พบว่า ส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 83.70 รองลงมาเป็นโสด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30

อาชีพ พบว่า อาชีพรับจ้าง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 รับราชการ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 ค้าขาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 ธุรกิจ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 รัฐวิสาหกิจ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 11.40

รายได้ พบว่า รายได้สูงกว่า 10,000 บาท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 49.60 รายได้ 6,000- 10,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 34.10 รายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30

2. การเปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูโพระ กรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูโพระ กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความต้องการสูงสุดคือ ด้านกฎหมายมรดก ($\bar{X} = 4.22$) และรองลงมาคือด้านกฎหมายบุคคล ($\bar{X} = 3.97$) และด้านที่มีความต้องการน้อยกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านกฎหมายกัญยา ($\bar{X} = 3.63$)

ด้านกฎหมายบุคคล มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 2 เกณฑ์การศึกษาเล่าเรียน ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมาคือข้อ 1 การเกิดและการตาย ($\bar{X} = 4.02$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 4 การเกณฑ์ทหารและการได้รับการยกเว้น ($\bar{X} = 3.98$)

ด้านกฎหมายครอบครัว มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 10 อายุความในการฟ้องร้องคดี ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือข้อ 8 ค่าอุปการะเลี้ยงดู ($\bar{X} = 4.30$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 1 การหมั้น ($\bar{X} = 3.04$)

ด้านกฎหมายมรดก มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 2 พันัยกรรม ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือข้อ 10 อายุความในการฟ้องร้องคดี ($\bar{X} = 4.37$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 6 มรดกที่ไม่มีผู้รับ

($\bar{X} = 3.91$)

ด้านกฎหมายกู้ยืม มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 10 อายุความในการฟ้องร้องคดี ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือข้อ 9 การกู้เงินเกิน 50 บาท ($\bar{X} = 4.07$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมี 2 ข้อคือ 4 การใช้เงินคืนแก่ผู้ยืม ($\bar{X} = 3.41$) และข้อ 5 การใช้เงินคืนแก่ผู้กู้ ($\bar{X} = 3.41$)

ด้านกฎหมายซื้อขาย มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 10 อายุความในการฟ้องร้องคดี ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาคือข้อ 1 สัญญาซื้อขาย ($\bar{X} = 3.89$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 4 การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขาย ($\bar{X} = 3.40$)

3. การเปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูโพระะ กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม สถานภาพในครัวเรือน อายุ ระดับการศึกษาสถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ ปรากฏผลดังนี้

3.1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตคูโพระะที่มีสถานภาพในครัวเรือน แตกต่างกันมีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้าน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตคูโพระะที่มีอายุ แตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้าน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตคูโพระะที่มี ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้านโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว ความรู้ด้านกฎหมายมรดกและความรู้ด้านกฎหมายและความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้

3.4 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตคูโพระะที่มีสถานภาพการสมรส แตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ใน 5 ด้านโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกนั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตคูโพระะที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้าน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านกฎหมายมรดก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตคูโพระะที่มีรายได้ แตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปใน 5 ด้าน โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้กฎหมายมรดกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความต้องการลักษณะของการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ พบว่า มีความต้องการลักษณะของการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ข้อที่มีความต้องการสูงสุดคือ จัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไปและรองลงมาคือ บรรยายกฎหมายทั่วไปเป็นครั้งคราว

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและการศึกษาความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้านคือ ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล ด้านกฎหมายว่าด้วยครอบครัว ด้านกฎหมายมรดก ด้านกฎหมายกู้ยืม ด้านกฎหมายซื้อขาย มีประเด็นสำคัญที่ควรจะนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล อยู่ในระดับมาก พบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ที่ ซอยสุขุมวิท101/1 ถนนสุขุมวิท แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ 18 ไร่ ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนมีอาชีพรับจ้างหาเช้ากินค่ำไม่เคยรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปเป็นชุมชนเล็กๆ มีบ้านเรือนอยู่ติดกันแต่ละครอบครัวอาศัยกันอยู่เป็นจำนวนมากบางบ้านอยู่กันตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ทำให้ค่อนข้างแออัดไม่สะดวกที่อยู่กันหลายครอบครัวในบ้านเดียวกัน ประชาชนส่วนใหญ่เช่าที่ดินแล้วปลูกเป็นที่อยู่อาศัยไม่มีที่ดินและบ้านเป็นของตนเองมีการศึกษาน้อยไม่รู้หนังสือ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนไม่มีบ้านเป็นของตนเองต้องเช่าบ้านอยู่และมีอาชีพรับจ้างเป็นจำนวนมากไม่มีการศึกษาเท่าที่ควรและมาจากต่างจังหวัดเพื่อหางานทำต้องหาเช้ากินค่ำหรือกู้หนี้ยืมสินมาทำการค้าขายไม่รู้เรื่องกฎหมายทั่วไปต้องใช้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน อย่างเช่น การเกิด การตาย การทำบัตรประชาชน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับหนังสือของ (ธนา เบญจาทิกุล. 2546 : 7) เรื่องกฎหมายเบื้องต้นสำหรับประชาชน ที่ว่า “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยต้องได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจะเกิดผลต้องอาศัยกฎหมาย ผู้ใดจะปฏิเสธความไม่รู้กฎหมายไม่ได้

1.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้ ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล อยู่ในระดับมาก พบว่าประชาชนไม่รู้หนังสือเป็นส่วนใหญ่จะจบแค่ชั้นประถมศึกษาและเขียนหนังสือไม่ค่อยเป็นต้องหาเช้ากินค่ำทำงานรับจ้างสภาพของชุมชนเป็นลักษณะให้เช่าที่ดินปลูกบ้านเป็นที่อยู่อาศัยเจ้าของที่ดินต้องเสียภาษีแพงเพราะว่ามีที่ดินให้คนเช่าปลูกบ้านก็จะขึ้นค่าเช่าที่ดินจากเดิมเดือนละ 800 บาท เพิ่มเป็น 1,200 บาท

ทำให้ประชาชนเดือดร้อนต้องทำงานให้มากขึ้นกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นมา ทั้งนี้เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาตามนโยบายของรัฐบาลทำให้ข้าวของแพงขึ้นทำให้คนจนต้องดิ้นรนทำมาหากินเพิ่มขึ้น ค่าไฟฟ้า ค่าเช่าที่ดิน ค่าน้ำ ค่าเล่าเรียนต่างๆ ที่เพิ่มขึ้นทำให้ไม่ได้สนใจเรื่องของกฎหมายเท่าที่ควรที่เกี่ยวข้อและต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เรื่องที่เกี่ยวกับการเกิดตาย การศึกษาเล่าเรียน การทำบัตรประชาชนและการเกณฑ์ทหาร ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องรู้อยู่แล้วในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไปต้องรู้อย่างเช่น มีคนเกิดในบ้านต้องแจ้งภายในกี่วัน หรือในกรณีมีคนตายต้องแจ้งภายในกี่ชั่วโมง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับเรื่องของ (พรวิจิตร ชาติชำนาญ. 2545 : ออนไลน์) เรื่องกฎหมายที่ประชาชนควรรู้ ที่ว่าการทะเบียนราษฎร บุตรเกิดถ้าเกิดในบ้านให้เจ้าบ้านแจ้ง ถ้าเกิดนอกบ้าน ให้มารดาแจ้งภายใน 15 วันนับแต่วันเกิด ถ้าไม่แจ้งเกิดภายในกำหนดเวลามีความผิดตามกฎหมายมีโทษปรับไม่เกิน 200 บาท ถ้าไม่แจ้งการตายภายในเวลาที่มีความผิดตามกฎหมายมีโทษปรับไม่เกิน 200 บาท ในกรณีคนตาย ถ้าคนตายในบ้านให้เจ้าบ้านแจ้ง ถ้าตายนอกบ้านให้ผู้ที่ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพเป็นผู้แจ้งภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่เวลาตายหรือเวลาที่พบศพและสอดคล้องกับการทำบัตรประชาชน คนไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปจนถึง 70 ปีบริบูรณ์ ต้องไปขอทำบัตรที่อำเภอหรือที่การเขตภายใน 60 วัน นับแต่วันที่อายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ บัตรประชาชนชำรุดหรือเสียหายต้องยื่นคำร้องขอมีบัตรใหม่ภายใน 30 วันนับแต่บัตรเดิมชำรุดหรือเสียหาย(ต้องไปแจ้งบัตรหายที่สถานีตำรวจ) อายุของบัตรกำหนดใช้ได้ 6 ปี เมื่อถึงกำหนดสิ้นอายุบัตรต้องไปติดต่อขอทำบัตรใหม่ภายใน 60 วันนับตั้งแต่วันสิ้นอายุ ณ. อำเภอท้องที่ที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน และสอดคล้องกับกฎหมายชาวบ้านของ (เพิ่มบุญ แก้วเขียว.2546:10) เรื่องกฎหมายชาวบ้านที่ว่า (6) ค่าธรรมเนียม: การแจ้งเกิดไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใดๆ

1.2 ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตทุ่งโพธิ์ระ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายครอบครัว อยู่ในระดับมาก พบว่าประชาชนในชุมชนส่วนมากจะอยู่กันเป็นครอบครัวสามีภริยาโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันให้ถูกต้องตามกฎหมายเพราะไม่รู้ในเรื่องของกฎหมายว่าต้องไปจดทะเบียนที่ไหนอย่างไร และต้องเตรียมเอกสารอะไรบ้าง เสียเงินหรือเปล่าบางคนก็ไม่เข้าใจว่าจนทะเบียนไปทำไม มีประโยชน์อะไร ทั้งนี้เนื่องจากความอยากจนของประชาชนที่ต้องทำมาหากินในแต่ละวัน ในการที่จะไปติดต่อราชการเสียเวลาไม่อยากไปถ้าไม่จำเป็นจริงๆ เสียเวลาทำมาหากินไปแล้วต้องคอยนานจึงเกิดความเบื่อหน่ายไม่อยากไป ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานของ (ธนา เบญจาทิกุล.2546:90) เรื่องคำอุปการะเลี้ยงดู ที่ว่า คำอุปการะเลี้ยงดูในการดำเนินไปได้ของครอบครัวนั้นย่อมต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง เพื่อเลี้ยงดูครอบครัว คำอุปการะเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันและกันไม่ว่าจะเป็นระหว่างสามีและภริยา บิดามารดาและบุตร เมื่อฝ่ายใดควรได้รับการอุปการะเลี้ยงดูแต่กลับไม่ได้หรือได้แต่ไม่พอกับอัตราฝ่ายนั้นย่อมฟ้องเรียกเอาคำอุปการะเลี้ยงดูได้ ทั้งนี้การที่ศาลจะพิพากษาให้คำอุปการะเลี้ยงดูมากพร้อมเพียงใดนั้นอยู่ที่ดุลพินิจของ

ศาลโดยคำนึงถึงความสามารถของผู้ให้ ฐานของผู้รับรวมทั้งพฤติการณ์อื่นๆ แต่อย่างไรก็ดี หากปรากฏว่าการสมรสเป็นโมฆะเสียแล้วฝ่ายที่ฟ้องคดีย่อมไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากอีกฝ่ายหนึ่ง ถึงกระนั้นก็ดีหากต่อมาปรากฏว่าพฤติการณ์รายได้หรือฐานะของคู่กรณีได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมศาลอาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขเรื่องค่าอุปการะเลี้ยงดูโดยให้เพิกถอนลดเพิ่ม หรือกลับให้อีกฝ่ายแทนก็ได้ การจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดู ศาลอาจกำหนดให้จ่ายเป็นคราวเดียว หรือครั้งคราวได้เช่น รายสัปดาห์ รายเดือน รายปีก็ได้ และสอดคล้องกับงานของ (โกวิท เหล็กสูงเนิน. 2545) ข้อกฎหมายว่าด้วยการหมั้น แหล่งที่มา : <http://www.lawyerthai.com/> วันที่ 12 มิถุนายน 2544 สืบค้น 15 มีนาคม 2547 : ออนไลน์) พบว่าการแต่งงานหรือการสมรสนั้นจะมีการเนื่องมาจากเมื่อคนเราโตเป็นผู้ใหญ่แล้วจะต้องแต่งงานมีครอบครัวซึ่งต้องดูแลซึ่งกันและกันหรือมีปัญหาของการหย่าร้างเกิดขึ้นและการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูของฝ่ายหญิงมากเพราะในชีวิตของคนเราทุกคนนั้นย่อมจะต้องเกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอยู่มาก คงไม่มีใครที่จะเก่งกาจขนาดที่ว่าไม่ต้องพึ่งพาใครเป็นเด็กก็ต้องมีพ่อแม่เลี้ยงดู โตมาหน่อยก็มีเพื่อน พ่อเข้าวัยรุ่นก็เริ่มมีแฟน อายุมากขึ้นอีกหน่อยก็แต่งงานมีครอบครัวมีครอบครัวแล้วก็มีลูกแล้วก็วนเวียนแบบนี้เรื่อยไปเรื่องที่จะพูดวันนี้เป็นเรื่องของการหมั้น สาวๆ หลายคนอาจจะรอคอยให้ถึงวันที่แฟนของตนจะมาหมั้นมาขอแต่งงาน

1.3 ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตคูโพเพราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายมรดก อยู่ในระดับมาก พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน จะไม่มีทรัพย์สินอะไรทำมาหาได้ก็ใช้หมดไปไม่มีที่จะเหลือเก็บตายไปไม่มีทรัพย์สินไว้ให้ลูกหลานทำให้ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของมรดก ทั้งนี้จะเนื่องจาก พ่อแม่ที่ตายไปไม่มีสมบัติทิ้งไว้ให้ก็ต้องทำมาหากินกันไปเรื่อยๆ ไม่มีเหลือเก็บได้เงินมาก็ใช้จ่ายหมดไป ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานของ (พรวิจิตร ชาติชำนาญ.2545:ออนไลน์) เรื่องกฎหมายที่ประชาชนควรรู้ แหล่งที่มา:<http://www.lawyerthai.com> วันที่ 13 กรกฎาคม 2545 สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2547: ออนไลน์) ที่ว่า กฎหมายมรดกมีสาระสำคัญดังนี้ 1.1) มรดกคือทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตายตลอดจนสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบต่างๆ 1.2) ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดก กฎหมายได้กำหนดไว้ 2 ประเภทดังนี้ 2.2.1) ทายาทผู้รับพินัยกรรมคือบุคคลผู้มีสิทธิรับมรดกตามข้อกำหนดแห่งพินัยกรรม 2.2.2) ทายาทโดยธรรมคือบุคคลผู้มีสิทธิรับมรดกตามกฎหมายในกรณีที่เจ้าของถึงแก่ความตายโดยมิได้ทำพินัยกรรมเอาไว้ ทายาทโดยธรรมได้แก่ คู่สมรสของผู้ตายที่ยังมีชีวิตอยู่ ผู้สืบสันดานของผู้ตาย บิดามารดาของผู้ตาย เป็นต้น 2.2.3) การเสียสิทธิในกองมรดก 2.2.4) กฎหมายจำกัดมิให้รับมรดก 2.2.4) ถูกตัดมิให้รับมรดกโดยเจ้าของมรดกต้องกระทำโดยแสดงเจตนาชัดแจ้งระบุไว้ในข้อกำหนดแห่งพินัยกรรมหรือโดยเป็นหนังสือมอบไว้แก่นายอำเภอ 2.2.5) โดยการสละมรดกโดยสมัครใจของทายาทโดยทำหนังสือมอบไว้แก่นายอำเภอ

1.4 ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายกู้ยืม อยู่ในระดับมาก พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนี้ ต้องการความรู้เรื่องกฎหมายการกู้ยืมเงินมาเพื่อลงทุนทำธุรกิจการค้าต้องทำอะไรบ้างและอายุความในการฟ้องคดีที่ปีและติดดอกเบี้ยยอย่างไรและต้องมีหลักทรัพย์อะไรไปค้ำประกันหรือเปล่าสภาพความเป็นอยู่ภายในชุมชนไม่ค่อยจะมีคนให้กู้เงินมาลงทุนจำเป็นจะต้องกู้เงินแขกหรือเจ้าหนี้ที่ดอกเบี้ยแพงร้อยละ 20 ต่อวันบางครั้งก็ได้กำไรไม่พอที่จะส่งดอกเบี้ยให้แขกหรือเจ้าหนี้รายอื่นบางครั้งจะส่งคนมาชู้หรือทำร้ายร่างกายบ้างทำให้เดือดร้อน ทั้งนี้ เนื่องจากความยากจนไม่มีทุนรอนในการทำมาหากินหรือทำงานดีๆ มีเงินเดือนและความความรู้ก็ไม่มี ต้องอาศัยขยันทำมาหากิน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานของ (ชาย แก้วชูใส .2546 : 30 - 31) เรื่องอายุความที่จะฟ้องคดี ที่ว่า เงินคืนแก่ผู้กู้ถาม การใช้เงินกู้ยืมเกินห้าสิบบาทคืนให้แก่ผู้กู้ต้องมีหลักฐานเพียงใด ตอบ การกู้ยืมเงินที่หลักฐานเป็นหนังสือนั้น กฎหมายมีบทบัญญัติบังคับไว้เป็นพิเศษว่าผู้กู้จำนำสืบการใช้เงินได้เฉพาะเท่าที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 653 วรรคสองเท่านั้น จำเลยจะสืบพยานบุคคลว่าได้ชำระต้นเงินกู้แล้วแต่โจทก์ไม่คืนสัญญาเงินกู้ให้ยอมไม่ได้เมื่อจำเลยไม่มีหลักฐานการใช้เงินต้นตามที่กำหนดบัญญัติไว้มาแสดงต่อศาล จำเลยก็ต้องแพ้คดี (ฎีกา 263-4/2508)

1.5 ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ด้านกฎหมายซื้อขาย อยู่ในระดับมาก พบว่าประชาชนส่วนใหญ่จะซื้อของเงินผ่อนเป็นรายวันหรือเป็นรายเดือนเพราะไม่มีเงินสดไปซื้อของมาใช้ ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากความจนเป็นสาเหตุสำคัญของประชาชนต้องดิ้นรนต่อการค้าขายจะต้องมีการลงทุนในการซื้อขายกันในเรื่องของการกำไรและขาดทุนต้องการรู้เรื่องกฎหมายการซื้อขายเป็นอย่างไรและมีอายุความฟ้องร้องคดีที่ปีเมื่อถูกฟ้องแล้วต้องทำอะไร ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานของ (ธีระพล อรุณะกสิกรและคณะ. 2545 : 177) เรื่องความรับผิดชอบในการรอนสิทธิ ที่ว่า มาตรา 475 หากว่ามีบุคคลผู้ใดมาก่อนการรบกวนขัดสิทธิของผู้ซื้อในอันจะครองทรัพย์สินโดยปกติสุข เพราะบุคคลผู้นั้นมีสิทธิเหนือทรัพย์สินที่ได้ซื้อขายกันนั้นอยู่ในเวลาซื้อขายก็ดี เพราะความรับผิดชอบผู้ขายก็ดี ท่านว่าผู้ขายจะต้องรับผิดชอบในผลอันนั้น

2. เปรียบเทียบความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปรคือ สถานภาพในครัวเรือน อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้

2.1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะ ที่มีสถานภาพในครัวเรือนต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะประชาชนที่อยู่ในบ้านเดียวกันมีปัญหอะไรก็ปรึกษาหารือกันภายในครัวเรือนทำให้ไม่มีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นที่ว่า “เงื่อนไขในการรับบุญบุตรธรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของ

ไทย” ได้กำหนดถึงเงื่อนไขในการรับบุตรบุญธรรมไว้มาปรับใช้ในทางปฏิบัติดีกว่ากันอย่างไร อีกทั้งเพื่อพิจารณาถึงผลดีผลเสียต่างๆ รวมถึงข้อบกพร่องอันอาจจะมีขึ้นของกฎหมายไทยในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการร่วมกันแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวต่อไป

อาจารย์ มีอินทร์เกิด (2540 : บทคัดย่อ)

2.2 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกิดุไฟเราะ ที่มีอายุต่างกัน ความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกันโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีอายุต่างกันมีความสนใจที่จะรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปไม่ค่อยจะมีการศึกษาเท่าที่ควรที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายได้จึงมีการพูดคุยกันระหว่างประธานชุมชนและผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนว่าน่าจะจัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นที่ว่า คำนิยม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้หลายประการโดยเฉพาะมาตรา 75 กำหนดว่า “รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ค้ำครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน” (นายพงษ์เทพ เทพกาญจนา.2546: คำนิยม) และสอดคล้องกับความคิดเห็นที่ว่า สื่อในประการสำคัญในการออกไปเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายนั้น คงได้แก่ “หนังสือกฎหมายเบื้องต้นสำหรับประชาชน” อันเป็นส่วนหนึ่งของงบอุดหนุนจากรัฐบาลที่จัดสรรให้กับประชาชนทางกฎหมาย ซึ่งสภาพนายความได้ใช้จ่ายตามโครงการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง (นายลัก กอแสงเรือง. 2546 : สารจากนายกสภานายความ : 5 - 6)

2.3 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกิดุไฟเราะ ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 พบว่าประชาชนที่มีความรู้ในระดับปริญญาตรีต้องการรู้เรื่องกฎหมายครอบครัว แตกต่างกับประชาชนที่มีความรู้ในชั้นประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า “ มาตราการคุ้มครองสถาบันครอบครัวตามกฎหมายครอบครัวไทย : ศึกษากรณีการแยกสินสมรส ” ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นที่ว่า การศึกษาเกี่ยวกับหลักการแยกสินสมรสในระหว่างชายหญิงยังเป็นสามัญรยากันอยู่ทั้งในกฎหมายไทยและระบบกฎหมายต่างประเทศแล้วทำให้พบเห็นว่าหลักแยกสินสมรสเป็นหลักกฎหมายที่มีมาตั้งแต่ยุคโรมันกล่าวคือแต่เดิมตามระบบกฎหมายโรมันได้เปิดโอกาสให้ฝ่ายหญิงมีสิทธิเรียกร้องให้แยกทรัพย์สินที่ตนนำติดตัวมาออกเป็นสินส่วนตัวของตนในระหว่างสมรสได้เพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ออกนาจจัดการของฝ่ายชายซึ่งจะมีอำนาจในการจัดการสินสมรสแต่เพียงผู้เดียวหลักการดังกล่าวได้มีอิทธิพลต่อระบบกฎหมายของประเทศต่างๆ เป็นอย่างมากทั้งระบบซีวิลลอว์และคอมมอนลอว์ต่างก็ยอมรับไปปรับใช้เป็นส่วนหนึ่งของระบบกฎหมายครอบครัวไว้

อย่างชัดเจน ไพโรจน์ ไพเมณี (2543:บทคัดย่อ) พบว่า ความรู้ด้านกฎหมายมรดก ประชาชนที่มีความรู้ในระดับปริญญาตรีต้องการรู้เรื่องกฎหมายมรดก แตกต่างกับประชาชนที่มีความรู้ในระดับชั้นประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่ามรดกผู้จัดการมรดกได้แก่บุคคลผู้ถูกระบุไว้ตามพินัยกรรมหรือผู้ทำพินัยกรรมหรือศาลตั้งขึ้นให้มีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการเพื่อให้เป็นไปตามพินัยกรรมและเพื่อจัดการมรดก รวบรวมทรัพย์สินมรดกและนำมาแบ่งปันแก่ทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดก (นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์. 2546 : 94) พบว่า ความรู้ด้านกฎหมายกู้ยืม ประชาชนที่มีความรู้ในระดับปริญญาตรีต้องการรู้เรื่องกฎหมายกู้ยืม แตกต่างกับประชาชนที่มีความรู้ในระดับชั้นประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะว่า 4. กรณีสัญญาไม่มีกำหนดชำระเงินกู้ยืมคืน ถาม สัญญากู้ยืมไม่มีกำหนดเวลาชำระหนี้ เจ้าหนี้จะเรียกให้ชำระได้เมื่อใด ตอบ สัญญากู้ยืมไม่มีกำหนดเวลาชำระหนี้ผู้ให้กู้ย่อมมีสิทธิเรียกให้ผู้กู้ชำระหนี้เมื่อใดก็ได้ (ฎีกา1124/2511) ถาม หนี้กู้ยืมที่ไม่มีกำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ ก่อนฟ้องจะต้องบอกกล่าวทวงถามหรือไม่ ตอบ หนี้กู้ยืมที่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาอันพึงชำระหนี้ไว้ นั้นเจ้าหนี้จะฟ้องให้ชำระหนี้ที่ยืมไปโดยไม่ต้องบอกกล่าวทวงถามก็ได้ (ฎีกา1234/2519) ถามหนี้ที่มีกำหนดเวลาชำระก่อนกำหนดได้หรือไม่ ซึ่งอาจสอดคล้องกับความคิดเห็นที่ว่าตอบ เจ้าหนี้จะฟ้องขอให้ชำระหนี้ก่อนถึงกำหนดชำระไม่ได้ (ฎีกา 831/2492) (นายชาญแก้วชูใส. 2546 : 32 - 33) พบว่า ความรู้ด้านกฎหมายซื้อขาย ประชาชนที่มีความรู้ในระดับปริญญาตรีต้องการรู้เรื่องกฎหมายซื้อขาย แตกต่างกับประชาชนที่มีความรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กฎหมายซื้อขายก็คือ สัญญาที่ผู้ขายโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อและผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นที่ว่า การโอนกรรมสิทธิ์หมายถึง การโอนความเป็นเจ้าของในทรัพย์สินที่ซื้อขายกันนั้นให้แก่ผู้ซื้อผู้ซื้อเมื่อได้เป็นเจ้าของก็สามารถที่จะใช้ได้รับประโยชน์หรือจะขายต่อไปอย่างไรก็ได้ สอดคล้องกับกระทรวงยุติธรรม (ม.ป.ป. : 63) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นที่ว่า 5. สัญญาจะซื้อขายคือสัญญาซึ่งกรรมสิทธิ์ยังไม่โอนไปเป็นของผู้ซื้อ คู่กรณีมีเจตนาจะโอนกรรมสิทธิ์ในภายหลัง (1) สัญญาจะซื้อขายอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์เฉพาะอย่างสัญญาจะซื้อขายตามตัวบทที่ดีและเท่าที่ปรากฏจากคำพิพากษากากที่ดีจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์เฉพาะอย่างอย่างทีกรรมสิทธิ์โอนการจดทะเบียนอันเป็นแบบที่กฎหมายบังคับดังนั้นถ้าคู่สัญญาดกลงซื้อขายกันโดยมีเจตนาจะจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในภายหลังก็เป็นสัญญาจะซื้อขายซึ่งบังคับกันได้ แต่ถ้ามิได้มีเจตนาจะจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์เป็นสัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาดซึ่งตกเป็นโมฆะ (นายกุศล บุญยืน.2539:5)

2.4 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะ ที่มีสถานภาพการสมรส ต่างกันมีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวมทุกด้านและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่เป็นเช่นนี้เพราะการสมรสนั้นนำไปจดทะเบียน ณ. ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอโดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใดๆ เลยและต้องมีการ

แสดงความยินยอมของทั้งสองฝ่ายว่าต้องการที่จะทำการสมรสกันต่อหน้านายทะเบียนด้วยแล้ว ให้นายทะเบียนบันทึกความยินยอมนั้นไว้ สอดคล้องกับกระทรวงยุติธรรม(ม.ป.ป.: 27) สอดคล้องกับความคิดเห็นที่ว่า ปกติแล้วการสมรสจะมีผลตามกฎหมายเมื่อได้มีการจดทะเบียนแล้ว แต่ในกรณีพิเศษ เช่น ถ้ามีสงครามเกิดขึ้น ทำให้ชายหญิงไม่สามารถไปจดทะเบียนที่อำเภอได้ ในกรณีชายหญิงคู่นั้นอาจตกลงที่จะสมรสกันต่อหน้าบุคคลที่บรรลุนิติภาวะ(มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์) ที่อยู่ในที่นั้นและต่อมาเมื่อสงครามสงบ ชายหญิงคู่นั้นก็ต้องไปทำการจดทะเบียนสมรสภายใน 90 วันซึ่งกรณีนี้กฎหมายถือว่าชายหญิงคู่นี้ได้ทำการสมรสกันมาตั้งแต่วันที่ได้ออกสมรสกัน

2.5 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตภูเขาไฟระเระ ที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไป โดยรวมทุกด้านและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านกฎหมายมรดก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ พิณัยกรรมชาวบ้าน เมื่อบุคคลใดตาย มรดกของผู้นั้นจะตกทอดแก่ทายาทคือตกได้แก่บุตร ภรรยา สามียและบิดามารดาของผู้ตาย อย่างไรก็ดี ก่อนที่ผู้นั้นจะตายเขาอาจทำพิณัยกรรมยกทรัพย์สินให้ใครก็ได้ไม่จำเป็นต้องเป็นทายาทผู้มีสิทธิในมรดก ปัญหาเกี่ยวกับการทำพิณัยกรรมนั้นจะต้องเป็นจะทำอย่างไร เขาจะทำได้หรือไม่ และทำไปแล้วขณะที่เขายังไม่ตายเขาจะเพิกถอนหรือทำลายพิณัยกรรมของเขานั้นเองได้หรือไม่เพียงใดหรือเขาประสงค์จะทำพิณัยกรรมยกส่วนต่างๆของร่างกายเขานั้นให้แก่โรงพยาบาลจะทำได้เพียงใดหรือไม่ (พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา. 2546:14) สอดคล้องกับความคิดเห็นที่ว่า คำอธิบาย การทำพิณัยกรรมไม่ใช่เรื่องยุ่งยากแต่มีผลยิ่งใหญ่มหาศาลสำหรับคนที่อยู่ข้างหลัง เมื่อผู้ทำพิณัยกรรมตาย เมื่อผู้ทำพิณัยกรรมตาย พิณัยกรรมจะมีผลทันทีและศักดิ์สิทธิ์ตามนั้น เมื่อพิณัยกรรมระบุว่าให้ทรัพย์สินหรือมรดกของผู้นั้นตกได้แก่ใครก็เป็นไปตามนั้น(พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา.2546:21)

2.6 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขต ที่มีรายได้ต่างกัน มีความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความรู้กฎหมายมรดกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ คำอธิบายการทำพิณัยกรรมไม่ใช่เรื่องยุ่งยากแต่มีผลยิ่งใหญ่มหาศาลสำหรับคนที่อยู่ข้างหลัง เมื่อผู้ทำพิณัยกรรมตาย เมื่อผู้ทำพิณัยกรรมตาย พิณัยกรรมจะมีผลทันทีและศักดิ์สิทธิ์ตามนั้น เมื่อพิณัยกรรมระบุว่าให้ทรัพย์สินหรือมรดกของผู้นั้นตกได้แก่ใครก็เป็นไปตามนั้น (พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา. 2546 : 21) สอดคล้องกับความคิดเห็นที่ว่า มรดก ปัจจุบันกฎหมายมีความสำคัญกับชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายและกฎหมายในเรื่องมรดกนี้ก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่เรากำลังให้ความสนใจเพราะว่าถ้าไม่มีกฎหมายมรดกแล้ว ก็จะทำให้สังคมวุ่นวายเช่น อาจมีการฆ่ากันตายเพราะแย่งทรัพย์สินสมบัติของผู้ตายเกิดขึ้นมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันก็ได้ ต่างคนต่างก็อยากได้สมบัติเป็นของตนเองมากๆ โดยไม่คำนึงถึงว่าคนอื่นจะเป็นอย่างไร ดังนั้นกฎหมายจึงต้องเข้า

มาวางหลักในเรื่องมรดกของผู้ตาย ว่าภายหลังจากผู้ตายตายแล้วทรัพย์สินสมบัติของเขาตกแก่ผู้ใด เพื่อมิให้เกิดการแย่งชิงกันระหว่างญาติของผู้ตายด้วยกันเอง แต่การใช้กฎหมายในเรื่องมรดกของไทยนั้นไม่ใช้กับ 4 จังหวัดภาคใต้คือ ปัตตานี นราธิวาส ยะลาและสตูล ในกรณีที่โจทก์และจำเลยเป็นอิสลาม สอดคล้องกับกระทรวงยุติธรรม (ม.ป.ป. :40)

2.7 ความต้องการลักษณะของการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร โดยข้อที่มีความต้องการมากที่สุดคือข้อ 1 จัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป จำนวน 18 คน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร สามารถนำมาเสนอแนะได้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีการอบรมกฎหมายโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกเรื่องเพราะประชาชนให้ความสนใจให้มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทุกเรื่องในชุมชนเขตไพเราะให้อยู่กันอย่างสงบสุขและพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้ดีขึ้น
2. ให้ประชาชนในชุมชนเสนอความคิดเห็นว่าควรจะต้องอบรมกฎหมายเรื่องใดที่ประชาชนให้ความสนใจมากที่สุดแบ่งออกเป็นกลุ่มในการจัดอบรมว่าผู้ที่มีความรู้ชั้นประถมศึกษาสนใจกฎหมายอะไรและผู้ที่มีความรู้ในชั้นมัธยมศึกษาสนใจกฎหมายอะไรและในระดับปริญญาตรีสนใจกฎหมายเกี่ยวกับอะไร
3. ประชาชนต้องการให้มีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับกฎหมายที่น่าสนใจทั้ง 5 เรื่อง เพื่อที่จะแจกให้กับประชาชนในชุมชนเขตไพเราะในวันที่มีการประชุมกรรมการและผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะ
4. ประชาชนในชุมชนเขตไพเราะที่มีความรู้ในระดับปริญญาตรีต้องการรู้เรื่องกฎหมายมรดกมากที่สุดเพราะมีความรู้ได้ทำงานดีเงินเดือนสูงต้องการรู้ว่าเมื่อเกิดการตายขึ้นมาจะต้องจัดการกับทรัพย์สินอย่างไรบ้าง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของชุมชนอื่นๆ ภายในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมดทุกเขต
2. ควรมีการสำรวจความต้องการจัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไปให้กับประชาชนในชุมชนเขตไพเราะว่าต้องการรู้กฎหมายอะไรบ้างที่จะต้องใช้ในชีวิตประจำวัน
3. จัดฝึกอบรมกฎหมายทั่วไปภายในชุมชนและแต่งตั้งผู้ที่สนใจเรื่องกฎหมายไปอบรมกฎหมายที่สภานายความเพื่อเอาไว้แนะนำประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย

4. ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างจากชุมชนอื่นซึ่งอาจได้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปและเพื่อติดตามผลภายหลังจากการอบรมกฎหมายไปแล้วว่าเป็นที่น่าพอใจหรือไม่อย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงยุติธรรม. (ม.ป.ป). กฎหมายเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของประชาชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ส.พ.
- กุศล บุญเย็น. (2539). คำอธิบายสรุปประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยซื้อขาย ขายฝาก เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ ประกันภัย. กรุงเทพฯ ฯ.
- กุศล บุญเย็น. (2539). คำบรรยายสรุป ซื้อขาย ขายฝาก เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ ประกันภัย. กรุงเทพฯ.
- ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ. (2544). การศึกษาผู้ใหญ่ : ปรัชญาตะวันตกและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ ฯ : โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เดชอุดม ไกรฤทธิ์. (2546). กฎหมายเบื้องต้นสำหรับประชาชน. กรุงเทพฯ. สภานายความ.
- ธนา เบญจาทิกุล. (2546). กฎหมายเบื้องต้นสำหรับประชาชน. กรุงเทพฯ. สภานายความ.
- ประสิทธิ์ ฤทธิ์รักษา. (2546). กฎหมายเบื้องต้นสำหรับประชาชน กรุงเทพฯ สภานายความ
- ไพฑูริย์ เอกจริยกร. (2537). คำอธิบายกฎหมายจ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน ยืม ฝาก ทรัพย์. เจ้าสำนักโรงแรม. กรุงเทพฯ.
- ไพฑูริย์ เอกจริยกร. (2538). คำอธิบายเช่าทรัพย์ เช่าซื้อ. กรุงเทพฯ ฯ:
- พิชัย นิลทองคำ. (2543). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพฯ ฯ.
- พรวิจิตร ขาดิขานาญ. (2545:ออนไลน์) เรื่องกฎหมายที่ประชาชนควรรู้. กรุงเทพฯ.
- พลประสิทธิ์ ฤทธิ์รักษา. (2537). วิธีแบ่งมรดก การเสนอเป็นผู้จัดการมรดกอย่างง่าย ๆ. เพิ่มบุญ แก้วเขียว. (2546). เรื่องกฎหมายชาวบ้าน. กรุงเทพฯ.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ.
- ไพโรจน์ ไพบูลย์. (2543:บทคัดย่อ). ศึกษาเรื่อง "มาตรการคุ้มครองสถาบันครอบครัวตาม กฎหมายครอบครัว : ศึกษากรณีการแยกสินสมรส " วิทยานิพนธ์ นตม. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา เอกบุตร. (2539). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัว บิดามารดาและบุตร. กรุงเทพฯ ฯ.
- วันสาด ศรีสุวรรณ. (2540). ความต้องการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อุดลำนาค.
- วไลพร ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม. (2527). จิตวิทยาพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.

วารสารจากสมาคมนายความ. (2544). วารสารกฎหมายเพื่อประชาชนของสมาคมนายความ.

ศุภัททียะ ศุภางคเสน. (2542: บทคัดย่อ). ศึกษาเรื่อง “สัญญานิยม : ศึกษาในเชิงทฤษฎี”

วิทยานิพนธ์ นตม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ถ่ายเอกสาร
สุรกุล เจนอบรม. (2530). การศึกษาความต้องการและความสนใจด้านการศึกษาต่อเนื่องของ
ข้าราชการไทย. ระบบงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัย
แห่งชาติ.

ลัก กอแสงเรือง. (2546). สารจากนายนายความ. กรุงเทพฯ.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2542). การวิจัยและประเมินผลการศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

----- . (2544). จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2532). การสื่อความหมายเพื่อการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สัญญาลักษณ์ ปัญวัฒนลิขิต. (2539 : บทคัดย่อ). ศึกษาเรื่อง “การพิจารณาคดีอาญาด้วยความ
รวดเร็วและเป็นธรรม” . วิทยานิพนธ์ นตม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ท่าพระจันทร์. ถ่ายเอกสาร.

อัมพร ณ ตะกั่วทุ่ง. (2539). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก.

กรุงเทพฯ :

อาจารย์ มีอินทร์เกิด.(2540:บทคัดย่อ). ศึกษาเรื่อง “เงื่อนไขในการรับบุตรบุญธรรมตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย”. วิทยานิพนธ์ นตม. กรุงเทพฯ: ,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์. ถ่ายเอกสาร.

อุ้นดา นพคุณ. (2526). หลักการศึกษาผู้ใหญ่เพื่อการประยุกต์ใช้กับโครงการฝึกอบรม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1010 (5) / ๗๕๖

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

2 กันยายน 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

เรียน พ.ศ.อ. ม.ล. พร้อมพงษ์ สนิทวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวราพี พรวัดนา นิสิตระดับปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำงานวิจัย เรื่องความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเรียนเชิญ ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามเพื่อประโยชน์ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

/สว. น. เลวลย์

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลย์)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5574

ที่ ทบ 1010 (5) / ศค ๘

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑ 10110

2 กันยายน 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม
เรียน คุณประวิณ เกตุลอย
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวรำพึง พรวัฒนา นิสิตระดับปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำงานวิจัย
เรื่องความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร
โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เถวัลย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเรียนเชิญ
ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามเพื่อประโยชน์
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เถวัลย์)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

โทร.0-2664-1000 ต่อ 5574

ที่ ทม 1010 (5) / ศา ๙๘

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑ 10110

2 กันยายน 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถาม
เรียน คุณไพศาล พุ่มมะเคื้อ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวรำพึง พรวัฒนา นิสิตระดับปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำงานวิจัย
เรื่องความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร
โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเรียนเชิญ
ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามเพื่อประโยชน์
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

โทร.0-2664-1000 ต่อ 5574

ภาคผนวก ข.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูลการวิจัย

ที่ ศส ๐๕๑๙.๑๐.๐๖/๒๕๕

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

30 กันยายน 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย
เรียน คุณประวิณ เกตุลอบ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวรพีพร พรวัฒนา นิสิตระดับปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำงานวิจัย
เรื่องความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร
โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตไพเราะ ตอบแบบสอบถาม
ดังแนบมาพร้อมนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินการวิจัยในระหว่างวันที่ 30 กันยายน 2546
ถึงวันที่ 20 ตุลาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาให้สถิติเก็บข้อมูลดังกล่าว
และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา
ณ. โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลัย)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

โทร.0-2664-1000 ต่อ 5574

ภาคผนวก ค.

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ
กรุงเทพมหานคร

1. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตอนที่ 2 ความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ
3. ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความต้องการการบริการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไป

2. กรุณาตอบทุกข้อและตอบตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะไม่มีผลต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใดทั้งสิ้นแต่จะนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไปแก่ประชาชนในชุมชนเขตไพเราะให้สามารถจัดบริการได้ตรงและสนองต่อความต้องการของประชาชนต่อไป

ขอขอบคุณอย่างยิ่งในความร่วมมือเป็นอย่างดี

นางสาวรำพึง พรวัฒนา

(ผู้วิจัย)

แบบสอบถาม

ความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ
กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน (✓) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. สถานภาพในครัวเรือน จำแนกเป็น
 - () พ่อบ้าน
 - () แม่บ้าน
 - () หรือ ตัวแทนพ่อบ้านแม่บ้าน
2. อายุ จำแนกเป็น
 - () 20 – 30 ปี
 - () 31 – 40 ปี
 - () 41 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา จำแนกเป็น
 - () ประถมศึกษาหรือ มัธยมศึกษาตอนต้น
 - () มัธยมศึกษาตอนปลาย
 - () ปริญญาตรี
4. สถานภาพการสมรส จำแนกเป็น
 - () โสด
 - () สมรส
5. อาชีพ จำแนกเป็น
 - () เจ้าของธุรกิจ
 - () รับราชการ
 - () ค้าขาย
 - () รับจ้างทั่วไป
 - () รัฐวิสาหกิจ
6. รายได้ต่อเดือน จำแนกเป็น
 - () ต่ำกว่า 6,000 บาท
 - () 6,000 – 10,000 บาท
 - () สูงกว่า 10,000 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2

ความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ
กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความข้างล่างต่อไปนี้แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องที่ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุด เพียงหนึ่งช่องในแต่ละข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไป				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	<u>ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล</u>					
	1. การเกิดและการตาย					
	2. เกณฑ์การศึกษาเล่าเรียน					
	3. การทำบัตรประชาชน					
	4. การเกณฑ์ทหารและการได้รับยกเว้น					
	5. การบรรลุนิติภาวะ					
	6. การสาบสูญ					
2	<u>ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว</u>					
	7. การหมั้น					
	8. การสมรส					
	9. ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา					
	10. การจดทะเบียนสมรส					
	11. การจัดการทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา					
	12. การอุปการะเลี้ยงดู					
	13. ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และบุตร					
	14. ค่าอุปการะเลี้ยงดู					
	15. การหย่า					
	16. อายุความในการฟ้องร้องคดี					
3	<u>ความรู้ด้านกฎหมายมรดก</u>					
	17. มรดก					
	18. พินัยกรรม					
	19. ทายาทผู้รับมรดก					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไป				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	20. การแบ่งมรดก					
	21. การรับมรดกแทน					
	22. มรดกที่ไม่มีผู้รับ					
	23. การตัดไม้ให้รับมรดก					
	24. ญาติและคู่สมรส					
	25. การร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก					
	26. อายุความในการฟ้องร้องคดี					
4	<u>ความรู้ด้านกฎหมายกู้ยืม</u>					
	27. การเขียนสัญญากู้ยืม					
	28. การคิดดอกเบี้ย					
	29. บันทึกการกู้ยืม					
	30. การใช้เงินคืนแก่ผู้ยืม					
	31. การใช้เงินคืนแก่ผู้กู้					
	32. การชำระเงินต้น					
	33. การกู้ยืมเงิน					
	34. การผิดนัดชำระหนี้					
	35. กู้เงินเกิน 50 บาท					
	36. อายุความในการฟ้องร้องคดี					
5	<u>ความรู้ด้านกฎหมายการซื้อขาย</u>					
	37. สัญญาซื้อขาย					
	38. สาระสำคัญของสัญญาซื้อขาย					
	39. รับผิดชอบในการรอนสิทธิ					
	40. การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขาย					
	41. การตกลงว่าจะชำระราคา					
	42. บุคคลที่มีสิทธิ์ทำสัญญาซื้อขาย					
	43. หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ซื้อ					
	44. การส่งมอบทรัพย์สินแก่ผู้ซื้อ					
	45. หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ขาย					
	46. อายุความในการฟ้องร้องคดี					

ตอนที่ 3

ความต้องการลักษณะของการให้บริการความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปของประชาชน
ในชุมชนเขตุไพเราะ กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความข้างล่างต่อไปนี้แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องที่ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุดเพียงหนึ่งช่องในแต่ละข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไป				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	การอบรมเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป					
2	บรรยายกฎหมายทั่วไปเป็นครั้งคราว					
3	จัดทำสิ่งพิมพ์กฎหมายแจกชุมชน					
4	จัดตั้งศูนย์ปรึกษากฎหมาย					
5	ตั้งหอกระจายข่าวกฎหมาย					
6	ตั้งชมรมกฎหมายเพื่อพัฒนาชุมชน					
7	จัดกิจกรรมเผยแพร่กฎหมายทั่วไป					

ภาคผนวก ง.

แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ตอนที่ 2
แบบประเมินเครื่องมือวิจัย

เรื่อง ความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไปของประชาชนในชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร
คำชี้แจง แบบสอบถามเพื่อการวิจัยตอนที่ 2 นี้ จัดทำเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็น
ความต้องการความรู้ด้านกฎหมายทั่วไปของประชาชนชุมชนเขตไพเราะ กรุงเทพมหานคร ในแต่ละ
หัวข้อ หากท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคำถามในข้อใดที่ตรงตามประสงค์ของการวิจัย โปรดทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 1 หากคำถามในข้อใดไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โปรดทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง -1 และหากไม่แน่ใจว่าตรงหรือไม่ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 0

ข้อ ที่	ข้อความ	การพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย %
		พ.ต.อ.ม.ต. พร้อมพงษ์ สนิทวงศ์	คุณประวิณ เกตุลอย	คุณไพศาล พุ่มมะดื้อ	
1	ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยบุคคล				
	2. การเกิดและการตาย	1	1	1	100
	2. เกณฑ์การศึกษาเล่าเรียน	1	1	1	100
	3. การทำบัตรประชาชน	1	1	1	100
	4. การเกณฑ์ทหารและการได้รับยกเว้น	1	1	1	100
	5. การบรรลุนิติภาวะ	1	1	1	100
	6. การสาบสูญ	1	1	1	100
2	ความรู้ด้านกฎหมายครอบครัว				
	7. การหมั้น	1	1	1	100
	8. การสมรส	1	1	1	100
	9. ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา	1	1	1	100
	10. การจดทะเบียนสมรส	1	1	1	100
	11. การจัดการทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา	1	1	1	100
	12. การอุปการะเลี้ยงดู	1	1	1	100

ข้อ ที่	ข้อความ	การพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย %
		พ.ต.อ.ม.ล. พร้อมพงษ์ สนิทวงศ์	คุณประวิณ เกตุลอย	คุณไพศาล พุ่มมะเลื้อ	
	13. ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และบุตร	1	1	1	100
	14. ค่าอุปการะเลี้ยงดู	1	1	1	100
	15. การหย่า	1	1	1	100
	16. อายุความในการฟ้องร้องคดี	1	1	1	100
3	<u>ความรู้ด้านกฎหมายมรดก</u>				
	18. มรดก	1	1	1	100
	18. พันัยกรรม	1	1	1	100
	19. ทายาทผู้รับมรดก	1	1	1	100
	20. การแบ่งมรดก	1	1	1	100
	21. การรับมรดกแทน	1	1	1	100
	22. มรดกที่ไม่มีผู้รับ	1	1	1	100
	23. การตัดไม่ให้รับมรดก	1	1	1	100
	24. ญาติและคู่สมรส	1	1	1	100
	25. การร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก	1	1	1	100
	26. อายุความในการฟ้องร้องคดี	1	1	1	100
4	<u>ความรู้ด้านกฎหมายกู้ยืม</u>				
	29. การเขียนสัญญากู้ยืม	1	1	1	100
	30. การคิดดอกเบี้ย	1	1	1	100
	29. บันทึกรายการกู้ยืม	1	1	1	100
	30. การใช้เงินคืนแก่ผู้ยืม	1	1	1	100
	31. การใช้เงินคืนแก่ผู้กู้	1	1	1	100
	32. การชำระเงินต้น	1	1	1	100
	33. การกู้ยืมเงิน	1	1	1	100
	34. การผิดนัดชำระหนี้	1	1	1	100
	35. กู้เงินเกิน 50 บาท	1	1	1	100

ข้อ ที่	ข้อความ	การพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย %
		พ.ด.อ.ม.ถ. พร้อมพงษ์ สนิทวงศ์	คุณประวิณ เกตุฉาย	คุณไพศาล ห่มมะดี้อ	
	36. อายุความในการฟ้องร้องคดี	1	1	1	100
5	ความรู้ด้านกฎหมายการซื้อขาย				
	37. สัญญาซื้อขาย	1	1	1	100
	38. สาระสำคัญของสัญญาซื้อขาย	1	1	1	100
	39. รับผิดชอบในการรอนสิทธิ	1	1	0	67
	40. การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขาย	1	1	1	100
	41. การตกลงว่าจะชำระราคา	1	1	1	100
	42. บุคคลที่มีสิทธิ์ทำสัญญาซื้อขาย	1	1	1	100
	43. หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ซื้อ	1	1	1	100
	44. การส่งมอบทรัพย์สินแก่ผู้ซื้อ	1	1	1	100
	45. หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ขาย	1	1	1	100
	46. อายุความในการฟ้องร้องคดี	1	1	1	100

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวรำพึง พรวัฒนา
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1299/146 ซอยวชิรธรรมสาธิต 57 แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร 10250
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักกฎหมาย พรวัฒนา ทนายความ 1299/146 ซอยวชิรธรรมสาธิต 57 แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร 10250
ประวัติการศึกษา	
พุทธศักราช 2524	มัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
พุทธศักราช 2538	น.ด. นิติศาสตร์บัณฑิต จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พุทธศักราช 2547	กศม. (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ